

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 709.

Az udvar.

Budapest, október 1.

II. Frigyes porosz király, ha rossz kedve volt, magához intette szárnysegédjét és megparancsolta neki, hogy beszéljen a francia udvari szokásokról. S amint a szárnysegéd beszélt, az uralkodó arczáról lassanként lesiklottak a ránczok, néhány perc múlva már mosolygott, majd kaczagott és — pardon! — a hasát fogta. Végül azt mondotta, hogy ha ő a francia király helyén lenne, másik királyt nevezne ki, kinek kötelességévé tenné, hogy mindezeket az udvari szokásokat gyakorolja is.

A nagy király óta sokan gunyolódtak az udvari szokások és az udvar fölött. Magunk sem tartozunk az udvar föltétlen bámulói közé, mégis úgy gondoljuk, hogy a pompában és ragyogásban feszengve sétáló udvar még ma sem anakronizmus, van értelme s alkalmas arra, hogy egy nagy nemzet fókuszaként szerepeljen, ahonnan a sugarak özönével röpködnek széjjel.

Ma kézzelfoghatóan szemünk elé tárult e fölfogás. Királyt fogadott királyunk és bárha e találkozás mögött nem ágaskodnak nemzetek érdekei s csak szimpla udvariassági aktus volt, mégis láttunk olyan udvari fénykörösdést, melynek világosságába bátran beállhatna egy nemzet. Sajnos, nem mondhatjuk, hogy ez udvari pompa mögött ott áljana a magyar nemzet.

Pedig voltak pillanatok, mikor azt hitték, hogy az üres udvari formákba egy nép dobogó lelke önt lelkese-dést. Az a nagy embersokadalom nyitva tartotta szívét, hogy szeretettel zárjon belé valakit. Ilyen szeretettel fogadta például a trónörökös, Ferencz Ferdinánd főherczeg urat. A főherczeg lovasági tábornoki rangot visel a hadseregben. Azokban a ritka pillanatokban, mikor a közönség elé lépett, eddig mindig osztrák egyenruhát viselt. Ma, mikor a spanyol király elé ment, magyar huszártábornoki uniformist öltött. Ahogy az emberek meglátták fején a magyar kucsmát és a kucsmán a fehér forgót, meleg és szívből jövő szimpátiájukat öntötték feléje.

Egyszerre cikázott százezer ember agyán keresztül a gondolat, hogy hát a jövődöbéli király mégis csak magyar huszár. Ehhez a fegyvernemhez pedig annyi legendás emlék, annyi hősi trófea tapad, hogy lehetetlen ránézni anélkül, hogy eszébe ne jutna az embernek az a gyönyörű hősköltevény, melynek minden egyes énekén magyar vér, magyar dicsőség, magyar erény, magyar bátorság rohan keresztül. Micsoda fölséges magyar huszár a trónörökös — ez szállt szájról-szájra, ahol látták. Deli alakja, jól kifaragott feje, villogó tekintete, mind olyan, mintha az imént vágta volna ki egy magyar csatáképből, ahol fújó paripákon magyar vitézek vágatnak bele a halálos veszedelembé.

Kik látták a nyugoti pályaudvaron az öreg király mellett, önkéntelenül ezt az összehasonlítást tették: ez a múlt, az a jövő. A múlt, hetvennyolcz esztendővel a vállán, eleven történelem, melynek minden egyes kapitulusát felírta az idő a homlokára; a jövő, szakasztott olyan, mint a jövő — szűz szemérmességével huzza magára a fátyolt, nehogy meglásanak belőle valamit. Mig a király odalép a magyar urakhoz, megszólítja őket, kezét fog velük, beszél velük, mosolyog rájuk — a trónörökös félrevonul, a magyar urakat észre sem veszi, rájuk sem néz, egy-két szót vált a főherczegnőkkel s aztán megáll mereven, mintha szobrász szeme pihenne rajta. Az a bámulat és csodálkozás, mely ezt a fölséges magyar huszárt fogadta, a visszahuzódás láttára, lassanként elcsittul és csalódásnak engedi át a helyet.

Mindenki arra gondol, az érzéseknek micsoda skáláját tudná kivenni az emberi lélekből ez a huszár, ha akarna; milyen lelkesedést tudna felkavarni, micsoda hősi csapatot tudna magyar kardjával elvezényelni. De ő szótlán, néma, magába vonult. Az ezernyi ember csalódottan csukja össze szívét és megint elmerül az udvari pompa szemlélésébe, mely szórja-szórja hideg sugarait.

A hintók gazdjának rangja szerint sorakoznak, a kardok csillognak, az uniformisok ezer színben játszanak, az arczok az előirt grádusu mosolyt lövelik szerte és a betanított lovak kényesen

Bál a királynál.

Európa legöregebb királya vendégül fogadta ma Európa legszebb királynéját és legesenyebb királyát. És mivel ünnepelni, pompát kifejezni csak a magyarok tudnak istenigazában, hát Budapestből egyszerre csak székesfőváros lett ismét és a ma esti udvari bálon olyan pompát és fényt láthatott Spanyolország ifjú uralkodója, amilyent soha nem láthat a hidalgók hazájában. Ilyen pazar fényűzést, ilyen gyönyörű látványosságot, ennyi színt, ennyi ragyogást csak a magyar tud bemutatni. A magyar főrangú világ, a magyar nemesség, a magyar pénz s a magyar vendégszeretet. Ezt még csak a lengyel tudná produkálni, ha bírná.

A királyi várpalota hatalmas tánczterme elszokott már a maihoz hasonló káprázatos felvonulásoktól. Talán mióta Erzsébet királyasszony visszavonult mindenféle udvari vigasságtól nem volt itt ennyi fény koncentráva. Fél kilenczre szólott az udvari meghívó s erre az időre felbogarogott mindenki, aki csak ilyen koronás kartonlap birtokába jutott. Vagy ezer kocsi hozott vagy ezerötszáz vendéget, szebbnél-szebb dámákat, ragyogó diszmagyaros politikusokat, czifra katonákat, diplomatákat a legválogatosabb egyenruhában.

Nyolcz órára már szorongásig megtelt a ki-

rályi tánczterem. Az ember alig tudja, hogy a sok kavargó színárnyalaton hol pihentesse meg a szemét. Talán a skarlátpiros szín dominál, talán az ezüstsziürke. Tudja isten, de olyan az egész színvegyület, mint az esőre kitett festékes táblács. Végül is összefolyik a szemünk előtt és csak gyönyörködünk benne, csak pihenünk rajta.

Egyik sarokban a főpapok helyezkednek el formáisan egy hatalmas piros kupot alkotva. Közre veszik Szerényi József államtitkárt és vidáman tereferélnek vele. Feltűnik közöttük gróf Vay Péter megszámíthatatlan sokaságu rendjével és Bogdanovics Luczián, az új karlóczai patriárka, akit mindenfelől üdvözlésekkel keresnek fel. Egyszerre csak meghajolnak az összes püspökök egy főpap előtt, aki éppen olyan ruhát visel mint a többi, de aki idegen, akit alig ismer valaki is.

— Belmonte bécsi nunczius — suhan át egyszerre a termen a neve s a nyurga főpap a diplomaták közé megy s végül is elhelyezkedik valahol gróf Károlyi Mihály mellett, aki erre az alkalomra leborotváltatta hosszú, szép fekete szakálát.

A terem másik szögletében a dámák vonultak meg. Pompás toalettekben, melyeket a fél-színek uralnak jobbára, halványkék, halványpiros, halványlila meg az ezüstsziürke szín. Természetesen mesés értékű ékszerekkel diszi-

tettek mindent s különösen a fejékekben fejte- nek ki csodálatos pompát. A főrangú dámák közül aránylag kevesen vannak jelen. Lehetnek vagy hatvanan. Feltűnik közöttük a szép gróf Andrássy Tivadarné, még szebb leányaival, a kiket gróf Andrássy Gyula kalauzol, gróf Károlyi Gyuláné, Hadik-Barkóczy Endréné, gróf Andrássy Gézané, gróf Batthyány Lajosné. Az arisztokrata ifjuság természetesen körülrajongja a hölgyeket, de átesap néha hozzájuk Wekerle Sándor miniszterelnök és Zichy Aladár gróf is. Rakovszky István Justh Gyulával távolról szemléli a gyönyörű hófehér vállakat, Fejérváry Géza báró pedig úgy udvarol, mint egy snájdig huszárhadnagy s ahogy messziről meglehetett figyelni, úgy látszik a dámák szívesen fogadták az öreg generális grációzus bókjait. Megjelenik közöttük gróf Nákó Sándor is huszárhadnagyi egyenruhájában, de bizony nem valami karcsu jelenség a mostani fiúmei kormányzó. Legfűg- gében jár-kei a dámák között gróf Apponyi Lajos udvarnagya, a fiatal gróf Csekonics Iván és gróf Hunyady József, akik hárman legfőbb rendezői a királyi báljának.

A politikusok külön csoportba a bejáronál helyezkedtek el. Kossuth Ferenc egyszerre érkezik Fejérváry báróval, de nem sokáig marad a nagy tolongásban, ahol a temperatura egyre emelkedik. Néhány szót vált Széll Kálmánnal,

lépkednek. Mindez, ez az „udvar“ talán némelyik ember szemében kissé groteszk, de a nagyközönség még ma is évezredek tradíciók nimbuszát látja benne, azt hiszi, hogy a benne mozgó emberek képviselik a földi boldogság legmagasabb fokát és hajlandó bennük valami földöntulit látni. Emberi vonások és botlások nem zavarják illúzióját s lelkesedése épenséggel nem ösmerhatárt, ha a kipécézett aranyos fenségek között egy embert, egy elbájolóan szép asszonyt pillant meg, mint amilyen a spanyol király szőke felesége volt. Ez a szőke asszony akkor is királynő lenne, ha nem király veszi feleségül — annyira istennek kiválasztott teremtese.

Az utcáhozkat elhelyezkedett sokadalmat elkápráztatta az udvar mai fényes kibontakozása; de a sok drágakő közül bizonyosan a spanyol királyi pár hálás tekintete volt a legmelegebb fényű.

Budapest, október 1.

Közös miniszterek a királynál. Báró Aehrenthal külügyminiszter ma délelőtt 10 órakor külön kihallgatáson jelent meg a király előtt, hogy jelentést tegyen az uralkodónak. A külügyminiszter kihallgatása egy óránál tovább tartott. — A király ma báró Schönauich tábornagy, közös hadügyminisztert is fogadta magánkihallgatáson. A hadügyminiszter kihallgatása, amely délelőtt tizenegy órakor volt, félóra hosszat tartott.

A választójog reformja. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma délelőttre a függetlenségi párt harmincz képviselő tagját magához kérte a kereskedelmi minisztériumba, hogy az általános választójogról szóló törvényjavaslat részleteiről a kormány nevében informálja őket. A tanácskozás tíz órakor kezdődött és mintegy két óra hosszat tartott. — Nagyszébenből jelentik, hogy az erdélyi szászok vezető lapja, a Nagyszébenben megjelenő Siebenbürgisch-Deutsches Tagblatt vezércikkben üdvözli a plurális választójogot, amelyet általános elméleti szempontból, de a szászok külön álláspontjából is helyesel.

A radikális szerbek lapja, a „Zastava“ hosszabb vezércikkben foglalkozik a választói reform

kérdésével és kifejti, hogy a szerb radikális pártot az Andrássy-féle javaslat nem elégíti ki. A szerb radikálisok ugyanis lajstromos szavazást kívánnak és ezenkívül kívánják, hogy a kisebbségnek is legyen képviselőjük az országgyűlésen. A szerb radikális képviselők ennek folytán a javaslatnak képviselőházi tárgyalása alkalmával ily irányú módosításokat fognak előterjeszteni.

Közös és osztrák miniszterek a miniszterelnöknél. Báró Aehrenthal külügyminiszter és báró Burián közös pénzügyminiszter ma délelőtt meglátogatták Wekerle Sándor miniszterelnököt. Lovag Koritovszki osztrák pénzügyminiszter és dr. Klein osztrák igazságügyminiszter ma reggel Budapestre érkeztek. Dr. Klein igazságügyminiszter a délelőtt folyamán meglátogatta dr. Wekerle Sándor miniszterelnököt, akinél délután báró Schönauich közös hadügyminiszter is tett látogatást.

A belügyi tárca költségvetése. A belügyminisztérium költségvetésének indokolása ma jelent meg. Ez a részletes indokolás tiszta felvilágosítást nyújt arról a jelentős tervezetről, melyet a belügyminiszter a jövő év folyamán meg akar valósítani. Több új és nélkülözhetetlen állás szervezése miatt 1,907.299 koronával emelkedett a központi igazgatás és földfehermentesítési pénzalap igazgatóságának kiadása. A vármegyei nyugdíjalapok biztosítására, valamint a vármegyei háztartási alapok esetleges hiányainak fedezésére, a vármegyei alkalmazottak fizetésére, több új állás rendszeresítésére, továbbá egyéb közgazgatási szükségletek fedezésére 1,346.640 koronával emelkedtek a vármegyéik közigazgatási árva- és gyámhatósági kiadásai. Az új segédegységi állások szervezésére az eddigi államsegélyt 130.000 koronával kellett emelni, mert még mindig 800-on felel van azon 2000 lélekszámot meghaladó körjegyzőségek száma, amelyekben segédegységi állás rendszeresítve nincsen. Jelentékenyen emelkedtek a községi, körorvosok és bábák illetményei is, melyekre a kormány 3,400.000 koronát irányzott elő, mert az 1908. évi XXXVIII. törvényzikk alapján a bábák részére engedélyezhető helyi pótlék a belügyi tárczát terheli. A közegészségügyi kiadások között az állami gyógyintézetek és a betegápolási költségek szerepelnek nagyobb tétellel, mert az elmeorvosintézetben ápolat kevéssé veszélyes betegeket az egyes kórházakban helyezték el. Új épületek emelése, új állások szervezése és az egész intézmény tetemes megjavítása miatt 1,211.796 koronával emelkedtek a gyermekvédelmi kiadások. Ez a hatalmas összeg lehetővé teszi azt, hogy a jövőben több beteg gyermek vettessék fel az állami gyermekmenhelyeken s az alkalmazottak illetményei is emeltesse. A kormány azonban gondolt az elhagyott gyermekek gondozására is és evégből 100.000 koronával többet irányzott elő a tavaivánál. Eppen így kiterjedt a kormány figyelmé a hontalanok ápolására és szállítására is.

Bosznia annexiója. Londonból jelentik, hogy a „Daily Express“ bécsi értesülése szerint az osztrák-magyar kormány Bosznia annexiója tárgyában formaterüen puhatolódzott a hatalmaknál. Ezt a kérdést már az ischli uralkodó-találkozásnál is megbeszéltek, mely alkalommal nézeteltérések merültek fel. A Times jelenti Pétervárról: A bécsi külügyminisztérium a delegációktól felhatalmazást fog kapni arra, hogy a megszállott tartományok állandó megtartása végett megtegye a szükséges intézkedéseket. Az orosz sajtó újból megfuita a riadót a bosnyák kérdés miatt. A bosnyák kérdés felvetése által veszélyeztetve látják az orosz érdekeket és azt kívánják, hogy a többi hatalmak akadályozzák meg Ausztria-Magyarországot abban, hogy a bosnyák kérdést felvesse.

Félhivatalosan jelentik: Az Ujság című lap Bosznia annexiójának kérdését veti fel és a létszám-emelést azzal hozza kapcsolatba, hogy a létszám-emelés kérdésével a közvéleményt ebben az újabb kiadásban nyugtalanítsa. Legilletékesebb helyről felhatalmazták a Budapesti Tudósítót annak kijelentésére, hogy a létszám-emelés kérdésében semmiféle tárgyalás nem folyt, semmiféle tervezet vagy más előkészületek nem történtek és a kérdés általában még csak szóba se került. A honvédelmi miniszter, mint más években is történt, csak a rendes ujonczjutalékról fog az év végével előterjesztést tenni.

Belgrádból jelentik: Több szerb lapban között hír szerint Bosznia és Hercegovina egyes vidékeiről nagyszámú muzulmán küldöttség szándékozik Konstantinápolyba menni, hogy annak idejében az összeülő török parlamentnek memorandumot adjon át. Ezen memorandumban nyílt állásfoglalásra akarják a boszniai muzulmánok az alkotmányos Törökországot Bosznia és Hercegovina tekintetében felkérni. Némely lap szerint az emlékirat utalni fog arra, hogy az alkotmányosság által Törökországban biztosított új rend a megszállás további fentartását feleslegessé teszi. Hogy e hírek mennyiben felelnek meg a valóságnak, azt egyelőre ellenőrizni alig lehet. Valószínű, hogy bizonyos körök óhajtanának ilyen mozgalmat, nem hihető azonban, hogy a boszniai muzulmánok, kik a lakosság legértelmesebb részét képezik, e csábítgatásoknak felüljenek.

Sopron az önálló bankért. Sopron város törvényhatósága ma tartott gyűlésében Hering és Kovács törvényhatósági bizottsági tagok, valamint Spiegel kamarai alelnök felszólalása után nagy többséggel az önálló magyar jegybanknak 1911-ben leendő felállítását mellett foglalt állást.

meg Schönauich közös hadügyminiszterrel s azután átvonul az egyik szomszédos terembe. Bolgár Ferenc honvédelmi miniszteri államtitkár közös századosi egyenruhájában jelent meg s vidáman szalutálgat a honvédőrnagyoknak, megalezredéseknek, akik a mai estén fellebbvalói lettek. Apponyi gróft szívélyesen üdvözölik minden oldalról, de ő alig tud áttörni a hatalmas vezérkari tiszti gárdán, mely a középet uralja. A széleken főispánok és fiatal képviselők üvödnének Visontai Somával, akit arra kérnek, hogy a buffetben ne köszöntse fel újra a trónörököszt, mint ahogy azt néhány évvel ezelőtt tette. Közélik vegyül Wlassics Gyula is, továbbá Aehrenthal báró, a közös külügyminiszter is átvonul kancellári diszruhájában a politikusok csoportján s a diplomaták között foglal helyet.

Kilencz óra előtt öt percczel megjelennek a szertartásmesterek s ekkor conticuere omnes . . . Halálos csend lett s Apponyi Lajos udvarnagyt hármast pálczaöntése jelzi:

— Jön az udvar!

Egy-két pillanat még s a dámák meg az urak mély meghajlásából tudjuk, hogy a király belépett a terembe. Huszártábornagyt egyenruhát visel s a karján vezeti a fiatal spanyol királynét, aki mindenkit elbűvöl szépségével. Utána a spanyol király lépked Mária Annunziataival a karján, majd a trónörökös és a többi főherczeg egy-egy főherczegnővel, vagy a spanyol

kisérlet valamelyik tagjával. Az udvar egy pillanat alatt elhelyezkedik, királyunk körül néz, int a tánczrendezőnek, a fiatal Csekonics Iván grófnak s a cigány nyomban rákezdi:

Vékony deszkakerítés,
Jaj de karcu teremtés,
Se nem kicsi, se nem nagy,
Eppen hozzám való vagy.

Huzza a cigány a ropogós magyar csárdást, a király pedig áll és nézi a tánczra jelentkező párokat. És tüzesen járja Csekonics gróf Károlyi Lászlónéval, Pallavicini ögróf képviselő Frigyes főherczeg leányával, gróf Széchenyi Viktor főispán, aki egyike a legjobb csárdástánczosoknak, valamelyik szőke fürtű princeszszel. A spanyol királyi pár nagy érdeklődéssel nézte a talpig magyar mulatságot, mely egyre vidámbb lett, mikor Berkes átcsapott egy másik magyar nótába:

„Ezt a kerek erdőt járom én,
Ezt a barna kis lányt várom én . . .“

És jól megjegyezhetnék a pesti bálozó és zsurozó ficsurak, hogy a király bálján, ha csárdást huznak, csárdást is tánczolnak és nem bosztont. Olyan csárdást, amilyennél különbet a kunsági legények se járnak. És milyen gyorsan szaporodnak a párok. Tánczol Hunyady József gróf, az egyik hajor herczeg s ugyancsak ugyan járja dr. Berczy

István, Wekerle Sándor fiatal titkárja, akit alig lehet felismerni dragonyos-hadnagyt egyenruhájában.

Királyunk mosolyogva nézi a fiatalokat. Csaknem biztatja őket. Aztán elvegyül a diplomaták között a külügyminiszter kíséretében s mindenkit kitüntet megszólításával. A spanyol király nyomon követi. A fiatal uralkodó az estélyen feltűnően sok ideig és nagy reverentiával társalgott Belmonte nuncziussal, a mi természetesen a papi nevelésnek és a spanyolországi papi uralomnak tulajdonítható. A nuncziustól való elbucszása azonban egyenesen meglepte a jelenlévőket. Az uralkodó ugyanis mélyen meghajlotta magát a főpap előtt és kezet is csókolt neki. Lehet, hogy önkénytelenül, akaratlanul, de az bizonyos, hogy így történt.

Ezaiatt természetesen folyt a táncz.

Berkes huzta a harmadik csárdást is:

„Rózsabokorban jöttem a világra,
Nem nevelt az édesanyám hiába . . .“

A tánczban később, mikor a keringőre került a sor, a fiatal királyasszony is résztvett több magyar mágnás karján.

A két uralkodó sorra szólította meg a politikusokat, a főpapokat s a külföldi államok képviselőit. (Különösen hosszasan beszélt királyunk a török követtel.) Igen szívélyen társalgott a

Horvátországi hírek. Zágrábról jelentik: Glina-ban ma a zágrábi ügyészség vizsgálóbírája letartóztatta Krajač, Vilics Lyubomir, Gajics Mito, Konešar és Rebracs kereskedőket, továbbá Konešar Sztevo borbélyt, Rebracs Sztanko községi pénztárost, Risztovics telekkönyvvezetőt és Odrzovics Gedcon erdészt, akiket a nagy-szerb összeesküvésben való résztevéssel vádolnak. Mindnyájukat még az este lánczraerve a zágrábi ügyészség fogházába szállították. A horvát-szerb koalíció végrehajtó bizottsága ma ülést tartott, melyen különösen a horvát képviselőknek a delegációban való magatartását beszélték meg. Hír szerint a horvátok a delegációban nagy akciózt szándékoznak kifejtetni. A zágrábi estilapokat ma ismét elkobozták.

Szlávok és németek.

Budapest, október 1.

Simára koptatott közhely, hogy amint a tizenkilencedik század vezérelve a nemzetiségi eszme volt, úgy a huszadik századé a szociális probléma lesz. Fajok harcza helyett az osztályok harcza. Lehet, sőt valószínű, hogy ez az axióma megközelíti az igazságot. Nem jobban, mint más hasonló mondások, amelyek egyetlen egy egyszerű bővített mondat-konstrukcióba akarják belekényszeríteni a mozgékony, szabályokat meghatározó élet képét. De mégis megközelíti. Legalább annyira, hogy az irányt mutatja, amelyikben haladva helyes értékelésekhez jut az emberi elme. A tizenkilencedik század megalkotta a német egységet, az olasz egységet, a nagy szélesen elterpeszkedő török császárságból kihasiította a szerb, bolgár, román nemzeti királyságokat. A huszadik század küszöbén pedig parancsoló erővel nyomul előtérbe a tökéből élő és a dolgozó osztályok érdekellentéte. Amde mégis csalódnak azok, akik kalendárium-dátumtól akarják keltezni a történelmi korszakokat. Európa nyugatán már vége a forrás-korszaknak, a tegnapi feladatai befejeződtek, a nép-energia hozzáfoghatott a holnap munkaprogramjához. Ott valóban az osztályharc problémája dominálja már a napi eseményeket. Itt keleten azonban a kalendárium dátumnál tovább huzódik a tizenkilencedik század s a tegnapi problémái zagyva összevisszaságban

spanyol király Justh Gyulával, akit a királyné is bemutatott. Királyunk roppant udvarias és elszékes volt mindenki iránt, különösen a hölgyeket valóságos elbájozza kedvességével. Mindenkinél mondott valami szepet.

Tíz órakor négyesre állottak fel a párok. A spanyol király Mária Annunciata főhercegnővel táncolt, a királyné pedig Eszterházy Miklós herceggel. Csak hogy a négyest ugylátszik itt se illik tudni, épp úgy, mint más mulatságon. Járták is százfelé százféleképpen. Legjobban a fiatal király tudta, akiről látszott, hogy még nem régen hagyta el a tánc-leczkeórákat. De ő aztán jól tudta. Egy figurát nem tévesztett el. Járt egy szerelmes diák komolyságával. Mikor látta, hogy folytonos karambolok vannak, maga kezdte dirigálni a táncot mindaddig, míg a királyné kedvesen le nem intette azzal, hogy itt más a táncrendező. Igen kedves jelenéség volt a fiatal uralkodó így tánc közben. Nem láttuk benne többé a csunya embert, egy fiatal jókedvű kadét állott előttünk, aki szívből örült annak, hogy a négyest jobban tudta járni, mint a többiek.

Hát a trónörökösünk mit csinált a király estélyén? Előbb elvegyült a dámák közé, ahol igen szívesen fogadták a dáiás főherceget, a ki így huszártábornagy diszruhájában valóságos férfiszépség. Azután a politikusokat kereste

keverednek a holnapéval. Már megértünk a szociális válsághoz, de még nem végeztünk a nemzetiségi problémáinkkal sem. A német birodalom határától le egészen a Balkán déli szögletéig tarka összevisszasággal szünet nélkül folyik a fajok harcza, a bellum omnes contra omnium. A legexponáltabb állam ebben a tekintetben Ausztria, ahol a németek, csehek, szlovének, irredentista olaszok, lengyelek, horvátok ellen kénytelen megvédeni a maga hegemoniáját. De Ausztriában az egyes nemzetiségek egymás közt is tovább folytatják a harcot s Magyarországon, Szerbiában, Bulgáriában, Romániában, Törökországban is mindenütt mindegyik államnak megvan a maga nemzetiségi kérdése. Mi magyarok küzdünk a németek, románok, különböző szlávok ellen; de ezek közt nincs egyetlen egy nemzetiség sem, amelyiknek magának is ne volna meg a saját külön nemzetiségi problémája. A lengyeleknek a ruthénekekkel, a horvátoknak a szerbekkel és olaszokkal, a szerbeknek a bolgárokkal van bajuk. És bizonyára mélyen benn taposunk majd a huszadik században, amikor ezen a forrongó, békétlen vidéken is kifejeződnek a különböző nemzeti komplexumok és állandó nyugalom váltja föl a fajok harcát.

Ausztriában nem rég a laibachi zavargások, most a cseh-német torzalkodások adták bizonyosságát ennek, azok nagy csalódására, akik azt hitték, hogy az általános választói jog a szociális problémák előtérbehozásával biztos végét vetik a faji torzalkodásoknak. Az élet rájuk czáfolt ezekre a doktrinér okoskodókra: az osztályharczal parallel megfér a faji harc is és nem fog szünetelni addig, amíg egyensúlyi állapotba nem jut a Duna folyásával átmért körben kavargó nép-konglomeratum.

Amiből következik, hogy nálunk sem lesz másképp s az ország végtelen hállára lehet lekötelve azok iránt, akik a magyar választói reformot abban a tudatban tervezik, hogy hosszú harcok sorozata áll még a nemzet-állam megvalósításának az útjában.

fel. Először Széll Kálmárhoz sietett, akivel igen szívesen szavakat váltott, később pedig felkereste Wekerle Sándort s több mint egy fél óráig beszélgetett igen behatóan a miniszter-elhökkel.

A jelenlévő politikusok nagy jelentőséget tulajdonítottak ennek a beszélgetésnek, mely rendkívül intimnek és meleg tónusnak látszott s nem lehetetlen, hogy megszüntette azokat az ellentéteket, melyeket a trónörökös és a nemzet között mesterségesen támasztottak. Hosszasan elbeszélgetett Ferencz Ferdinánd Justh Gyulával is, továbbá Festetics Tasziló gróffal, Karácsonyi Jenővel és Fodor Kálmán képviselővel.

Ugy tizenegy óra felé a király gróf Apponyi Albertet kerestette. Egyszer már nagy galibát okozott, mikor az udvari bálon nem látta meg. Öreg vagyok — gondolta az uralkodó — ne verjük fel a vizet mesterségesen, ha egyszer 'sima. Aztán szelíden, esendesen beszélgetett a kultuszminiszterrel. Aligha politikáról, mert nagyon jókedvű volt.

Sok száz epizódja volt a mai udvari estélynek, melyeket lehetetlen most, a késő éjjeli órákban csokorba kötni. Annyi bizonyos, hogy aki ott volt, úgy érezte magát, mintha egy magyar ur vendégszerető házában lett volna. Volt ott kedvesség is, szíveség is bőven.

Purjesz Lajos.

Politikai hangulatok.

I. Az ismertetések.

A képviselők, kik a függetlenségi pártkörben jelenvoltak, az elismerés, a méltánylás és dicséret hangján beszélnek ama módról, amiképpen gróf Andrássy Gyula velük a választói reform tervezetét megismertette. Az ismertetésből magából képet alkothattak az egész reform tartalma felől. De ezenkívül az indokolást is megtalálhatták benne a javaslat irányáról és czéljáról. Gróf Andrássy Gyula továbbá késznek nyilatkozott részletes eszmecserébe bocsátkozni mindenkivel, akinek aggodalmai vannak, vagy aki e kérdésben felvilágosítást kíván. A jelenlevők azonnal fel is használták az alkalmat.

Az összeövetelen ez az esemény, tudniillik gróf Andrássy Gyula fejtegetése többekre meglepetés gyanánt hatott, a képviselők nagyobb része azonban eleve tudta, hogy be fog következni. Viszont mellőzés felől senki sem panaszkodhatik, mert Kossuth Ferencz, a függetlenségi párt vezére, bejelentette, hogy gróf Andrássy Gyula a javaslat előterjesztése előtt még többször meg fog jelenni a pártkörben, hogy felvilágosításokat adjon s a megjegyzéseket meghallgassa, esetleg pedig megjelölt határokon belül a lehetséges módosítási terveket figyelembe vegye.

A dicséret, melylyel az első összeöveteli részesei gróf Andrássy Gyulát illetik, leginkább arra vonatkozik, hogy a miniszter a reform megoldási módját nemcsak mindenki által rögtön megérthetően adta elő, hanem argumentumai-val a czélt oly világosan magyarázta meg, hogy ezekkel már egyuttal kapacitálta is a hallgatókat és bizalmat öntött beléjük. Tudni való, hogy ebben van gróf Andrássy Gyulának rendkívüli ereje és hatása. Más, nagyon kevényt kérdéseknél is tapasztalni lehetett, főleg a képviselőházi ülések idején, hogy amikor az egész folyosó forrongott és már-már pártválságoktól, meg a koalíció együttműködésének felbomlásától lehetett tartani, egyszer csak megjelent a zajongók és elégtelének közt gróf Andrássy Gyula és megkérdezte: „Miről van szó?” Akkor aztán bárki is előállhatott, akár a legkisebb jelentőségű képviselő és elmondhatta aggodalmát, gróf Andrássy Gyula rögtön hozzákapcsolta a maga argumentumait, beszélt őszintén, meggyőződéssel, komolyan, úgy hogy pár perc alatt nyoma se maradt a mozgalomnak. Vagy hogyha az elégtelenség szervezői (mert többnyire minden elégtelenségnek vannak szervezői) később érkeztek és pedig rendszerint azért érkeztek később, hogy munkájuk eredményét annál inkább tapasztalhatták, a nyugtalan csoportok helyett békességes és elégedett emberekkel találkoztak. Ilyenkor kérdezték:

— Mi történt?

— Itt járt Andrássy — hangzott a felelet s ez által minden meg volt magyarázva.

Nagyon sokszor meghiusította a frondörkődők alattomos terveit gróf Andrássy Gyula megjelenése és argumentumainak felvonultatása. Sokszor számítottak gazda nélkül, akik melékezők miatt a helyzetet össze akarták bonyolítani, hogy aztán őket kelljen elővenni és megfelelő ellátással a leszereltetésre felkérni.

— Ha Andrássy itt volt, akkor mi mehetünk — gondolták és elmentek.

Volt olyan eset is, hogy éppen Andrássy elen intéztek támadásokat s vele szemben sorakoztatták az embereket, de ilyenkor még in-

kább meggyőződhetek, hogy elég volt, ha Andrassy egy percze megjelent köztük s az akció nyomban megszűnt.

A hatásnak és eredményeknek a magyarázatát is meg lehet találni, mihielyt a gróf Andrassy Gyula egyéniségét megismerik. Mindenki tudja róla, hogy neki a hatalomra nincs szüksége, hogy ő vállalkozásával súlyos áldozatokat hozott, ahhoz egy pillanatra se ragaszkodnék, ha tapasztalná, hogy a nemzet javáról bárki más inkább gondoskodhatik, meggyőződéseit semmi más szempontoknak alá nem rendelheti és nincs az a hatalom, melylyel őt oly cselekvésre lehetne rábírní, ami a helyesen értelmezett nemzeti politikával ellenkezne. Ezek ugyszólván veleszületett tulajdonok. Hozzájuk járul az államférfiúi zseniálitás, mely kiemelkedő nagyságu s a történelmi nagyok közt is az első sorba helyezhető. És nem csupán tekintélyével hat, hanem a miképpen előbb jellemeztük, a magánérinkezésben az egyszerűséggel és a világos disztinkciók erejével. A képviselők kérdeztek, gróf Andrassy Gyula felelt. A kérdések nem megrendelt interpellációk voltak s a feleletek se előre elkészített válaszok. Hanem gróf Andrassy Gyula belehelyezkedett a kérdező álláspontjába s ott csoportosította az ellenérveket aképpen, mintha csak maga a kérdező nyugtatná meg önmagát.

Igy történt, hogy a jelenlevők eloszólván, azt vitték hírül és terjesztették, hogy a választási reform meglesz, mert gróf Andrassy Gyula megmagyarázta, hogy a nemzet javát csakis a reformnak általa kontemplált módjával lehet előmozdítani. Érveit továbbadták másoknak s ezek most terjednek, vitatkozások tárgyává válnak, de a legfőbb céljukat már is elérték, tudniillik a választási reform most akként kerül ismertetésre, hogy annak támogatása rokonszenves lesz a közönség előtt.

Természetesen ez csak az első fellépés volt. A legelső bizalmas, nem is hivatalos megbeszélés. Nem konferencia volt, melyet a választási javaslat előadása céljából hívtak volna össze. Gróf Andrassy Gyula, amíg tájékoztatást nyújtott, talán maga is tájékozódást igyekezett szerezni. Még több ilyen összejövetel lesz, mielőtt a javaslatot értekezleteken mutatják be. Kosuth Ferencz pártjának csoportjaival megbeszéli a kérdéseket. Egy azonban bizonyos, tudniillik, hogy a javaslat a plurálitás elvére van alapítva s ehhez gróf Andrassy feltétlenül ragaszkodik, ezzel áll vagy bukik, amint a leghatározottabban ki is jelentette. Következik belőle, hogy a plurálitás alapjának szerezte meg a felsőbb előzetes jóváhagyást. Ezenkívül pedig az is következik, hogy a részletek módosítására szabad keze van, mert megmondotta, hogy helyes módosításoktól nem zárkozik el. Valószínűnek látszik, hogy a kerületek beosztása kérdésében lesznek élénk megbeszélések, mert minden képviselő a maga portáján látni szeretné, hogy minő kilátásai kerülinek az új rendszerű választások idejére.

A csoportos konferenciákon több baj lesz velük, mint így általánosságban. Itt inkább kerülnek előtérbe az egyéni érdekek.

Persze, ismerve az embereket, arra is gondolni kell, hogy a megnyugtatásnak más módjaira és argumentumaira is számítanak.

Melyek ezek a más módok és argumentumok?

Lehet-e ezt kérdezni, ha arról van szó, hogy vannak képviselők, akik féltik kerületeiket, féltik, hogy örökre elvesztik és szeretnék, ha valami biztosabbat kapnának. És semmi kétség, hogy a kerületek új beosztása immár nem szokatlan törekvést fog felszínre juttatni, egyes

mostani képviselők oly elhelyezkedésére való törekvését, hogy mandátum nélkül is biztosítva legyen exisztenciájuk legalább annyira, mint most mandátummal, de leginkább még jobban.

II. Mi van a paktumban?

Két év óta alig mulik el hónap, hogy új és új változatban felszínre hozva, ne kíváncsiskodnának a mostani rendszer ellenségei az iránt, hogy mi van a paktumban.

Mivelhogy pedig pontosan sohasem találják el, már most azt se tudják, amit azon idő óta mindenki más olyan ember is megtudhatott, aki sohasem tartotta ambíciójának kikutatni, hogy mi is van abban a paktumban, melyet a nemzet képviselőiben a kormányzásra vállalkozó államférfiak a királylyal kötöttek.

Hisz a paktumnak legfőbb pontja az, amelyet talán nem is kellett külön írásba foglalni: a kormány fogadalmat tett, hogy a nemzet és a király közt keletkezett ellentéteket megszüntetni törekszik és az ország részére a békés munkálkodás lehetőségét biztosítja. Hol vagyunk már attól, hogy az 1905—1906-iki évi költészetéről meg ujonczjuttalékról lehessen elmélkedni, mint a paktum pontjáról! Meg hogy a katonai kérdések minő határokig vannak kapcsolva.

Körülbelül már meg lehetne nyugodni abban, hogy a paktum az elintézt ügyek közé tartozik, mint amiképpen ha egy ház fel van építve, az ember nem az alapozást találgatja, hanem megnézheti magát a házat.

Most már a választói reformjavaslat elkészítéséig jutott a kormány. Már a javaslat tartalmát és intézkedéseit is ismertette.

Ennélfogva igazán idejét mult dolog abból keresni tájékozódást a jövőre, hogy mi is van abban a paktumban. A paktumban, amelyik már csak annyira van, hogy „volt”-nak lehetne nevezni.

KÜLFÖLD.

Marrókkó. A francia külügyminiszter közölte a mai minisztertanácson a spanyol kormány által megvizsgálás céljából előterjesztett jegyzéket, amelyet azután a párisi és madridi kormányok az algezirási akta szignatárius hatalmainak fognak megküldeni. E jegyzék, amelyet a tangeri diplomáciai testület doyenje fog Muley Hafidnak átnyújtani, a Muley Hafidtól követelendő garanciákat tartalmazza, amelyekhez a hatalmak elvben már hozzá is járultak. Thomson tengerészetiügyi miniszter közölte, hogy a marokkói partok mentén állomásozó hadihajók számát 11-ről 8-ra szállította le. Berrier tengernagy felváltott ellenőrzési szolgálatot tervez, amely lehetővé tenné, hogy három czirkáló visszamenjen a francia vizekre.

A szerb-montenegrói viszony. Belgrádból jelentik, hogy Milovanovic Milován külügyminiszter hazaérkezése óta mind sürűbben mutatkoznak a szerb-montenegrói közeledés jelei. Belgrádban általában azt hiszik, hogy Izvolszki orosz külügyminiszterrel Karlsbadban folytatott tanácskozása alkalmával a szerb külügyminiszter a montenegrói fejedelmi családdal való kibékülést készítette elő. Ebből folyólag híre jár, hogy Péter király és Miklós montenegrói fejedelem nemsokára találkozni fognak. A találkozás előreláthatólag Rómában fog megtörténni.

A pápai államtitkár távozása. A római „Avanti” szerint Merry del Val bíbornok-államtitkár a közel jövőben megváltik állásától. Gibbon bíbornok és az amerikai papság egyhangulag az államtitkár el-távolítását követelték a pápától, mert szerintük Merry del Val politikája a vallás és az egyház érdekeit Amerikában súlyosan sértette. Az „Avanti” szerint az amerikai papság felkérte Vannutelli Vincze

bíborost, aki mint pápai kiküldött az eucharisztikus kongresszus alkalmával hosszabb ideig volt Londonban, hogy kérésüket közvetítse a Szent Atyánál. Az „Avanti” hírért más oldalról érkezett jelentések is megerősítik. A bíbornoki testület tagjai tulnyomó részben az államtitkár távozása mellett foglalnak állást és ennek politikájával egyáltalán nincsenek megelégedve, rideg és büszke viselkedését pedig egyhangulag elítélik.

A Balkán-veszedelem.

— Mozsógitási hírek. —

Budapest, október 1.

A török-bolgár viszályról ma ellentétes hírek érkeztek. A bolgár kormány állítólag békésebb hurokat penget, viszont más forrásból eredő hírek azt jelentik, hogy a Manilov-kormány ragaszkodik eredeti álláspontjához. A nagyhatalmak most arra törekednek, hogy valami megoldási módot találjanak, mely elhárítsa a háboru veszedelmét. Mert, amint Kiamil nagyvezér kijelentette, Bulgária függetlenségét proklamációját Törökország cassus bellinek tekinti. A török hadügyminiszter ennek megfelelőleg máris olyan intézkedéseket tett, melyből a török hadsereg közeli mozsógitására következtetnek. Ha a nagyhatalmaknak nem sikerül Bulgáriára idejekorán nyomást gyakorolni, akkor nem lehetetlen, hogy a Balkán nemsokára véres események színhelye lesz.

Mai távirataink a következőket jelentik:

A szaloniki-i marsall a hadügyminisztériumtól utasítást kapott, hogy egy esetleges mozsógitást elrendelő későbbi parancsnak 24 órán belül való keresztülvitelére már most tegyen meg minden intézkedést s előkészületeket. A III. hadtest (szaloniki) ennek folytán készenlébe helyezendő, hogy a mozsógitás a parancs vételétől számított 24 óra lefolyása alatt akadály nélkül megtörténhessék. Az is hírlik, hogy a kormány a legbefolyásosabb albán vezérférfiakkal tárgyalásokat folytat a mozsógitás ügyében. Igen valószínű, hogy abban az esetben, ha a mozsógitást tényleg elrendelik, 50.000 fegyveres albán fog a kormánynak önkéntes szolgálattételre ajánlkozni. Az anatóliai csapatokat egyelőre nem helyezik még készenlébe, miután a macedon és albán csapatok légnévsége és a behívott tartalékosokkal együtt mintegy 200—250.000 főre rugó haderővel fog a kormány rendelkezni. Az általános nézet az, hogy ha a helyzet Bulgáriával nem tisztázódik, akkor a mozsógitást nyomban elrendelik.

A bécsi török nagykövetség táviratot kapott azzal a hírrel, hogy a bolgár kormány negyvenezer tartalékosat hívott be és hogy az angol kormány olyan irányu közvetítő javaslatot tett, amely Bulgária függetlenítésének fejében kívánja a statusquo helyreállítását a keleti vasutakon. Bulgária függetlensége csak a régi határokra terjedne ki, Keletrumélia pedig továbbra is Bulgáriához tartoznék, de közjoggal a török birodalomnak volna tartománya.

A keleti vasut-társaság október 6-án igazgatósági ülést fog tartani s akkor dől el, hogy milyen lépésre határozza el magát a társaság a bolgár vonal megszállása következtében és vajon lehet-e szó alkudozásokról a vonal megváltása tárgyában. A társaság most is azon az állásponton van, hogy a bolgár kormány előbb tartozik kiszolgáltatni a vonalat és csak akkor jöhetne szóba a megváltás, de természetesen e vételhez a török kormány hozzájárulása volna szükséges. A Morningpostnak táviratozzák Konstantinápolyból, hogy a bolgár kormány a keleti vasutak ügyében már nem olyan merev és nem ragaszkodik többé ahhoz, hogy ez a kérdés kizárólag Bulgária belügye. E változást azzal hozzák összefüggésbe, hogy Ferdinánd fejedelem legközelebb visszatér és különben is már előzetesen más véleményre térítette Malinow miniszterelnököt. Ilyen körülmények között a vasuti kérdés elvesztette veszedelmes jellegét.

A mai francia minisztertanácson Pichon külügyminiszter közölte, hogy az orosz kormány memorandumot intézett a hatalmakhoz, amelyben javasolja, hogy a keleti vasutak kérdését a berlini szerződést aláíró hatalmak ítélete alá bocsássák és

kijelentette, hogy Franciaország hozzá fog járulni ezen orosz javaslatához. Franciaország szófiai és konstantinápolyi képviselői továbbra is támogatni fogják a többi hatalom képviselőit arra irányuló törekvésükben, hogy a Bulgária és a porta közt fennálló nehézségek barátságos és békés megoldását hozzák létre.

Szerbiai jelentések szerint a keleti vasutak társasága és a bolgár kormány között még távolról sem jött létre valamelyes közeledés. A Malinow-kormány hallani sem akar a vasutvonal kiszolgáltatásáról, a társaság viszont a status quo helyreállítása előtt semmiképpen sem hajlandó tárgyalásokba bocsátkozni a vasut megváltása körül. A bolgár kormány álláspontja egyáltalán nem változott, ami pedig a megváltási árat illeti, alapul a Stojlow-kabinet idején, 1898-ban folytatott tárgyalásokat veszik és a kabinet úgy vélekedik, hogy 1898. óta az amortizáció és a használat következtében a vasutvonal értéke jelentékenyen kisebb. Igen természetes, hogy a keleti vasutársaság véleménye ezzel homlokegyenest ellenkezik. Salabasev hadügyminiszter ma hivatalosan tudatta a keleti vasutársaság szófiai képviselőjével, hogy a kormány semmi esetre sem hajlandó kiszolgáltatni a vasutvonalat, ellenben felszólítja a társaságot, hogy közzölje a megváltási árat. Még ma a nagyhatalmak képviselőihez juttatja a kormány a minisztertanács által a keleti vasut kérdéséről kidolgozott emlékiratot, amely szintén azon alapul, hogy Bulgária a vasutvonalat nem szolgáltatja ki. Kaimil pasa nagyvezír egy török hírlapírónak azt mondta, hogy az ottomán kormány kázus bellinek tekintené Bulgária függetlenségének proklamálását, reméli azonban, hogy Bulgária óvakodni fog ezt a nagyon is veszedelmes lépést megtenni.

A „Daily Telegraph” konstantinápolyi tudóstója táviratozza lapjának, hogy Törökország főleg Macedónia miatt nyugtalankodik mert mihielyt Bulgária kikiáltja függetlenségét, elhatározó akciót fog kezdeni Macedóniában és akkor a háboru elkerülhetetlen. Éppen ezért fontos Törökországra nézve Görögországnak barátsága.

Annak bizonyosságául, hogy Bulgária komolyan gondol a függetlenség proklamálására, a „Times” konstantinápolyi levelezője utal a bolgár hadgyakorlatokra, amelyek még ez évben lesznek Kelet-Ruméliában s ez alkalomból sok tartalékoszt hívott be a hadügyi kormány, továbbá Ferdinánd fejedelem pompás budapesti fogadtatására, ami összefügg Ausztria-Magyarország boszniai terveivel. Kiamil pasa nagyvezír azonban annyira nyugodt, hogy elutasította a hadügyminiszternek rendkívüli katonai intézkedéseit, amelyeket a kelet-ruméliai határon a török helyőrségek megerősítésére tett.

EGYHÁZAK.

— (Katolikus püspöki konferencia.) Vaszary Kolos biboros-hercegprimás a katolikus püspöki kar tagjait ma délelőtt tíz órára tanácskozásra hívta össze budavári palotájába. Vaszary Kolos hercegprimás pontban tíz órakor lépett a tanácskozó-terembe, szívélyesen üdvözölte a püspöki kart és rövid imával megnyitotta a tanácskozást. A püspöki konferencia, melyen a jegyzői tisztet dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök töltötte be, elsősorban dr. Samassa József egri biboros-érseket üdvözölte nyolczvanadik születése napja alkalmából. A konferencia üdvözlését a hercegprimás juttatja el a biboros egyházfejedelemnek. A konferencia ezután áttért a sorrendre kitett ügyek tárgyalására. Városcopy Gyula kalocsai érsek, az előkészítő bizottság elnöke, tett jelentést először az autonómia, majd a katolikus kongrua és végül a fegyelmi szabályzat ügyében. Ugy az autonómia, mint kongrua ügyének végleges elintézésére a hangulat igen kedvező s mind a két nagy reform megvalósulása tető alatt van. Kisebbség folyóügyek tudomásul vétele után a hercegprimás déli tizenkét órakor a konferenciát berekesztette.

A spanyol királyi pár nálunk.

— Saját tudóstónktól. —

Budapest, október 1.

Nagyszerű pompa közepette, hatalmas sceneriájú fogadtatás szertartásai mellett ma délután három órakor méltóságosan berobogott végre az az udvari vonat a nyugati pályaudvar perronja elé, amely XIII. Alfonz spanyol királyt és bübájosan szép feleségét, Ena királynét vendégül hozta a magyar főváros falai közé. Két napi tartózkodásra szól a látogatásuk, amelyik, a bolgár fejedelem iménti látogatásával együtt, tulajdonképpen folytatása csak a bécsi fejedelmi tisztelgéseknek. Bizonyos azonban az, hogy Magyarország fővárosa nem fogadta szegényekben I. Ferencz József koronás vendégeit, mint annak idején az osztrák császár hatalmas és gazdag székvárosa. Szuperlatívuszokban kellene beszélnünk, hogy csak halvány képét is adjuk annak a ragyogásnak, amelyet ez a város kifejtett, hogy az ősz király egy meglegedett mosolygását lássa. Nem tudjuk, nem merjük számokban meghatározni azokat az irdatlan ember-tömegeket, amelyek fölvonultak, hogy az idegen uralkodó előtt a magyar király népeinek hódolatát tolmácsolják azon a szereteten keresztül, amelylyel ez a nemzet ritkán látott királyát hűséggel és rendíthetetlen ragaszkodással övezi. Mert az volt a mai napnak a leghatározottabb impressziója, hogy a magyar főváros nem XIII. Alfonz spanyol királynak áldozott fényt és ünnepeket, hanem Ferencz Józsefnek akart tanúságot tenni arról, hogy ez a sokszor mostohán tartott nemzet szeretetébe, barátságába fogad bárki idegent, akiről csak megsejti, hogy öreg uralkodója iránta jó szívvel viseltetik.

És azt hisszük, Ferencz József király ma megérezte, — nem! — megértette, hogy mi volt ez a meleg, tiszta verőfény, amely az enyhe tavaszi levegőben beragyogott mindent, mert soha magyar urak olyan kegyesnek nem tapasztalták, soha a főváros népe olyan mosolygósan derültnek, szinte fiatalosan jókedvűnek nem látta a királyt, mint amilyen ma volt, fiatal vendégére várakozván.

Azt mondják, politikai jelentősége van annak, hogy Ferencz József itt fogadja a spanyol király látogatását magyar székes fővárosában. Hát ezt nem tudjuk. Lehet! A magas politikában ennél sokkal jelentéktelenebbnek látszó eseményeknek nagy jelentőségük lehet. Bizonyos azonban az, hogy a magunk belső életében van jelentősége ennek a napnak: Egy harmonikus, derűs pillanatra nekünk adta a királyt.

Magáról a fogadtatásról tudósításunk a következő:

A város képe.

Az egész utvonalat, a nyugati pályaudvartól a Teréz-köruton, az Andrássy-uton és Fűrdő-utcán végig a Lánchidig és onnan az Albrecht-uton a királyi palotáig gyönyörűen feldisznítették. A disznítésben és a számtalan zászló színében a vérpiros és sárga csikos spanyol szín dominál, amelynek élénkségét csak fokozza a gyönyörű őszi nap melegen tüző sugara. A Teréz-köruton különösen maga a pályaudvar és szemben vele az államvasutak palotái vannak gazdagon disznítve, de a Köruton végig sincs ház, amelyről ne lengene néhány zászló s alig van erkély, amely drapériával, vagy legalább szőnyeggel disznítve ne volna. A ház sorok között lelőg hatalmas zászlók teszük teljessé a királyváró körut élénk színű disznítését.

A körut és Andrássy-ut keresztezésénél a négy nagy utcái lámpa körül zöld lombfüzérrel betakart faalkotmányt építettek. Az ut végén már messziről látszik a hatalmas disznikapu, amely az egész utvonalt egyik legszebb ékessége. De végig az Andrássy-uton a leggyönyörűbb a házak disznítése is s különösen

a VI. kerületi kaszinó drapériás hosszú erkélye, az Operaház kiugró erkélyének lombfüzérés és élénk színű drapériás disznice, valamint szemben vele a Dréher-palota feldisznított erkélyéről lengő hatalmas lobogók tűnnek szembe. Maga a disznikapu az Andrássy-ut végén hatalmas tömegével és ezüstös disznireliffjeivel, mintha hoszu időkre szánt művészi alkotás és nem néhány nap alatt egyetlen alkalomra épített diadalkapu lenne. A disznikapunak, amelyet este ezernyi villamos láng ragyogó füzére disznít, már tegnap este sok ezer bámolója volt, ma délelőtt is a disznikapu körül volt állandóan a legnagyobb a kíváncsiak csoportosulása.

A disznikapun áthaladva, a zászlók tömege várja a királyi menetet a Fűrdő-utczában is, ahol az Erzsébet-térnek a Fűrdő-utca felé néző részét disznította föl különösen a főváros spanyol nemzeti színű zászlókkal és a főváros zászlóival körülzúdzelt magyar és fővárosi czimerekkel. De az összes házak is pompás diszniben vannak s a szűk utcát alig látni a hatalmas zászlók erdejétől. A Ferencz József-téren jobboldalt, elhagyva a Gresham-társaság drapériákkal és zászlókkal gazdagon disznított palotáját, lombfüzérből összeállított disznikapu alatt, amelynek oszlopait czimeres paizsok és zászlók disznítik, jutunk a Lánchidig el, amely majd elröpül a zászlók tömegétől. Minden husz lépésnyire oszlopokat állítottak föl, amelyekről nemzeti színű és sárga-vörös csikos zászlók lengenek, a villamos lámpák tartóit pedig zöld lombfüzérrel borították be. Még a Lánchidig hatalmas kapuit is élénk sárga-vörös színű drapériákkal disznítették. Tul a hidon a kereskedelmi minisztérium drapériás disznítése kelti föl a figyelmet, majd az Albrecht-uton a lombfüzérés diadalkapuk egész sorozata várja a menetet. Az első disznikapu oszlopain sárga-vörös zászlókkal gazdagon disznítve a spanyol czimer öllik szembe frissen ragyogó ezüstös disznítésével. Az Albrecht-ut mentén is mindenütt zászlódisznit öltöttek a házak, egész föl a királyi palotáig, amely maga zászlódisznit nélkül áll. Kupolás ormára csak akkor vonják föl a lobogót, ha a királyi vendég oda megérkezik.

Elhelyezkedés az utvonalon.

A nap eseménye természetesen az egész várost talpra állította s már korán délelőtt óriási számarányu, százezrekre menő tömegek szállták meg mindenütt azokat az utvonalatokat, amerre a menetnek el kellett vonulnia, úgy, hogy a város egyéb részei kihaltak voltak.

A vársétányt és a Halász-bástyát már egy órakor sűrű rajokban foglalták el élelmes emberek, akik a magasán fekvő helyekről kényelmesen és ki-tünően láthatták a felvonulást. Némelyek még az ebédjüköt is itt költötték el, amelyet papirosban hoztak magukkal.

Rendkívül eleven a Szent György-tér képe. Eppen folyik a főörség felváltása. Szól a katonabanda. Nyomában egy szakasz 6-os rózsaszínhajtókás Károly baka egy kapitány és egy hadnagy vezetésével. Peczesen, keményen lépkednek, mert huszonnégy óra hosszat ők fogják őrizni a királyi vártát. Az örséglosztás hosszan elhúzódik. Sok örszemelt kell felállítani. A bosnyák zászlóalj örsége kerül felváltásra. Félkettőre járt már az idő, amikor az örséglosztás véget ért. Az örség elvonulása után megtisztították a kíváncsiaktól a palota előtti térséget, amelyen már most egész sereg „udvari” embert lehet látni. Disznruhás lakájok, fehér és fekete tollbokrétás udvari zsandárok sietnek jobbra-balra. Felvonul néhány udvari fogat is. Bevonulnak a palota udvarára. Az udvari istálló épületének korridorjára belépő jegygyel bocsátják a közönséget, melyeket a főudvarmesteri hivatal adott ki. A rendre Mátyás rendőrtanácsos és Beniczky felügyelő ügyelnek fel.

Két óra tájban egész sereg tábornok érkezik festői egyenruházatban, így Ludmann, Bartholdy tábornokok. Velük érkezett meg Schön-aich hadügyminiszter. Két órakor kettős „Gewehr heraus!” kiáltás hallatszott a vártá felől. Az örség fegyverbe lépett: Konrád bajor herceg jött a palotából ulánus kapitányi egyenruhában. Öt percczel utóbb udvari fogaton jött József főherceg és Augustus főhercegnő. Kocsin követte őket

D'Orsay grófnő udvarhölgy és Roskoványi százados szolgálattelvő kamarás. A vasúthoz indultak a spanyol királyi pár elé. Utabb öt perc múlva Annunziata főhercegnő jött Hoyos grófnő udvarhölgygel és gróf Nostitz Riekan udvarmesterral.

Félhárom után öt percczel hármás „Gewehr heraus!” hallatszott! A király jött, Ferencz Ferdinánd trónörökösrel egy kocsin. A király spanyol tábornagy! egyenruhában, a trónörökös honvédelvassági tábornoki uniformisban. A közönség lelkesen megélejte őket, amit a király barátságos tisztelegéssel viszonzott. Két udvari kocsin követte őket gróf Paar és báró Rumerskirch hadsegének és gróf Pongrácz szárnysegéd. Közben a palota udvarra egész sereg katonatiszt vonult fel diszruhában.

A Lánchíd budai fejtől kezdve az Albrecht-úton és a Várban nem a katonaság állt sorfalat, hanem a rendőrség tartotta fenn rendet. A Várban a Ferencz József-intézet növendékei állottak sorfalat.

A Lánchíd bejáratánál tüzérség foglalt helyet, ágyúit négyes sorban állítva fel. Tul rajtuk a honvédszázad arcvonala kezdődik és hosszú sorok eltart a Fürdő-utczáig, ahol a Ludoviczeum növendékei és a bosnyák ezred tartják megszállva az uttestet.

Az Andrássy-ut képe a legimpozánsabb. Egy óra tájban már százezernyi tömegek feketéllenek mindkét oldalán. A kávéházak terraszai s az emeleti ablakok is mindenütt sűrűn megrakva szorongó emberekkel. Fél kettőkor az Oktogón-felől egy szakasz, parádéba öltözött lovasrendőr jön, lassu ügétésben. A nyereg alatt piros pokrócz. Aztán még egy szakasz, aztán ismét egy. Jönnek katonas rendben gyalogos rendőrök is. A mellékutczák torkolatában helyezkednek el. Még zavartalanul tart a kocsiközlekedés és zugva, csöngetve járnak még a villamos kocsi is. A közönség azonban szinte automatikus egyöntetűséggel, már zárt sorokba tömörül a gyalogjárók szélén.

Háromnegyed kettőkor a gyalogos-rendőrök által a járdák szélére, hátrább szorítva a felsorakozott közönséget, mely nem szívesen és kissé zúgolódva engedelmeskedik. A rendőrök tíz-tizenöt lépésnyire állanak egymástól. Élelmes rikkasok képes levelezőlapokat kínálnak a spanyol királyi pár arczképével. Három percczel két óra előtt az utolsó villamos kocsi sietve iramodik az Oktogon felé. A rendőrök nógatják a bérkocsikat, hogy siessenek. Sem a pályaudvar, sem az Oktogón felől nem engednek már bérkocsit, meg villamost jönni. Teljesen kint az ut, csak néhány lovasrendőr czirkál a kövezeten. Egyszerre dobpergés, trombitaharsogás, jönnek a katonák. Pontos időben, egyszerre kanyarodnak be a mellékutczákból és kettős sorokban elhelyezkednek a rendőrök kordonja előtt, de az utnak csupán egyik, a bevonulás irányának jobb oldalán. A csákon főgylevél.

A Podmaniczky-utczá mindkét torkolatát egy léteg tüzérség szállja meg.

Köztisztasági szolgák vaskannával a kezükben locsolják a kocsiutat, mások meg söprik. Pár perc alatt tiszta a kövezet, mint egy báterem parketje. Egy szentképü vidéki atyafi, utitáskával a kezében, lépked az utczá közepén. Idekerült valahogyan és nem bír kikeveredni. Láthatólag kényelmetlenül érzi magát a katonák sorfala közt, mignem egy rendőr könyörül rajta és kivezeti a járdára. Zöldtollas generálisok jönnek lóháton, a csapatok sorakozását felülvizsgálni.

Két óra tíz percczel egy városi hintó vágat a pályaudvar felé. A bakon, a kocsi mellett hajdu. Dr. Bárczy István polgármester hajt a pályaudvarra. Két perc múlva dr. Boda Dezső főkapitány hajt kereszttül, majd tíz perc múlva Fülepp Kálmán főpolgármester, mindketten szintén diszmagyarban.

Jön az udvar.

A tömeg mindenütt nyugodtan várakozik. Sehol, semminemű rendbontás s az órák lassu egymásutánban telnek minden incidens nélkül. Csak két óra után volt már némi izgalom észlelhető a tömegben. Negyed háromkor végre a Lánchíd budai oldalán egyszerre feltűnik az

udvari fogatok sora. Valamennyibe fehér ló van fogva. A kocsi türesen vonulnak fel. Elöl egy fehér-parókás fullajtár, utána két udvari diszfogat és valami tizenöt hintó. Alig vonulnak el a fogatok, József főherceg hajtát el az utvonalon. A közönség éljenzésbe tör ki.

Egyszerre riadó kürtjel hangzik fel. A jelt átveszik a többi csapatok kürtösei, harsona-szó hangzik folytonosan, a katonák vigyázz-ba vágják magukat, a kivont kardok tisztelegve a levegőbe emelkednek és minden szem a Lánchíd felé fordul.

— A király.

A király balján Ferencz Ferdinánd főherceg ül. A közönség éljenzésbe tör ki, egy pillanatot: és kocsija már eltűnik a Fürdő-utczá torkolatánál.

Ott egy apró incidens is történt. Egy nyomorék ember kérvényét dobott a király kocsijába. A kérvényben segítségért folyamodott a királyhoz. A rendőrség előállította és igazolás után szabadon bocsátotta.

A kérvényező Kohner Márton asztalos, aki az államvasutak szolgálatában nyomorodott el, ahonnan végkielégítés nélkül elbocsátották. A király magához vette a kérvényt és barátságos mozdulattal intett a szerencsétlennek, hogy tudomást vett róla.

Ezután zavartalanul haladt a menet a pályaudvar felé. Kocsi-kocsi után robogott végig az Andrássy-úton, polgári és katonai méltóságokkal telten. A király kocsiját természetesen mindenütt döngő éljenzés fogadta, amely tulzengte nemcsak az éles katonai vezényszavakat, de a katonabandák felzúgó császárhimnuszát is.

A pályaudvaron.

Háromnegyed kettőkor a nyugati pályaudvar előtt már felvonult a katonaság és elhelyezkedett a rendőrség. Az érkezési oldal várótermében lábhoz bocsátott fegyverekkel a diszszázad foglalt helyet. Vezetője Hauser Rudolf százados a Perronra jön s megbeszéli Daróczy állomásfőnökkel, hogy hol fog elhelyezkedni a diszszázad. Jönnek az újságírók és a pályaudvar vezetősége.

Kis késéssel, néhány percczel két óra előtt megérkezik az egy óra negyven perces bécsi gyorsvonat. Schöbert kapitány, aki a rendőri kirendeltség parancsnoka, kiadja az utasítást, hogy a pályaudvart a gyorsvonat utasainak kiszállása után meg kell tisztítani az oda nem valóktól. Néhány perc alatt a bécsi gyorsvonat kirobog a fedett pályaudvarról és bevonulnak a diszszázadot képező Alfonz-bakák. Előttük halad a zenekar, azután a fekete bársonyhajtókás tisztek vezetésével nyolczvannégy baka. Hatalmas alkatu, feszes tartásu magyar legények mindannyian.

Kinyitják az udvari váróterem ajtaját s szőnyegetek hoznak a pályaudvari szolgák. Egy hosszú szőnyeget végigborítanak az egész érkezési oldalon. Egy négyszögletű szmirnai szőnyeget az udvari váróterem előtt teritenek a földre.

Két óra után néhány percczel vigyázz-állításba helyezkednek el az Alfonz-bakák. Gyors egymásutánban érkeznek a katonai méltóságok Surányi altábornagy, térparancsnok, Gürtler József tábornagy, a III-ik dandár parancsnoka, lovag Ziegler Alfréd helyettes hadtestparancsnok és báró Karg Géza tábornagy. Az Alfonz király tulajdonát képező 38-ik gyalogezredet Reichler József alezredes és Teus Izidor őrnagy képviselik.

Negyed háromkor polgári notabilitások is jönnek: Fülepp Kálmán főpolgármester, Bárczy István polgármester, Boda Dezső főkapitány. Csoportok képződnek a legnagyobb rendben. Az udvari váróterem előtt a polgármesterek és a főkapitány a vasuti főtisztekkel beszélgetnek; Pavlik Ferencz főfelügyelő rendőrököt hoz, akik az indulási oldalon tolongó forgalmi személyzetet tartják rendben. Később festői egyenruhában, vörös irakkban, fehér nadrágban Rosner udvari útkár jelenik meg az ajtóban. Fél háromkor jelentik, hogy megérkezett Frigyes főherceg. Háromnegyed háromkor felharsan a Gotterhalte s a következő perczben az udvari váróterem ajtajában megjelent Ferencz József király fényes kíséretével. A királyon spanyol tábornagy! egyenruha volt, fekete lakkos csákó, sötétkék kabát, meggyzsin-

piros nadrág, széles fekete sávval. Nyakán a spanyol aranygyapjas-rend láncza, mellén pedig egy magas spanyol rendjel kék-fehér selyemszelagja. Mellette Ferencz Ferdinánd trónörökös állott a lovassági tábornokok vérvörös egyenruhájában, tőle jobbra József főherceg, balra Frigyes főherceg, a spanyol vadászok ezredesi egyenruhájában. Az előtérben három főherceggasszony állt, Mária Annunziata, Augusztá és Izabella. Háttérben a fényes kíséret.

A király meghallgatta a diszszázad vezetőjének jelentését és ellépdelt a diszszázad előtt. Igazán fiatalos, gyors léptekkel. Azután szemben jön, folyton csákója mellett tartva a kezét. Amikor visszatér, odalép a polgári méltóságokhoz. Fülepp főpolgármester előtt kifejezést ad megelégedésének a fogadtatás nagyszerűsége felett. Boda Dezső főkapitánynak a következőket mondotta:

— A rend valóban példás. Nagyon meg vagyok elégedve mindennel.

A király ezután a jelenlevő bécsi spanyol nagykövethez fordul és hosszasan beszélget vele. A trónörökös és József főherceg a Perron szélén, a diszszázad előtt beszélgetnek.

A főkapitánytól a király egyenesen a magyar urak csoportjához lép és a közelében állókkal barátságosan kezét szorítva, társalgásba kezd. Mindenkit meglepett, hogy milyen derűlő ömömmel szolt azokhoz, akiket megszólításával kitüntetett. Élénken, szinte gyors beszéddel társalgot s az arczát egy pillanatra sem hagyta el a derűt, megelégedett mosolygás. Ilyen kiválóan jó hangulatban alig láttuk még nálunk a királyt. És külseje is teljesen összhangban van jó hangulatával. Daliás, ruganyos, az arca rózsás, meg se látszik rajta a mult napok gyengelkedése. A jó félórásig tartó várakozás alatt egyetlen egyszer köhintett gyöngén és a hangja bár halk, de tisztán, érezen esengő ugy, hogy minden szavát a távolabb állók is világosan érthetik.

A király szívélyes közvetlensége mellett azonban annál jobban feltűnt a trónörökös hideg tartózkodása. A magyar urakkal szóba sem állott. Szertartásos tisztelegéssel üdvözölte a csoportjukat, de nem vett észre közülrök senkit. Egész idő alatt katonai méltóságokkal társalgot s a király cerceje alatt távol tartotta magát mindenkitől.

Jön az udvari vonat.

Ezekkel a megfigyelésekkel telt el körülbelül egy negyed óra. Egy-két percczel három óra előtt egyszerre csak jelzés hallatszik. Daróczy állomásfőnök odalép gróf Paar főhadsegédhez és tudatja vele, hogy a királyi vonat a pályaudvar előtt van. Gróf Paar jelentést tesz a királynak, aki egész kíséretével egészen a Perron széléig megy. A vonat feltűnik a pályaudvaron s lassan, méltóságosan begördül. A diszszázad tisztelő állásban van, a zenekar rázendit a spanyol himnuszra, néhány másodperc és az osztrák és bajor kocsiokból összeállított udvari vonat megáll. A király e pillanatok alatt merev tisztelő állásban áll a Perron szélén és így várja, amíg a spanyol király szalonkocsijának ajtaja föl nem tárul. Egy diszruhás vasuti kalauz végre fölszakítja az ajtót, amelynek aijájában mosolyogva tűnik fel XIII. Alfonz fiatal, karsu alakja. A spanyol király gyorsan kiszáll és lesegíti a királynét is. Ő maga a 38-ik gyalogezred ezredesi ruhájában van, a királyné világoskék selyemruhát visel.

Alfonz király sietve odalép a király elé. Az uralkodók kezét fogják és kétszer megcsókolják egymást. Ena királyné is lehajol a királyhoz, aki megcsókolja. Az üdvözlés igazán meleg rokoni ölekezés volt, menten czeremoniális póztól. A fiatal spanyol király annyira őszinte szeretettel járult öreg királyunk elé, hogy egy pillanatra mindenki megelégedezett a királyi találkozásról s csak a fehérhajú aggastyán és az életkedvtől, reménységtől duzzadó fiatalember néma ölekezését látta.

A fiatal király szimpátiás, örökké mosolygós megjelenése általánosan nagyon jó benyomást keltett. Széles, élénk gesztusai szinte fiussá teszik amugy is nagyon fiatal külsejét. Annál királyibb azonban Ena királynő megjelenése, aki ragyogó szépségével mindenkit megejtett. A királyné dushimzűsü azurkék selyemruhát és kéktollas kаланot viselt. Füleiben

magyaró-nagyságu butonok, mellén három sor brilliánt-fűzér és több medallion ragyogott. Pazarfényű toalettje csak emelte a szőke királynő elragadó szépségét. Viktória Ena királyné, amint férje bemutatta, mélyen meghajolt királyunk előtt, akinek kezét akart csókolni. A király azonban gyengéden visszahúzta a kezét és ő csókolta kezét a királynénak. A király ezután a spanyol királylyal ellépett a diszszázad előtt, míg a királyné a főhercegnők üdvözlését fogadta.

A szemle után az uralkodók odaléptek a várakozók csoportjához. Alfonz király kezét fogott a főhercegekkel, aztán a király bemutatta neki a tábornoki kar tagjait és a fogadásra megjelent diplomatákat, valamint a magyar urakat, köztük a polgármestereket és a főkapitányt is, akikkel a fiatal uralkodó szintén kezét fogott. A király vendégével francia nyelven beszélt. Majd Alfonz spanyol király és a spanyol nagykövet mutatta be a kíséret tagjait a királynak és a főhercegeknek. A spanyol kíséret tagjai közt vannak: Alendesalazar Manuel spanyol külügyminiszter, Vianna márki főudvarmester, Santo-Mauro herceg palotafőnök, Del Grove gróf ezredes főhadsegéd, Don Rafael Palomino udvari felügyelő, C. Fernandez Vallin nagykövetségi tanácsos, Santiago Mendez de Vigo nagykövetségi titkár és San Carlos hercegnő, spanyol főudvarmesternő.

A bemutatások és cerce után a király karját nyújtotta a spanyol királynénak és az udvari várótermen keresztül kocsihoz vezette. Erre az udvar és a kíséret tagjai is elhelyezkedtek az udvari fogadatokon.

Érdekes, hogy a megérkezés és a fogadtatás minden mozzanatáról a spanyol király udvari fényképésze fényképfelvételeket csinált.

Fel a várba.

Három óra tizenöt percz volt, amikor a pályaudvaron véget ért a fogadtatás szertartása. A pályaház előtti udvaron sorba állottak az udvari kocsik. Elsőnek két fogat indult el, mind-egyikben két-két szalonruhás, czilinderes ural. Ezek az urak spanyol detektívek voltak. Pár percczel utánuk megindult a menet. Az első kocsiiban ült dr. Boda Dezső főkapitány, a másodikban Fülepp Károly főpolgármester. Utánuk következett egy udvari fullajtár lovon. Ezt követte a remek díszítésű, aranyozott Daumont-fogat, amely elé négy fehér paripa volt fogva. Ebben ült jobboldalon Alfonz spanyol király és balról a mi királyunk. A második teljesen hasonló fogatban ült jobbról a spanyol királyné, balról Mária Annunciata királyi hercegnő. Ezután a rendes udvari fogatok következtek a következő sorrendben: Az elsőben foglaltak helyet Ferencz Ferdinánd királyi herceg és Rumerskirch lovassági százados, kamarai előláró; a másodikban: Frigyes kir. herceg és Izabella királyi hercegnő; a harmadikban József főherceg és Augustza főhercegnő; a negyedikben Klotild főhercegnő és Szirmay grófnő udvarhölgy; az ötödikben: San Carlos hercegnő, spanyol főudvarmesternő és gróf Cziráky főudvarnagy; a hatodikban Alendesalazar spanyol miniszter és gróf Paar főhadsegéd; a hetedikben Viana márki spanyol főudvarmester és báró Steininger tábornagy; a nyolcadikban Santo Mauro herceg palotafőnök és Leitschaff ezredes; a kilencedikben Del Grove gróf spanyol szárnysegéd és a király szolgálattevő szárnysegéde; a tizedikben John R. Palomino spanyol udvari felügyelő és herceg Schwarzenberg lovassági százados, katonai attasé; a tizenegyedikben C. Fernandez Vallin spanyol nagykövetségi tanácsos és Santiago Mendez de Vigo spanyol nagykövetségi titkár; a tizenkettedikben Hoyos grófnő főudvarmesternő és gróf Bigoli altábornagy, főudvarmester; a tizenharmadikban D'Orsay grófnő udvarhölgy és Roskoványi lovassági százados, szolgálattevő kamarás. Az udvari fogatok után hajtottak: Vaszi-llievics alpolgármester, Surányi Ferencz városparancsnok és a pályaudvaron megjelent katonai méltóságok és hivatalos személyek kocsijai.

Amikor az uralkodók kocsija a pályaudvar-

tól kirobogva a Teréz-körutra ért, Mineraill-Fitzgerald altábornagy, a spanyol király tiszteletére kivonult csapatok parancsnoka oda lovagolt a kocsik jobb oldalán ülő spanyol királyhoz, és feszesen tisztelegve, jelentést tett neki a kivonult csapatokról, amit a fiatal király katonasági tisztelegéssel köszönt meg. Ugyanakkor a téren elhelyezett katonazenekar rázendített a spanyol himnuszra. A közönség a királyt és koronás vendégét hatalmas éljenzéssel fogadta. A férfiak kalapjaikkal, a nők zsebkendőikkel intettek, és az utmenti házak ablakából, amelyek zsufolásig megteltek nagyobbára díszes hölgyközönséggel, valóságos zsebkendő-erdő lengett feléjük. A fiatal királyt láthatóan kellemesen érintette a közönség meleg hódolata, mosolyogva tisztelegett jobbra-balra és kezével intgetett az éljenzők felé. A pályaudvarnál felharszó éljenzés házról-házra terjedt az utvonalon mentén, úgy, hogy a királyi vendéget vívó hintót már messziről lelkes éljenzés köszöntötte. Az utvonalon mentén felállított ezredek feszes tisztelegéssel üdvözölték a két koronás főt s meghajtották előttük zászlóikat.

Fél négy óra után öt percczel az Albrecht-ut felől jövő éljenzés jelezte már az udvar és a királyi vendégek érkezését. Harsány vezényszó hallatszott a várta felől és az őrség fegyverbe lépett. A király, valamint a főbbi udvari fogatok a közönség lelkes éljenzése mellett lassú lépésben hajtottak be a Várpalota udvarára. A királyi palota elé érkezve, a király kézmozdulataival magyarázgatót az ifjú spanyol királynak a királyi palotára mutatva.

Amikor a királyok a Várpalota előcsarnokába érkeztek, ott már a miniszterek és az udvari méltóságok várták őket.

A fölvonulás után.

Délután két órától kezdve a főváros legélénkebb utvonala körül, ahol a királyi vendégek elvonultak, a kocsik és személyforgalom teljesen megszűnt. Azok a mellékutczák, amelyek ide nyílnak, megteltek mindenféle járóművel, s a körutra és az Andrássy-utra igyekvő közönségnek az a része, amely két óra után akart az utcára jutni, ideszorult ezekbe a mellékutczákba.

Mikor az udvari fogatok a Teréz-köruton elhaladtak, a katonaságnak pihenőt vezényeltek. Kevés idő múlva azonban újra felhangzott a vezényszó, a katonaság hosszú sorfala megmozdult s elindult hazafelé. Ebben a perczben az utca másik oldalán a rendőri kordon is szétvált s megmozdult a Teréz-körut hosszában az utvonalon mindkét oldalán sűrű sorokban álldogáló kíváncsi közönség.

Valóságos néparadat hömpölygött végig a Teréz-körut és Andrássy-ut közepén. Ezek és ezek igyekeztek az uton lefelé-felfelé s a mellékutczákba. Percczel-perccze mind sűrűbb lett az emberáradat, később óriási sokadalom lepte el a széles utvonalat, egy csomóba verődött össze az utak két oldalán összegyűlt embertömeg. A katonaság csak nagynehezen jutott előre. A katonai zenekarok vidám muzsikája belevegült az ágyútegek dübörgésébe. Két oldalról jöttek és mentek a csapatok s a mellékutczákba szorult fogatok, társaskocsik, teherkocsik igyekeztek ki a Teréz-körutra, az Andrássy-utra s a Váci-körutra, ahol azonban ismét utjokat állta az embertömeg.

Jóval az udvar elvonulása után még mindig életveszélyes volt a tolongás. Különösen az Oktogóntéren, ahol jobbról és balról s az Andrássy-utnak a liget felőli részéről is mind összeverődött az utca közönsége. A városi vasút sinein hosszú sorokban álltak a villamos kocsik, két óra hosszat vesztegelve mozdulatlanul. A Teréz-körutról s az Andrássy-utról négy óra tájban kezdett végre oszladozni a sokaság s az utca csak lassan s jó idő múlva nyerte vissza rendes mindennapi külsejét.

A bevonulási utvonala a mentők 5 mozgósítással, 10 kocsival és összesen 92 emberrel vonultak ki. Segítségüket 29 esetben vették igénybe, minden esetben a tömeg közti tolongás okozta rosszullet miatt. Egy idősebb asszony, Singer N.-né az Andrássy-uton levő Palermo-kávéház előtt rosszul lett, összeesett és mire a mentők bevitték a Rókus-kórházba, meghalt a kocsiában.

A király spanyol tábornagy.

Mádrídból jelentik, hogy a spanyol hivatalos lap királyi dekrétumot közöl, amely szerint Alfonz király Ferencz József királyt a spanyol hadsereg tiszteletbeli tábornagává nevezte ki.

Ezt a kitüntetést valószínűleg követni fogják nemsokára tömegesen azoknak a rendjeleknek adományozása, amelyeket Alfonz király itt Budapesten fog kiosztogatni.

Az udvari bál.

A spanyol királyi pár budapesti időzésének tartamára több udvari ünnepség van programmba véve, amelyeknek sorozata már ma kezdetét vette. A király fényes udvari bált adott vendégei tiszteletére. A budai várak új nagy bál terme, mely nemcsak terjedelmében, de művészi kivitelében is páratlan a maga nemében, ma nyílt meg először e fényes társaság előtt, méltó keretet nyújtva a magyar király koronás vendégei tiszteletére rendezett ünnepségnek. A bált szűkebb körű családi ebéd előzte meg, amely után azonban már a kora esti órákban megkezdődött a kocsisorok felvonulása az Albrecht-uton át a felső négyszöghez. Nyolcz óra körül a fehér és fekete márványban tartott, gyönyörűen kivilágított, délszaki növényekkel díszített teremben nagy számmal gyülekezett a vendégek serege. Az urak kizárólag pompázó magyar díszruhában és tisztí egyenruhában, a nők gazdag ékszerekkel megrakott bál toalettkben jelentek meg.

A királyi vendégek és az uralkodóház tagjai a Habsburg-teremben gyülekeztek, míg a kíséretéhez tartozó tagok a Velur-teremben helyezkedtek el. Néhány percczel háromnegyed kilenc óra előtt Nepalleck udvari szertartási igazgató jelentést tett Montenuovo második főudvarmesternak, aki Ő felségének továbbította a jelentést, hogy a társaság egybegyűlt. Ekkor nyíltak ki a nagyterem ajtai és az udvar a következő sorrendben tartotta bevonulását:

Ő felsége a király Viktória spanyol királynővel.

XIII. Alfonz spanyol király Mária Annunciata főhercegnővel,

Ferencz Ferdinánd főherceg Izabella főhercegnővel,

György bajor herceg Augustza főhercegnővel,

Konrad bajor herceg Gabriella főhercegnővel,

Frigyes főherceg Izabella Mária főhercegnővel.

Az udvar bevonulása után kezdődött a táncz. Mint előtánczos gróf Csekonic Iván kamarás szerepelt. Pálcázások voltak gróf Andrássy Károly, báró dr. Gerliczy Félix és ifjabb gróf Kuen-Héderváry Károly. A táncz, melyhez Berkes Béla cigányzenekara szolgáltatta a zenét, a következő sorrendben folyt le:

- 1. Csárdás 9 ó. — p.— 9 ó. 10 p.
- 1. Keringő 9 ó. 15 p.— 9 ó. 10 p.
- 1. Négyes 9 ó. 30 p.— 9 ó. 50 p.
- 1. Tipegő 9 ó. 55 p.— 10 ó. 03 p.
- 2. Csárdás 10 ó. 08 p.— 10 ó. 18 p.
- 2. Keringő 10 ó. 23 p.— 10 ó. 30 p.

Negyedórai szünet.

- Füzérláncz 10 ó. 45 p.— 11 ó. 25 p.
- 2. Négyes 11 ó. 30 p.— 11 ó. 50 p.
- 3. Keringő 11 ó. 55 p.— 12 ó. — p.

Féltizenegykor, a második keringő után, a tea-asztalokhoz vonultak a meghívott vendégek. Kilencz tea-asztal volt a Habsburg-teremben és a szomszédos szalonokban felállítva; az egyes asztalok főhelyein ültek: ő felsége a király, Mária Annunciata főhercegnő, Ferencz Ferdinánd főherceg, Augustza főhercegnő, Izabella főhercegnő, Frigyes főherceg, József főherceg, gróf Apponyi Lajos, magyarországi udvarnagy neje és Montenuovo herceg, ő felsége második főudvarmestere. A spanyol királyné a király ő felsége asztalánál ült, ahol még György bajor herceg, a japán, a német és angol nagykövetei nejei, Wckerle Sándor miniszterelnök neje, Odescalchi Géza hercegné és a két Esterházy hercegné foglaltak helyet. A spanyol király Mária Annunciata főhercegnő asztalánál ült; ott ültek még Gra-

nito di Belmonte herceg bécsi nunczius, Konrad bájos herceg, a spanyol, a japán, a francia és az angol nagykövete. A többi asztalnál a diplomáciai kar tagjai és a palotahölgyek foglaltak helyet; Wekerle Sándor miniszterelnök és Allendesalazar spanyol külügyminiszter Izabella főhercegné asztalánál foglaltak helyet.

A bemutatások.

Félkilenc órakor este a királyi palota Visegrád-terében bemutatták Mária Annunciata főhercegnének az udvarnál még be nem mutatott következő hölgyeket: Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagya neje szül. Seherr-Thoss grófnő bemutatta gróf Károlyi Lajosné, Minarelli Fitzgerald altábornagynét, gróf Széchenyi Péternét, gróf Chernel Viktornét, Piret Gyula bárónét, Justh Józsefnét, gróf Degenfeld Kristófnét, Kubinyi Tivadarnét, gróf Wilczek Frigyesné, gróf Zichy Andornét, ifj. gróf Zichy Gézánt, továbbá d'Orsay Mária grófnő udvarhölgyet és Montbach Emma alapítványi hölgyet;

bemutatták továbbá a következő arákat: Apponya Teréz grófnét, gróf Apponyi Lajos leányát, Gerliczy Erzsébet bárónét, Gerliczy Ferencz báró leányát, Bissingen Johanna grófnét, néhai Bissingen Rudolf gróf leányát, Rosty Marietta urhölgyet, néhai Rosty Flóris leányát, Lovassy Ellát, Lovassy Ferencz leányát;

végül: Wenckheim Mary grófnét, Wenckheim Ferencz gróf leányát, Esterházy Mary grófnét, Esterházy Miklós Mór gróf leányát, Mailáth Livia grófnét, Mailáth György leányát, Wenckheim Erzsébet grófnét, Wenckheim István gróf leányát, Inkey Ladiszlá, Inkey László leányát, Széchenyi Leontine grófnét, néhai Széchenyi Imre gróf leányát, Kiss Margitot, Kiss Pál leányát, Jekelfalussy Mariettát, Jekelfalussy Zoltán leányát és Vojnits Margitot, Vojnits Sándor leányát.

Fél tizenegy órára járt már az idő, amidőn az udvar ugyanabban a sorrendben, amelyben bejött, visszavonult, de ez nem csökkentette a hangulat kedélyességét, amelyet emelt az érdekes füzértánc, amely után még egy második négyes és még egy keringő volt. Éjfél volt, a mikor oszladni kezdett a társaság és csakhamar egyhangú, komor sötétség váltotta fel azt a fénytengert, amelyet a kivilágított királyi kastély maga köré varázsolt.

A toltettek.

A szemképrázlató, gyönyörűségénél gyönyörűsebb toltettek közül idejegyeztünk egyénányat:

Viktória spanyol királyné fehér princzess ruhában jelent meg gyöngy és gyémánt-himzéssel. A nyakék majdnem diónagyságu gyöngyökből álló, pompás füzér volt, míg a hajkoronát egy brilláns diadém övezte.

Mária Annunciata főhercegnő remek fehér tüll toltetében jelent meg, gazdag ezüst himzéssel kék alapon.

Izabella főhercegnő rendkívül apart sárga tüll-toltetében jelent meg, gazdag kristály és csillám-himzéssel. Az alj színes rózsakoszorúkkal volt beszegeve.

Gabriella és Izabella Mária főhercegnők valóban leányosan leheletszerű toltetében, mely empire genreből volt tartva, jelentek meg. A derék keresztben alkalmazott ezüst sujtás- és kristály-himzéssel volt díszítve, melynek csipkeingváll-kivágása keskeny rózsaszínű szalagokkal volt áthúzva. A kettős tunikájú aljnak széle ugyanolyan stílusú kristály-himzéssel volt szegélyezve.

Apponyi Lajos grófnő gyöngyszürke toltetében, melynek dereka és az egész előrésze gyémántokkal gazdagon volt hímézve s görög genreből tartva.

Széchenyi Lea grófnő gyönyörűen nézett ki világoskék lyberty-toltetjében, mely divatosan görög stílusú tunikával volt elrendezve.

Széchenyi Mária és Erzsébet grófnők világossárga lyberty toltettekben jelentek meg ugyancsak görög genreből.

Andrássy Emma és Denise grófnők világoskék selyem toltettekben jelentek meg, ezüst csillámokkal díszítve.

Gróf Almásy Dénesné: Robe en Velour amestiste, grande redingote directorie szabásban, crepe de chine alj ezüst himzéssel, rendkívül előkelő izléssel kiállított toltette.

Gróf Esterházy Lászlóné: Robe de lyberty „citron” valódi csipke díszítéssel és ezüst applikációkkal.

Gróf Teleki Józsefné: Robe en tüll blanc brode de tubes de crista princesse szabásban és csipke

díszítéssel.

Gróf Károlyi Imréné: Robe en princesse en venise blanc anyagból készült ivoir lyberty selyemre dolgozott kiváló szép toltette.

Andrássy Ilona és Boy grófnők: Rózsa gaze de soiból készült fiatalos lenge genre toltette, ezüst csipke díszítéssel.

Gróf Károlyi Gyuláné, szül. Károlyi Melinda: Zöld satin dusezből készült kézi himzés és valódi csipkével díszített toltette, mely stílszerű összeállításánál fogva egyike a legremekőbb alkotásoknak.

Gróf Zichy Károlyné, szül. Karátsonyi Ilona: Ivoir satin lyberty alapon dolgozott — fehér tüll brode de perles et l'argent — áthúzott toltette, mely stílszerű szabásban egy kiválóan szép toltette benyomását teszi.

Wlassics Gyuláné: Almazöld satin brillantra dolgozott tüll blanche incrustée de broderie de perle et d'argent anyagból, egy zseniálisan szabott princesse toltette, mely az alja befejezésén is gazdag himzéssel van díszítve.

Gróf Batthyány Istvánné: Robe en lyberty chais, gazdag broderie es chenille kidolgozással és valódi csipkédísz, melynek szabása szintén a mai princesse és empire zseniális összeállítású.

Wekerle Sándorné rendkívül elegáns gazdag toltetével tünt ki, mely gazdag csillám-tunikával volt díszítve. Valódi csipkéik tökéletesítették a műremeket képező toltettet.

Szegedi Gina csillagkeresztes hölgy rendkívül apart fehér Duchesse princesse toltetében jelent meg, mely ezüsttel hímézve s valódi brüsszeli csipkével volt applikálva.

Cziráky Béla grófnő fehér atlasz toltettet viselt, ezüst csillám-tunikával. Egy csodaszép fejké, valamint rendkívül gazdag ékszer díszítette a haját és derekát.

Liptay László Frigyes bárónő világoskék selyem toltettet viselt, fehér tüll-tunikával, himzett virágcsokrokkal és csillámos ezüst gázzal díszítve.

Széchenyi-Esterházy Mimi grófnőnek princesse-toltete volt, fehér satin Imperialból kettős aljjal tüll de soiban széles bordürrel az alj szélén, fehér selyem és arany himzésből.

Odescalchy hercegnő fehér duchesse ruhát csillám-átvetővel és valódi csipkével díszítve viselt.

Odescalchy Lili hercegnő valóban elragadó fehér atlasz tüll-átvetővel és gyöngyhímzéssel díszített ruhát viselt.

Hunyadi Teréz grófnő leheletszerű fehér toltettet viselt, csipkédíszítéssel.

Szapáry Pálné grófnő gyönyörű szatin toltetében jelent meg, princsess formában zöldeskék pastellszínűben, nagyon gazdag gyémántokkal és csillám-tunikával.

Csekonic Margit grófnő gazdag crepe de Chine toltetében jelent meg, mely világos kék valódi himzéssel volt díszítve.

Esterházy Margit hercegnő rózsaszínű gaze ruhát hordott. A dísz mindenütt valódi brüsszeli csipke volt.

A megjelentek.

Az udvari bálon megjelent a diplomáciai karnak a fővárosban időző minden tagja, valamint a főúri társaság színe-java.

A főrendiház tagjai sorából ott voltak: gróf Dessewffy Aurél elnök (nejével), Samassa József bíboros, Várossy Gyula érsek, Vályi János, Rádu Demeter, Hosszu Vazul, Radnai Farkas, Párvy Sándor, gróf Zichy Gyula püspökök, Bogdanovich Luezián patriarcha, Fehér Ipoly főpát, Kun Bertalan, Antal Gábor, Zelenka Pál és Ferencz József püspökök, Esterházy Alajos herceg gárdakapitány, gróf Pálffy István, dr. Nikolic-Podriniski Vladimir, gróf Draskovich Dénes, gróf Serényi Béla, gróf Széchenyi Péter, gróf Zichy Károly, báró Csávossy Gyula, báró Forster Gyula, báró Lipthay Frigyes, gróf Béli Akos, Chernel Gyula, Hertelendy Ferencz főispán, Korányi Frigyes, Kornfeld Zsigmond, Mikó Bálint, Molnár Viktor, Müller Kálmán, báró Rudnyánszky József, Schwarzer Ottó.

A képviselőház tagjai közül kiváltották a belépő-jegyüket: Justh Gyula elnök, Návay Lajos alelnök, Abraham Dezső, Bakonyi Samu, Bakó József, Ballagi Aladár, Barabás Béla, Baross János, Barta Ödön, Bárczay Sándor, Beck Lajos, Bedőházy János, Benedek János, Beniczky Ödön, Béla Henrik, Blaho Pál, Botzenhardt János, Bredeanu Korjolan, Brestyenszky Kálmán, Bródy Ernő, Buday Barna, Burdía Szilárd, Burgán Aladár, Ciocan János, Copony Traugott, Csányi Sándor, Csernoch János püspök, Csütő Béla, Csizmazia Endre, Csontos Andor, Czobor László, Darányi Ferencz, Dániel Pál, Endrey Gyula, Ernszt Sándor, Eber Antal, Farkas József, Fábry Károly, Ferdinándy Béla, Fodor Kálmán, Fogarassy Zsigmond, Fried Lajos.

Gratz Gusztáv, Gresskovich Vilmos, Halász Lajos, Heinrich Antal, Hencz Károly, Hentaller Lajos, Hermán Ferencz, Hédervári Lehel, Hlatky-Schlichter Lajos, Hock János, Hoffmann Ottó, Hoitsy Pál, Holló Lajos, Hortly Béla, Horváth Gyula, Hódy Gyula, Illyés Bálint, Irsay József, Jeszenszky Ferencz, Justh János, Kállay Lipót, Kálosi József, Kelemen

Samu, Keller István, Kerese György, Kmety Károly, Kopony Vilmos, Korda Andor, Kovács János, Kovács Pál, Kubik Gyula, Lányi Mór, László László, László Mihály, Lázár Pál, Leitner Adolf, Lengyel Zoltán, Manoljovics János, Markbreit Gyula, Markhot Aladár, Markos Gyula, Mezői Vilmos, Mérey Lajos, Mihálovich Endre, Mikszáth Kálmán, Molnár Akos, Molnár János prelátnak, Molnár Jenő, Moskowitz Iván, Muzsa Gyula, Nagy Barnabás, Nagy Dezső, Nagy Emil, Nagy Ferencz, Nagy György, Németh Imre, Nyáry Béla.

Okolicsányi László, Olay Lajos, Pap Zoltán, Pescha Miklós, Pető Sándor, Piliy István, Pogány Lajos, Polit Mihály, Polónyi Dezső, Polónyi Géza, Rákosi Viktor, Ráth Endre, Rudnyánszky György, báró Rudnyánszky Sándor, Ság Manó, Schmidt Károly, Simonyi-Semadam Sándor, Somogyi Aladár, Steiner Ferencz, Sümei Vilmos, Szabó Kálmán, Szatmári Mór, Szász József, Szabonyi Antal, Szentiványi Árpád, Szentiványi Gábor, Szentkirályi L. Zoltán, Szereday Aladár, Szilassy Zoltán, Szklcsák Ferencz, Szokoly Tamás, Szontagh Andor, Szunyogh Mihály, Tólos István, gróf Teleky Pál, Thaly László, gróf Thorotzkay Miklós, báró Thorotzkay Viktor, Tolnay Lajos, Török Ferencz, Trauschensfeld Emil, Ugron Gábor, Ujházy Iván, Urmánczy Nándor, Várady Imre, Várady Károly, Várnay Imre, Vázsonyi Vilmos, Világhy Gyula, Visontai Soma, Zakariás János, Zanella Richárd, Zboray Miklós, gróf Zichy Béla, gróf Zichy Miklós, gróf Zichy Vladimir.

A közös miniszteriumok részéről: báró Aehrenthal közös külügyminiszter, báró Call külügyi osztályfőnök, báró Gagern Miksa követ, báró Schönaich közös hadügyminiszter, báró Burián István közös pénzügyminiszter; továbbá Klein Ferencz osztrák igazságügyminiszter, Korytowsky lovag osztrák pénzügyminiszter.

A magyar kormány tagjai: dr. Wekerle Sándor miniszterelnök (nejével), gróf Apponyi Albert (nejével), gróf Andrássy Gyula, Darányi Ignác, Günther Antal, Jekelfalussy Lajos (nejével), Josipovich Géza, Kossuth Ferencz, gróf Zichy Aladár (nejével), báró Rauch Pál horvát bán; a miniszterelnökség részéről: Márfy Albin államtitkár, Romy Béla, Balla Gyula, Ábrányi Kornél, Gál Tibor miniszteri tanácsosok, báró Skerlecz Iván osztálytanácsos; a belügyminiszteriumból: Bezerédj Viktor államtitkár, Chyzer Kornél, Horváth Emil, Némethy Károly, Szabó László, Rakovszky Endre, Joanovich Sándor és Ruffy Pál miniszteri tanácsosok; a közoktatásügyi miniszteriumból: Tóth János és Molnár Viktor államtitkárok, Boncz Ödön, Tóth Lajos, Várady L. Árpád, Náray-Szabó Sándor és K. Lippich Elek miniszteri tanácsosok, Dembiczky Mihály udvari tanácsos; az igazságügyminiszteriumból: Imling Konrad és Töry Gusztáv államtitkárok, Rickl Gyula, Kun Béla, Reiner Ignác és Bakonyi Géza miniszteri tanácsosok; a pénzügyminiszteriumból: Popovics Sándor és Kupecz Ödön államtitkárok, Jankovics János, Vörös Sándor, Perleberg Artur, Pap Elek, Mórincz Vince, Schreiber Viktor, Teleszky János, Kostka Antal és Vajkay Károly miniszteri tanácsosok; a kereskedelemügyi miniszteriumból: Szerényi József államtitkár, Csöke Ferencz, Ballay Lajos, Gondá Béla, Halász Sándor, Ehrenhöfer Aladár, Péterfy Lajos, Kálmán Gusztáv, Szűry János, Hegyeshalmy Lajos és Lers Vilmos miniszteri tanácsosok, Kovács Gyula udvari tanácsos, Bene Róbert, Demény Károly és Henyey Vilmos postafőigazgatók; a földművelésügyi miniszteriumból: Otlik Iván államtitkár, Tomcsányi Gyula, Lossonezy Mihály, Darányi Béla, Bartóky József, Dobokay Lajos, Lónyay Ferencz, Forster Kálmán, Nagy Gábor, Csabay Béla, Bárdossy Jenő, Molnár István és Fekete Zsigmond miniszteri tanácsosok, Deiningr Imre udvari tanácsos; a honvédelmi miniszteriumból: Bolgar Ferencz államtitkár, Szohner Antal és Szilágyi Emil miniszteri tanácsosok; a horvát miniszteriumból: Unkelhäuser Károly miniszteri tanácsos; a főispáni karból: Gulner Gyula, Szalay László, Simonyi Béla, Glatz Antal, Návay Tamás, Kelemen Béla, Gyapay Pál, Baán Endre, Smialovszky Valér, Bezerédj István, Meczner Gyula, Osztrólczy Miklós, Erreth János, gróf Dezsasse János, gróf Benyovszky Mórincz, Döry Pál, Kubik Béla, Kállay Ubul, Széll József, Lippay Géza, Veszprémi Zoltán, Elekes Béla, báró Bornemissza Lipót, Palugyay Mórincz, Prónay Mihály, Kapotsy Jenő, Falussy Árpád, Botka Béla, Spilka Antal, Bezerédj István, Balla Aladár, Ugron Akos, gróf Lázár Árpád, Salamon Géza, Fáy Gyula és Ambrozovics Lajos;

a közigazgatási bíróság részéről: Wlassics Gyula elnök (nejével), Latkóczy Imre másodelnök, Székely József tanácselnök, Szentkirályi Lajos, Krafcsik Ferencz, Moldoványi István, Heil Faustín, Benedek Sándor, Abele Rudolf, Harmos Gábor, Csipkay Károly, Dessewffy Marcell, Jeszenszky Sándor, Andreánszky Antal, Baróti Ede, Staud Lajos és Bárczy László bírák;

a főváros részéről: Fülepp Kálmán főpolgármester, Bárczy István polgármester, Rózsavölgyi Gyula alpolgármester, Sipőcz László árvaszéki elnök, Bódy Tivadár, Melly Béla és Almády Géza tanácsnokok, Földváry Antal főjegyző;

a Kuria részéről: Bernát Géza másodelnök, Sebestyén Mihály tanácselnök, Csiky József, Csathó Ferencz a budapesti kir. Tábla elnöke, Székely Ferencz koronaügyész, Czárán István főügyész, Baumgarten Izidor és Küchler Gyula koronaügyész-helyettesek, Szivák Imre a budapesti ügyvédi kamara elnöke, Rupp Zsigmond a közjegyzői kamara elnöke, Lánzy Leó a kereskedelmi kamara elnöke, Szalay Imre a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatója, Kammerer Ernő a Szépművészeti Múzeum igazgatója, Térey Gábor az Országos Képtár igazgatója, Székely István, Wartha Vincze és Hutyra Ferencz rektorok, Herczegh Mihály, Sággy Gyula, Vécsey Tamás, Bochkor Károly, Földes Béla, Timon Akos, Schwartz Gusztáv, Concha Viktor, Taufer Vilmos, Kétyi Károly, Bókay Árpád, Genersich Antal, Dolinger Gyula, Bársony János, Navratil Imre, Török Emil, Lengyel Béla, Fröhlich Izidor, Medveczky Frigyes, Pauer Imre, Lánzy Gyula, Hampel József, Entz Géza, Jónás Ödön, Ilosvay Lajos és Bodola Lajos egyetemi tanárok;

Ludvig Gyula államtitkár, a magyar államvasutak elnökgazdátja, Marx János helyettes elnökgazdátja, Stefina József és Geduly Gyula min. tanácsosok, Szájbély Kálmán és Kotányi Zsigmond udv. tanácsosok, Bráhm Miksa lovag, a Déli vasut vezérigazgatója, Ráth Béla, a kassa-oderbergi vasut vezérigazgatója, dr. Csatary Frigyes, a Dunagőzhajózási Társaság vezérigazgatója; Dárday Sándor, az állami számvevőszék alelnöke, Szukováthy István, az állami számvevőszék tanácsosa; a várépítésközvetítés részéről: Garancsy Mihály és Bakos János min. tanácsosok, Hauszmann Alajos tanár és Szegedy-Maszák Aladár kormánytanácsos; Libits Adolf udv. tanácsos, Crnkovich Miklós horvát osztályfőnök, Kanter Károly prelátnak, udvari plébános, Nemes Antal prelátnak, Konkoly-Thege Miklós min. tanácsos, Boda Dezső főkapitány.

A király köszönete.

Ma este a kabinetiroda Fülepp Kálmán és Boda Dezső főkapitánynyal közölte telefonon, hogy a király rendkívül meg van elégedve a fogadtatás lefolyásával és köszönetét fejezi ki a tapasztalt példás rend felől. Hát erre a királyi köszönetre különösen Boda Dezső főkapitány bizonynyal rá is szolgált, mert szinte csodát művelt ma a rendtartásban. A rendőrség tapintatosan, jól végezte munkáját, ami különben a főkapitány személyes ellenőrzése következtében nem is volt másként várható. De nem is volt rendtelenség sehol, pedig százezrekre menő tömegek özönlöttek el az uttesteket.

Bombát találtak.

Az előre félt és előre rettegett bombát azonban mégis megtalálták. Az Andrássy-ut 2. számú palotájának házmestere ugyanis nyolcz óra tájban azt jelentette a poszton álló rendőrnek, hogy az épület lépcsőházának egyik zugában valami fekete gömbölyű anyagot talált, amelyből egy körülbelül tíz centiméter hosszú zöld selyemszineg, vagy gyujtó-zsinór nyult ki. A maszszát, amelyről azt hiszi hogy bomba, vízbe tette és intézkedést kér.

A rendőr azonnal tovább adta a jelentést az V-ik kerületi kapitányságnak, ahonnan Kistelekgy ügyeletes rendőrfogalmazót küldötték ki a helyszínre.

Kistelekgy megvizsgálta a kérdéses leletet, aztán kihallgatta a házbelleket és egy közeli kávéházból a következő jelentést tette telefonon Bonis kapitánynak:

— A házbellektől megtudtam, hogy délután 2 órakor egy magas termetű elegáns nyári ruhás fiatalember jelentkezett a házban lakó Breitner Zsigmond nagykereskedőnél, akinek az első emeleten, az Andrássy-utra nyíló négyablakos erkélye van. Az erkély közvetlenül a diadalkapu fölött vonul el. Az ismeretlen beküldte névjegyet Breitnerhez és beüzent, hogy ablakot kér a királyi fölvonulás idejére. Breitner Zsigmond azonban nem ismerte az idegent, tehát visszautasította kérését, a névjegyet pedig leadta a házmesterhez azzal az utasítással, hogy juttassa a rendőrségre. A kérdéses névjegy birtokomban van, fekete gyászszegélyű kartonlap és a következő név van reá nyomva:

Kászonyi Kászon Elek
gyáros.

Ilyen nevű gyáros a címjegyzékben nincsen. Kérek azonnali utasítást, hogy mihez tartsam magam, mert itt már van egy újságíró, s így tartani lehet tőle, hogy a dolog a lapokba kerül.

Erre Bonis kapitány utasította Kistelekgy fogal-

mazót, hogy az újságíró távolítsa el és az esetet minden áron tartsa titokban. Egyidejűleg közölte vele, hogy rendelkezésére kiküldi az 1254. számú rendőrt. Bonis kapitánynak azonban ugy látszik, nem volt türelme bevárni a Kistelekgy további jelentését, mert maga személyesen is elment a rendőrrel a helyszínre. Ott megszemlélte a titokzatos leletet, aztán magához vette azt és elvitte Markovics rendőrtanácsoshoz, akinek jelentést tett a dologról. Magát az esetet a rendőrség eltitkolta és a sajtót olyan értelemben informálta, hogy a bomba története mese. A Fonciére-palota házmestere egy darab gömbölyűre nyomkodott szurkot talált és azt nézte bombának. Lehet, hogy így is van a dolog, azonban a titokzatos Kászonyi Kászon Elek még is nyomozza a rendőrségen.

Előfizetési felhívás.

Negyvenharmadik évfolyamát futja az „Egyetértés”, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az a hosszú út, melyet a függetlenségi és negyvennyolczas eszmék törhetetlen kiküzdésében megtett, olvasóinknak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, amelyeket elért, igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharcosa, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés multja egyuttal a jelen programja és a jövő zsinórmértéke. S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szününk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy negyvennyolczas eszmék kivívásában.

Az Egyetértés hírszolgálatát elsősorban, mert egy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetéséi révén a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Czikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bővekek és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az Egyetértés mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja s ezt a szeretetet a jövőben fokozott mértékben fogja kiérdemelni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja” című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekeségeit, a küll- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szives-

kedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

A püspök zsarolói.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 1.

Párty püspök zsarolójának büntígyével ma második napja foglalkozott a budapesti büntető törvényszék ítélő tanácsa. A mai tárgyalás is érdekesnél érdekesebb mozzanatokat vetett felszínre s a maga nagy arányaiban mutatta be a piszkos küzdelmet az arany után. A mai tárgyalás Hegedüs Sarolta kihallgatásával féltizkor kezdődött.

Ma a tárgyalás Hegedüs Sarolta kihallgatásával féltizkor kezdődött.

Az elnök: Nyilatkozzék aziránt, mit tud arra vonatkozólag, hogy Kovács Klotild kitanította Bodornét és Dán Annát.

A vádlott: Azt kell vallaniok — mondta Kovács Klotild nekik — hogy én a püspöknél voltam a Császár-fürdőben, ahol állítólag az általuk hazudott jelenet játszódott le, amit persze részletesen megbeszéltek velük.

— Hol volt a megbeszélés?

— Kovács Klotild lakásán.

A büntársak szembesítése.

Azután elrendelte az elnök a vádlottak szembesítését. Bevezetik a másik három vádlottat, akikkel az elnök közli, hogy Hegedüs Sarolta rájuk vallott.

Kovács Klotild: Amit Hegedüs Sarolta állit, az valótlan.

Dán Anna szintén megmarad vallomása mellett. Hegedüs Sarolta erre a vádlottak szemébe mondja el mindazt, amit vallott. Határozott hangon jelenti ki, hogy soha életében nem volt Pártynál, soha nem volt ékszere, a pert nem önszántából indította s hogy Kovács Klotild uralkodott felette. Dán Anna volt az, aki őt a lakásán levetkőztette és a szekrénybe bujt, hogy a vizsgáló-bizottság meg ne lássa.

Az elnök: Mit szól ehhez Kovács Klotild?

Kovács Klotild: Kérem, ez az egész mese. Ő kért, hogy menjek vele az ügyvédhez a följelentés elkészítésére.

Hegedüs Sarolta: Szabad kérnem, melyik ügyvédnél voltam?

Kovács Klotild: A képviselőnél. Én ruhájából, vagyonából ki nem fosztottam. Hiszen ő járt mindig az én ruhámban, csak azóta van jobb rongya, amióta én segítettem.

Az elnök (Hegedüs Saroltához): Ragaszkodjék a vallomásához?

— Minden szavamhoz ragaszkodom. Hazugság az, amit Kovács Klotild mond.

Kovács Klotild: Kérem, mi indította őt arra, hogy két hónapig nálam lakjék.

Hegedüs Sarolta: Azért, mert nem volt mi-ből élnem, mert kifosztott mindenemből. Minden szava hazugság, mindenkít meg akar csalni, zsarolni.

Dr. Admetó védő: Szabad így sértegetni a vádlottakat?

Az elnök rendreutasítja a vádlottat és a védőt is, aki az elnöki jogkörbe avatkozott.

Azután szembesítik Dán Annát és Hegedüs Saroltát. Mindketten megmaradnak vallomásuk mellett.

Dr. Fényes Sama védő kéri, hogy a bíróság a zárt ülésben felolvasott leveleket adja ki a törvényszéki orvosoknak.

Az elnök elrendeli.

A tanuvallomások.

Következnek a tanukihallgatások. Az első tanu Dr. Kebelich Márton szepesi prépost-kanonok,

püspöki titkár részletesen elmondja, hogy őt Párty püspök a Császár-fürdőben. Idegen ember nem járt hozzá, csak jó ismerőseit, barátait vagy az orvost fogadta. Senki nem juthatott be hozzá anélkül, hogy tanu ne tudott volna, mert a püspök bezárt szobájának kulcsa az ő felügyelete alatt állott. — Esküt tesz rá, hogy a Császár-fürdőben a püspöknél idegen perszóna nem járt. Ezután részletesen elmondja annak a követelésnek a történetét, amelyet Kovács Klotild támasztott a püspök ellen, amelynek során elmondja azt is, hogy a szentiváni plébános, Platthy, azt a rendeletet kapta, hogy a nála levő nőt azonnal bocsássa el. Mintán Platthy ennek a kérésnek nem tett eleget, felfüggesztették. Az asszony levelekkel halmozta el a püspököt, akitől 24.000 koronát követelt. Platthy végre is megadta magát, elküldte az asszonyt és visszatért a plébániára. A zsaroló levelek egymást érték, a püspök azonban nem reagált rájuk.

Dr. Tusnády szavazóbíró: Október 30-án milyen volt a püspök egészségi állapota?

A tanu: Javulóban volt, de még mindig támogatni kellett.

Az ügyész: Szokott a püspök az ön tudtán kívül privátleveleket írni?

— Ki van zárva.
Dr. Fényes: A püspök ur szobája mindig be volt zárva?

— Mindig.
Kovács Klotild kijelenti, hogy a kanonok hazugságot mondott.

Az elnök rendreutasítja.
Kovács Klotild: Kérem, neki muszáj úgy valani, mert alantása a püspöknek.

Az elnök: Igen, a maga erkölcsi fölfogása szerint.

A bíróság megesketi Kebelich kanonokot.
Kubinyi János, Párty püspök akkori inasa, most cipész. Elmondja, hogy mihelyt a Császárfürdőbe érkeztek, ágyba fektült a püspök. Hozzá csak az én szobámon keresztül lehetett bejutni.

Az elnök: Magánál volt a kulcs?

A tanu: Mindig nálam volt, az ajtó pedig sohasem volt nyitva. Akkor nyitottam ki, ha a püspök valamelyik ismerőse jött látogatásba s amíg a vendég ott volt, mindig az ajtónál állottam.

— A titkárnál mikor volt a kulcs?

— Mikor nekem be kellett mennem a városba.

— Itt arról van szó, hogy három nő besurrant hozzá.

— Az nem igaz. Egyszer egy nő akart beszélni a püspökkel és engem kért, hogy engedjem be. Azt mondtam neki, hogy nem lehet bemenni és azzal elment.

— Milyen volt akkor a püspök egészségi állapota?

— Mikor elutaztunk, jóformán még betegebb volt, mint mikor a fürdőbe mentünk.

A tanu megesketi a bíróság.

Dr. Fischer Ferenczet, a Császárfürdő orvosát hallgatja ki ezután a bíróság. Párty püspök betegségről ad részletes felvilágosítást. Egész idő alatt kezelte, csak később volt olyan állapotban, hogy az ágyat elhagyhatta. Ő is úgy tudja, hogy az ajtó mindig zárva volt.

Dr. Halász Czézár, egrí teológiai tanár azt vallja, hogy november 4-én Budapestre utazott és délután meglátogatta a püspököt. A titkár eresztette be. A püspök engedelmet kért, amiért nem állott föl, de — mint mondta — nincsen jártányi ereje. Mikor elmentem, a titkár ur bezárta az ajtót.

Dr. Fényes: Körülbelül mikor látogatta meg utoljára a püspököt?

— Körülbelül 22-én.

— Akkor már jobban volt a püspök?

— Igen.

— A tanu leteszi az esküt.

Szederkényi Nándor a bíróság előtt.

Szederkényi Nándor főispán a következő tanu. A püspököt többször meglátogatta betegsége idején. November 5-én meglátogatta a püspököt. A titkár jelentette be.

Az elnök: Hogyan jutott be?

A tanu: A titkár bejelentett, azután bevezetett. A püspök ur pamlagon fektült. Panaszkodott, hogy meg sem tud mozdulni. Ischiása volt.

— Mikor a titkár bejelentette, zárva volt a püspök szobája?

— Igen. És amikor elmentem, ismét bezárta. Valahányszor meglátogattam a püspököt, az ajtó mindig zárva volt.

A tanu megesketi a bíróság.

Dr. Wolf Sebestyén tanu számol be ezután tapasztalatairól, amelyeket Pártynál tett látogatásai alkalmával szerzett.

Hegedüs Sarolta már részletesebben emlékszik az esetre, amelyet töviről-hegyire elmond. Kovács Klotild a villamosról látta meg a püspököt, lehuzta őt a villamosról, hogy megmutassa neki a püspököt oly célból, hogy szembesítés esetén megismerje.

Kovács Klotild tagadja ezt. Azt állítja, hogy Hegedüs már előbb is látta és ismerte a püspököt.

Hegedüs Sarolta ezt nem vonja kétségbe, de akkor is ő — Kovács — volt az, aki neki a püspököt megmutatta.

A tanu megeskete után az elnök egy negyed órára felfüggesztette a tárgyalást.

Szünet után dr. Kéty Károly egyetemi tanár, udvari tanácsos kihallgatása következett. Tanu kezelte Párty püspököt, aki 1904 október 18-án hívatta Angol királynő-szállóbeli lakására. A püspök csakhamar átköltözött a Császárfürdőbe, ahol 8—10 ízben látogatta meg a tanu. Minden látogatásnál vagy a titkárja, vagy az inasa nyitották ki az ajtót, hogy a püspökhöz juthasson, aki november vége felé kezdett bortal járni a szobában — Méltóztatik emlékezni arra, hogy a püspök akkor a püspöki konferenciára jött fel, de oly beteg volt, hogy ezen már nem vehetett részt? — Igen, emlékszem rá. Tanu esküt tett. Görgey Jordán püspöki jószágigazgató szintén felkereste a püspököt betegsége alatt, 1904. október vége felé látogatta meg fiával együtt hivatalos ügyben a püspököt. Az ajtót az inas nyitotta ki, az öreg Ferencz.

Görgey Szilárd joghallgató atyjával egye-

zőleg vallja, hogy a püspököt ágyban fekvé találta. Esküt tett.

Grau János császárfürdői portás vallja, hogy aki a püspökhöz akart menni, annak a titkárhoz, vagy az inasokhoz kellett fordulni.

— Hallotta, hogy a püspök oly nagy beteg, hogy mozdulni sem tud? — Igen. Ischiásban szenvedett.

— Idegenek, különösen nők keresték? — Igen, egyszerűen. Megismerné ezt a nőt? Tanu rámutat Kovács Klotildra: Ez az. — Máskor is járt ez a nő ott? — Igen, később volt ott s kérdezte, hogy a püspök ur mikor lakott ott, melyik volt a szobája. Én az igazgatóságához utasítottam.

Kovács Klotild a tanu vallomására megjegyzi, hogy nem 1904. évben, hanem 1907. szeptember havában jártak ott, mikor már a tanuk ki voltak a pörben hallgatva. Akkor írta fel a portás egy czédulára a szobaszámot s ő ezért egy koronát adott a portásnak.

Tanu: Csak akart adni! (Derültség.) A tanu megeskették.

Hör József lipótszentmiklósi plébános tanuval-
lomásában részletesen elmondta, hogy kiküldetvén, hogyan vette át a lipótszentiváni plébániát a ker. esperes közbenjöttével Platty Zsigmondtól.

Dr. Fényes Samu védő indítványozza Klimcsak esperesnek tanukénti beidézését. Kéri a tanuhoz intézett adminisztrátori állásáról visszahívó sürgönyt a postaigazgatóságtól beszerezni.

Dr. Balás Elemér ügyész nem ellenzi Klimcsák tanu beidézését, de az ellen tiltakozik, hogy tanuk szavahihetősége tekintetében a bíróság elé nyomozást kérő indítványt terjeszzenek. A bíróság a tanu megeskette, az indítványok felett a bizonyítási eljárás berekesztése előtt fog dönteni.

A tárgyalást délután négy órára halasztották.

A délutáni tárgyalás.

A délután 4 órakor kezdődő folytatódó tárgyaláson a bíróság sorra hallgatta ki a beidézett tanukat. Első volt dr. Alfay Zoltán posta- és távirat-tanácsos, aki Hegedüs Saroltának állítólagos betegsége konstataciója céljából hivatalosan kereste fel dr. Tóthfalussy orvossal együtt a IV. r. vádlótnőt.

Tanu megerősítette Hegedüs Saroltának azon előadását, hogy a betegséget Kovács Klotild parancsolta rá s ennek utasítására látszotta el a betegsége színelési komédiát. Dr. Fényes Samu ellenezte a tanu megesketését, de a bíróság elrendelte.

Hegedüs Géza festőművész érdekes esetet adott elő tanuvalomásában. Mikor megtudta, hogy hoga, Hegedüs Sarolta Kovács Klotild befolyása alá került, kutatni kezdett ennek mulja után s megtudta, hogy Kovács Klotildot Erdély egyik fürdőjéből kitiltották. Mikor az ékszer-kereset beadásáról a lapok révén értesült, felkereste nővérét és kérdőre vonta az ügy miatt. Tudva azt, hogy nővére nem volt ilyen értékes ékszerre, nem tudta mire vélni a kereset tartalmát. Ekkor hugát faggatni kezdte, hogy mi-féle ékszerről van szó. A szorongatott leánynak Kovács Klotild jött segítségére s azt a hazugságot szuggerálta be neki, hogy az ékszer Hegedüs Sarolta Csekém Emmától kapta.

Márczius végén huga megvallotta neki, hogy a császárfürdői látogatója Kovács Klotild által kitalált mese, amellyel ez azért támadta meg a püspököt, hogy a 24.000 koronát megkaphassa tőle.

Kovács Klotild: Mikor Hegedüs Géza eljött hozzám, a nővérét kapacitálta, hogy a pert vonja vissza, mert különben elcsapják a postától. Közte és a nővére között nem igaz, hogy jó viszony volt, hanem a legfeszültebb.

Dr. Fényes Samu és dr. Admetto Géza ellenezték Hegedüs Géza tanu megesketését, dr. Tarján Mihály, Hegedüs Sarolta védője ellenben kérte a meghiteltetést. A bíróság elrendelte a tanu megesketését.

Dr. Tóthfalussy Gyula máv. főorvos tanuvalomásában dr. Alfay postatanácsossal Hegedüs Saroltához való kiküldetését mondta el. Mikor Hegedüs Sarolta kijelentette, hogy nincsen semmi baja s bemeget a hivatalba, akkor rátámadt Kovács Klotild: te beteg vagy, te itthon maradsz. Hegedüs Sarolta erre azt felelte: jól van itthon maradok, beteg vagyok.

— Nem tűnt fel az orvos urnak, hogy egy postahivatalnoknál ilyen szuggesztív hatása alatt áll annak a másik nőnek?

— De igen, ez még laikus embernek is feltűnt volna. Hegedüs Sarolta Kovács Klotild közbeszólására elsápadt, reszketni kezdett. Látszott rajta a szuggesztív hatása.

— Kitől kapta a megvizsgálásra szóló megbízást az orvos ur? — Közvetlenül Demény igazgató urtól.

Kovács Klotild tagadja, hogy ő Hegedüs Saroltát szuggerálta volna.

Hanskarl Sándor IV. ker. aljárásbíró, mint egyes bíró járt el az ékszer-kereset ügyében. Ő hallgatta ki a három vádlottat mint tanu abban a sommás keresetben. — A feltűnő egybehangzósága ennek a három tanuvalomásnak gyanút keltett benne. Ezenkívül kapott egy levelet is a felperes nő nevében. Ebben arra kér, legyen igazságos bírja a perének. Mióta ezt beadta a IV. ker. járásbírósnál,

azóta — mint írja — Párty püspök befolyásával folyton üldözi. Demény főpostaigazgató felszólította, hogy vonja vissza ezt a pert, különben állását veszti, elcsapják. Ezenkívül még fivérével és családjának többi tagjaival is összevesztették. A levél végén arra kéri Hanskarl bíró, ne hagyja el s legyen pártatlan bírja a pörének. Ezt a levelet Kovács Klotild írta Hegedüs Sarolta nevében. Megjegyezte még a tanu, hogy a felperes a pert június 22—24 között letette. A tanu megeskették.

Platty Imre fővárosi hivatalnok nagybátyjánál Platty Zsigmond hitoktatónál lakott 1906. nyarán két hónapig. Ott lakott mint házvezetőnő Kovács Klotild is. Tanu elmondja, hogy Kovács Klotild a vallomásának összes adatait leadta egyes lapoknak közlés céljából.

A tárgyalást esti nyolcz órakor holnapra halasztották.

TÁVIRATOK.

A kínai császár betegsége.

Páris, október 1. (Saját tudósítónktól.) Magánjelentések hírül hozzák Pekingből, hogy a császár állapota aggasztóra fordult. A kínai követek sietve visszatérnek szabadságukról.

A tirol tartománygyűlés.

Innsbruck, október 1. A tartománygyűlésnek ma terjesztették elő a tartományi vadászrezred ujonczkontingensének megállapítására vonatkozó javaslatot.

Cuba kölcsöne.

Havanna, október 1. Az ideiglenes kormány 20 millió dollár értékű kölcsön felvételét tervezi, miután az államkincstár a nagy közmunkaügyi kiadások következtében majdnem teljesen kiemerült.

Az új belgrádi török követ.

Belgrád, október 1. Azarian effendi új török követ ma ünnepies audiencia keretében átnyújtotta a királynak megbízó levelét.

Közgazdasági táviratok.

		okt. 29.	szep. 30.
Newyork.	Buza	locobuza 108 ⁵ / ₈	108 ¹ / ₈
		decemberre 109 ³ / ₈	—
Tengeri		májusra 11 ¹ / ₈	108 ⁵ / ₈
		decemberre 77 ¹ / ₂	—
		májusra 73 ³ / ₈	76 ³ / ₄
Csikagó.	Buza	decemberre 100 ³ / ₈	99
		májusra 100 ³ / ₈	99 ³ / ₄
		decemberre 66 ¹ / ₂	—

New-York, okt. 1. Gyapot New-Yorkban helyben 9.90 (9.30 tegnap), gyapot novemberre 8.64 (8.92), gyapot januárra 8.51. (8.67), gyapot New-Orleansban helyb. 9.— (9), petroleum stand withe New-Yorkban 8.50 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Raffined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, október 1. (Zárlat.) Zsír októberre — (tegn. 10.25), zsír januárra 10.77 (tegnap 10.25), szalonna short clear, 10.75 (tegnap 10.37), sertéshus januárra 15.75 (tegnap 15.60)

Az amerikai vasplacz.

New-York, október 1. (Saját tudósítónktól.) Az Iron Age közli, hogy a nyersvas-placzon a múlt héten az üzlet pangott, vevők és eladók tartózkodtak, mert meg akarják várni az elnökválasztás eredményét. A forgalom a múlt héten szerény keretek között mozgott. Megrendeltek 14.000 tonna öntött vascsövet Cien Fuegoba s ennél a szállításhoz a skót gyárakat mellőzték. Volt továbbá megrendelés 44.000 tonna vassinre, a Dominion Iron Steel Company eladott 9000 tonna vassint Keletindia. A nyugati piacokon nyersvas irányzata kedvező. Alabamában pedig szilárd. Kész vasáru- és aczélgépművek forgalma jelentékeny. A Chicagó—Milwaukee és a St. Paul-vasúttársaságok 23.000 tonna vasúti kocsialkatrészeket rendeltek, a Chicago—Alton vasúttársaság pedig megbízást adott 1000 aczél-tehervaggon szállítására.

Berlini tőzsdehírek.

Berlin, október 1. (Saját tudósítónktól.) A tőzsdén ma kísérletet tettek délafrikai bányáértékek forgalomba hozatalára, de a börzetanács megtiltotta azt. A westfaliai huzalgár részvénytársaság részvényei arra a hirre, hogy az osztalék az idén csak 10% lesz a tavalyi 23%-kal szemben, a mai tőzsdén 27¹/₂%-kal alacsonyabbak voltak a tegnapi árfolyamánál. — Londoni jelentés szerint az ottani piaczon már legközelebb kibocsátásra kerül egy 5%-os kínai vasúti kölcsön 3¹/₂ millió font sterling összegben.

UJDONSÁGOK.

Shaw és a nők.

Budapest, október 1.

Az angolok legdivatosabb színműírója, határozottan, Shaw Bernát. Nálunk az „Ördög cimborája” a Vígsházban és „Warren mestersege” a berlini Hebbel-Theater vendégszereplésekor a Magyar Színházban tette nevét ismertté. De ez a két darab még nem adja teljes szellemi fotográfiáját a kaméleonszerű írónak, akinek egyéni furcsaságai is hozzáfűltek londoni nagy népszerűségéhez.

Shaw-nak sokat kell hadakozni a kritikusaival, akik nem mindig kegyes kézzel bánnak a sokszor merész elveket hirdető íróval. A többek közt azt is szemérettel vetették, hogy műveiben befolyásoltatja magát Schopenhauer, Nietzsche, Ibsen, Strindberg, Tolstoj és más írók által, akiknek eszméit ő csak „utánok éri”.

Ez a gyanúsítás nagyon elevenre talált és hangosan tiltakozik ellene. Önérzetesen hangsúlyozza úgy a saját, mint nemzetének írói nevében is, hogy az angolok nem kénytelenek külföldre menni gondolatokért, példakért, anyagért, mert az angol szigetek élete és irodalma elég gazdag arra, hogy „drámai anyagot nyerjenek, amely nem közönséges, és eszméket, melyek nem felszínesek”.

Shaw-nak, a többek közt, mindannyiszor szemrehányást tesznek, amikor azzal a — szerinte romantikus — felfogással szakít, „hogy minden nő angyal, amikor nem ördög, s hogy a nő alakja a természet legszebb műve”.

„Schopenhauer egy hipochonderes tanulmányt írt — mondja Shaw — melynek valószínűleg az a célja, hogy ezt a hülyeséget megsemmisítse. Egyik mondatát, mely a hálványozott alakot rutnak bélyegzi, gyakran idézték. Az angol kritikusok elolvasták ezt a mondatot és ennek alapján ráírták egy angol írónak, hogy Schopenhauer-utánzó, a mért egy fiatal és házasságra teremtett nő nem romantikus hősnő gyanánt állít be”.

„Az én esetem különösen nehéz, mert a mikor a Schopenhauer-féle formulától megvadult kritikuskokat arra figyelmeztettem, hogy a színműírók, mint a szobrászok is, az élet után tanulmányozzák alakjaikat, azt felelik: hogy én nem is vagyok színműíró, mert az én színpadi alakjaim nem élnek”.

„De föltéve, hogy ez igaz, azt kérdezem tőlük, hogyha darabjaimat egy bölcsész számlájára írják, mért nem teszik ezt egy angol filozófus javára? Sokkal előbb, semmint Schopenhauer egyetlen sorát olvastam és tudtam volna, hogy bölcsész-e vagy kemikus, az 1880-iki társadalmi Renaissance érzékesítésbe hozott Ernest Belfort Bax-szal, az angol szocialistával és filozófiai esszé-istával, aki úgy kezelte a modern női kérdést, hogy ez ellen Schopenhauer, de még Strindberg is tiltakoznának”.

„Később, amikor megismerkedtem Schopenhauer nőellenes kirohanásaival, akkor se törődtem azokkal, annyira megbarátkoztam Bax tanaival és a homoisták nézeteivel, s annyira át voltam hatva attól a meggyőződéstől, hogy a közvéleményt és ezáltal a törvényhozást s a jogszolgáltatást is teljesen megmérgezte a feministák érzékenykedése”.

NAPIREND. Napár. Péntek, október 2. — Róm. kat.: Laboda. — Prot.: Romulus. — Görög-ország: sepl. 19. Trofim vt. — Zsidó: Tisri 7. — A nap két reggel 6 órakor, nyugszik este 5 óra 37 perczkor. — A hold két d. u. 1 óra 10 perczkor, nyugszik este 8 óra 42 perczkor.

A kereskedelmi miniszter fogad d. u. 4 órakor. — A belügyminiszter fogad délután 3 órakor. — A földmívelésügyi miniszter fogad délután fél 5 órakor. — A közoktatásügyi miniszter fogad délután 4 órakor. — A belügyi államtitkár fogad délután 2 órakor. — A kereskedelmi államtitkár fogad délután 4 órakor. — A közoktatásügyi államtitkár fogad délután 4 órakor. — A fővárosi pénzügyi és gazdasági ülése délelőtt 10 órakor.

Szlányi-kiállítás a Műcsarnokban. — A Nemzeti Szalon ősz-i tárlata nyitva. Belépő-díj 1 korona. — A Józsa Károly kiállítása a Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonjában nyitva egész nap. — Fialat művészek kiállítása az Uránia Kigő-téri szalonjában szombaton. Belépő díj 20 fill. — Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum nyitva. — Az Iparművészeti Mu-

zeum nyitva. — A Történelmi Képesarnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A pedagógiai könyvtár nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum zárva. — A fővárosi könyvtár nyitva. — Az Akadémia könyvtára nyitva. — Az Egyetemi könyvtár nyitva. — A Nemzeti múzeum könyvtára nyitva. — A többi múzeumok és nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

Személyi hírek. György bajor herceg ma reggel kilenc órakor Gödöllőről Budapestre utazott. Bogdanovics Luczián patriarcha holnap, pénteken reggel Karlóczára utazik.

Császári jubileum. Triesztben ma délelőtt volt a Via Pasquale Bezenghiben a király hatvan éves uralkodói jubileuma alkalmából a tanítónővérek kongregációjának létesített felsőbb leányképző intézet beszentelése és megnyitása. Az ünnepségen Jozefa főhercezségasszony és kísérete is résztvett.

A beteg csárné. A nagybeteg csárnéről megint különböző aggasztó hírek kerültek forgalomba. A legújabb híradás szerint a csárnának a finn vizeken való tartózkodás nem használt és az orvosok most azt követelik, hogy a csárné menjen egészsége helyreállítása végett déli éghajlat alá. A csárné azt kívánja, hogy oda a csár, vagy pedig a trónörökös kísérelje el, ezt a kérését azonban nem teljesíthetik. A „Standard”-yachtot hosszabb, valószínűleg Olaszországba való utazásra minden előkészületet megtettek.

Vilmos császár és a pápa. Berlini beavatott forrásból jelentik, hogy Vilmos császár szerencsekívánatait fogja kifejezni a pápának aranymiséje alkalmából és sajátkezű levelet fog küldeni a jubileumra.

Haditengerészeti Akadémia új igazgatója. Golgowszky sorhajókapitány halálával a fiumei Haditengerészeti Akadémia igazgató-parancsnoki állása megüresedett. Új igazgató-parancsnoknak most Kunsti Alajos ellentengernagyot neveztek ki.

Mirkó trónörökös fia. Mirkó montenegrói trónörökös újszülött fia — így jelenti ezt egy Cetin-jéből érkezett távirat — a kereszttségben Mihály nevet fog nyerni. Ferencz József király és Miklós csár távirati üdvözléteit a montenegrói hivatalos lapban közzétették.

Pápai kitüntetés egy uradalmi felügyelőnek. Feisőri Pál Józsefet, az Esterházy-féle hercegi uradalom kerületi felügyelőjét a pápa a Szent Szilveszter-rend lovagkeresztjével tüntette ki a katolikus autonómia és a katolikus társadalom érdekében kifejtett munkásságának elismeréséül, abból az alkalmából, hogy Pál József most töltötte be a hercegi uradalomban való szolgálatának huszonöt éves és gazdatiszti működésének negyvenöt éves jubileumát.

Merénylet egy praelátus ellen. Felháborító merényletet követte el eddig ismeretlen tettesek a pécsi országúton. Zichy Gyula gróf pécsi megyéspüspök tegnap reggel fogatán Németi községbe tartott. Mellette ült titkára, a második kocsiiban pedig Spiess János pápai praelátus kanonok követte. Éppen elhagyták Szalánta községet, hogy bekanyarodjanak Németi községbe, ahol ünnepélyes fogadtatás várt a püspökre, amikor az árokból két, állítólag bekormányozott arcú alak ugrott elő és az egyik támadó nehéz olmos botjával neki vágott Spiess János kanonoknak. Szerencsére a kocsi nem volt egészen nyitva, így az ütés nem érte a praelátus fejét, hanem nekivágódott a félig lebecsült kocsisnyőnek. Az erős csapástól ketté tört a bot, mire a támadók megugrottak. Az ijedségen kívül a praelátusnak baja nem történt. A püspök a merényletből mitse látott. A két kocsi folytatta az utat, de a községbe érve, azonnal ériesítették a csendőroket és azok mindjárt nyomozásra indultak. Meg is találták a megkísérelt merénylet színhelyén a bot olmos végét, míg a másik végét a merénylők magukkal vitték. Valószínű, hogy a tettesek elbocsátott cseledekben keresendők.

Angol kirándulók Fiumében. A Peninsular hajóársaság Salsette nevű gőzöselével tegnap délután nagy angol kiránduló társaság érkezett Abba-ziába. A társaság a Földközi-tengeren tesz körutat. Este a dalmát partokra utaztak tovább Sebenikóba.

A szerb trónörökös legújabb szerelme. Az időszerű krónikának sok mindenféle följegyezni valója volt már György herceg, szerb trónörököséről. Különféle kalandjairól érkezett már hír, amelyeket részben megczáfoltak, részben czáfolatlanul hagytak. Most egy újabb szerelmi afférjáról érkezik hír. György trónörökös heves szerelemre gyuladt egy gazdag és előkelő belgrádi kereskedőnek a leánya iránt, aki rövid idő óta egy tüzérszázadnak a felesége. Ez a szerelem nagy gondot okoz Péter királynak. Napról-napra látja a belgrádi közönség, amint György herceg automobilja bekanyarodik Topcsider villanegyedébe, ahol a szép katonatiszné lakik. A szerelmi történet kezdetén azt hitte a trónörökös környezete, hogy ismét csak valami rövid ideig tartó kalandnak lesz a tanuja, a dolog azonban kezd komoly lenni. A trónörökös abbahagyta a sportolást és a katonai szolgálattal sem törődik többet. A társaságot is kerüli és egészen magába zárkózott lett. Most mindenféle eszközzel és móddal el akarják távolítani Belgrádból, de hiába. Még arról a külföldi utazásról sem akar hallani, amelyre néhány hónappal ezelőtt készült. A szerelmi affért az teszi a szerb udvarra nézve aggasztóvá, hogy a fiatal és szép kapitányné nem elégszik meg az udvarlással, hanem a királyi korona után vágyakozik. Belgrádban izgatottan várják a szerelmi affér megoldását.

A Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetségének közgyűlése. A Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetsége ezidei közgyűlését f. hó 10-én fogja megtartani Szombathelyen dr. Wlassics Gyula, a közigazgatási bíróság elnökének, a Szövetség vezetőjének elnöklété alatt. A közgyűlés elé nagy várakozással és érdeklődéssel tekintenek mindazok körében, akik a magyar közművelődés ügyét lelkes és meleg figyelemmel kísérik. A közgyűlésre a Szövetség kebelébe tartozó legtöbb múzeum és könyvtár már megjelölte kiküldöttfeleit, akik az elnökség vezetése alatt fognak elindulni Budapestre. Dr. Wlassics Gyula, az Országos Szövetség elnöke és a hozzá csatlakozó meghívottak és kiküldöttek szombaton, október hó 10-én, délután 1 óra 40 perczkor indulnak el Budapestre a Keleti pályaudvarról. Délután 5 óra 52 perczkor Czellömölkön Vas vármegye küldöttsége fogja üdvözölni Wlassics Gyula elnököt és a vele érkezett vendégeket, este 6 óra 47 perczkor érkeznek Szombathelyre, ahol a város képviselőtestületének az élén a polgármester fogja a szövetség tagjait fogadni. Aznap este 8 órakor ismerkedő estély lesz a szombathelyi kaszinó termében. Másnap, október 11-én, vasárnap délelőtt veszi kezdetét a szövetség tanácskozása. Reggel 8 órakor a székesegyházban csendes misét fog bemutatni István Vilmos megyés püspök. Délelőtt 10-től 12-ig tart a Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetségének közgyűlése. Déli 12 órakor Wlassics Gyula elnök ünnepélyesen meg fogja nyitni a Vasvármegyei Múzeumot. A múzeum keletkezéséről Kárpáty Kelemen muzeumi igazgató fog előadást tartani. Délután 2 órakor diszebed lesz a Sabaria vendéglő nagytermében. Akik a délutáni gyorsvonattal még Budapestre vissza nem térnek, a délutáni folyamán megtekintik a szombathelyi székesegyházat, a papnevelő intézet könyvtárát és a régi savatiai amfiteátrum helyét. Délután 5 órakor kocsikon kirándulás lesz Ják községbe az apátsági templom megtekintésére. Este 8 órakor a Sabaria vendéglőben társasvaesora jönnék össze a Szövetség tagjai.

A botanikus-kert állapota. A Tudományegyletem Üllői-úti botanikus-kertje, amelyet ha kis méretekben is, de érték dolgában a főváros egyik nevezetességévé tett igazgatója, Magócsy-Dietz Sándor egyetemi tanár, nemsokára egészen el fog tűnni. A helyére tudvalevően a belgyógyászati klinika pavillonjai kerülnek, melynek építése napról-napra közelebb jut a befejezéshez. A modern, az orvosi követelményeket teljesen kielégítő telep pavillonjai közül három már egészen készen áll és a negyedik, amely az Üllői-útra néz, közeledik a befejezéséhez. A botanikus-kert számára való új területről eddig még nem gondoskodtak. De a költségvetések letárgyalása kapcsán a képviselőház is foglalkozni fog a kérdéssel, amely elé az a javaslat kerül, hogy a botanikus-kert céljaira engedje át a kormány a Margitszigetet.

— **A sebészek és a tüdőbetegségek.** Eddig csak a belgyógyászok foglalkoztak a tüdőbetegségek gyógyításával. Rövid idővel előbb még a legmerészebb sebészek sem mertek operatív beavatkozással kísérletet tenni tüdőbetegségek gyógyítására. Azonban a sebészet folyton fokozódó sikerei arra bírták a sebészeket, hogy ezen a téren is experimentáljanak. És az experimentumok — úgy látszik — nem voltak sikertelenek. Erre mutat az alábbi, Kölnből érkezett tudósítás. A német természetvizsgálók és orvosok nagygyűlésének sebészeti csoportja tegnap ülést tartott, amelyen Friedrich marburgi egyetemi tanár a tüdőbeteg sebészeti gyógykezelése körül szerzett tapasztalatait ismertette és egyúttal kifejtette, hogy az újszerű tüdőmegbetegedések sebészeti gyógykezelésének kedvező eredményei az újabb időben örvendetesen megszorodtak. Az esetek háromnegyed részében a betegség gyógyulással végződött. Hasonló fejlődés tapasztalható a beteg tüdő üregei roncsolódásának gyógykezelésénél is. Az üregeket ugyanis egy vagy több tüdőlebenynek műtéti összehúzásával megkisebbitik és így a beteg tüdőréseket a tápláló nedvektől megfosztva, lassacskán kipusztulnak. Mindez anélkül történik, hogy a tüdőn magán késműtétet végeznének, bár egyes rendkívül súlyos esetben az egész beteg részt amputálni kellett, a gyógyulás azonban ezekben az esetekben is bekövetkezett. Ugyancsak jó eredménnyel alkalmazták a műtéti beavatkozást a tüdőtágulás eseteiben, valamint ennek rosszindulatú és egyébként gyógyíthatatlan következményeinél, amelyek főleg a szívet, a májat és a veséket támadják meg. A kezdődő tuberkulózis műtéti javallatai tekintetében az előadó tanár rendkívül tartózkodólag nyilatkozott, míg az előrehaladt stádiumban levő tüdőtuberkulózisnál szerinte a tüdőréseket komprimálása biztató eredményekkel járt. A préselést olyképpen idézik elő, hogy a mellkasba nagyobb mennyiségű levegőt fujtatnak. Friedrich tanár azután előadta, hogy ilyen tüdőbetegknél, akiknél minden egyéb gyógykezelés hiábavalónak bizonyult és a szenvedés már szinte elviselhetetlen, a mellcsontot teljesen eltávolította és így a külső légnyomás kisebbitte meg a beteg és szétroncsolt tüdőt. Az ilyen műtét után a lázcsökkenés azonnal beállt, a köhögési inger majdnem teljesen megszűnik, a köpetben fokozatosan kevesbedik a tuberkulózis-bacillus, a beteg közérzete és tápláltsági állapota (testsúly stb.) jelentősen megjavul, mindez a megkezdett ut folytatására bátorítja az orvosi tudományt. Az előadó maga nyolcz sorvadásban szenvedő beteget kezelt ezen a módon és ezek közül 6 esetben rendkívül kedvező eredményt ért el.

— **Fahrmann újabb rekordja.** Fahrmann tegnap délután ötödél órákor aeroplánjával tizenharmadszor szállt föl. A propeller egyik összekötő drótjának elszakadása következtében Fahrmann, miután 37 perc alatt 35 kilométert tett meg, kénytelen volt leszállani. A közönség élénken megéljenzi.

— **Gapon hagyatéka.** A poltavai bíróság előtt, ezt jelenti Pétervárról, most folyt le a hagyatéki tárgyalás Gapon, a forradalmi orosz pópá vagyona felett. A bíróság a Poltavában fekvő birtokát kiskorú fiának átadta. Gaponnak azonkívül is jelentékeny vagyona maradt. A Credit Lyonnais pétervári fiókjának safe depositjában Gaponnak két letétje hever, egyik 14.500 rubelt, a másik 14.000 frankot tartalmaz. Gapon üldöztetése idején hamis név alatt helyezte el a letéteket a bankba. Rybniczky Viktor polgár neve alatt vannak elkönyvelve ezek a tételek. Gapon fiának most azt kell bebizonyítania, hogy Gapon és Rybniczky egyazon személy. Ez esetben is azonban soká fog ez a hagyaték az ifjú Gapon kezére kerülni, mert a bíróság kötelességének tartja előzőleg Gapon gyilkosát kinyomozni, akit eddig hiába kerestek.

— **Sztrájk Pécsen.** A pécsi kőműveseknek a vállalkozókkal három évvel ezelőtt kötött egyezményük a mai napon lejárt és mivel megegyezni nem tudtak, a mai napon az összes munkában lévő épületeken abbahagyták a munkát.

Angol, francia és amerikai rendszerű KÉSZPÉNZÉRT félárban!
rubázható minden ember finoman és elegánsan
Az ország-elsősorban
Zélinger Samu uli-szabónál

— **(A Protestáns Irodalmi Társaság nagygyűlése.)**
A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság 21-ik nagygyűlését ma délután 3 órákor a Kalvin-terti templomban istentisztelettel nyitották meg. A templomban nagyszámu előkelő közönség jelent meg. Az istentisztelet délután 3 órákor kezdő énekkel vezették be, majd Kacziány János budapesti ág. ev. esperes mondott magasszónyával imádságot. A református főiskola vegyes kara Krausz Gusztáv vezetése alatt karéneket adott elő. A prédikációt Szalóczy Pál tiszavalki ref. lelkész tartotta. Az istentisztelet befejezte után az egybegyűltek Hegedűs Sándor volt kereskedelemügyi miniszter emlékének szenteltek felemelő ünnepélyt. Hegedűs Sándor volt tudvalevőleg a Protestáns Irodalmi Társaság egykori elnöke. Az ünnepélyen megjelent az elhunyt családja köréből Hegedűs István és Károly, fiverei, továbbá Hegedűs Lóránt és ifj. Hegedűs Sándor, fiai s a Hegedűs-család hölgytagjai. Az ünnepélyt Antal Gábor dunántúli ref. püspök, az irodalmi társaság lelkes elnöke nyitotta meg, szép beszéd kíséretében emlékeztetve meg Hegedűs Sándor nagy érdemeiről. Dr. Antal Géza pápai teológiai tanár tartott emlékbeszédet, melyben Hegedűs Sándor publicisztikai érdemeit, a protestáns irodalom felvirágoztatása körül kifejtett nagy munkásságát méltatta. Az ünnepélyt énekkel fejezték be.

A Protestáns Irodalmi Társaságnak este fél hatkor a Lórántffy Zsuzsanna-egyesület téa-estélyt rendezett a református főgimnázium dísztermében, ahol Szilassy Aladár a diakonissza-ügyről tartott előadást.

Holnap, pénteken délelőtt 10 órákor az evangélikusok Deák-terti dísztermében a Protestáns Irodalmi Társaság közgyűlést tart, melyen Zsilinszky Mihály nyug. államtitkár tart megnyitó beszédet.

— **Katasztrófa a tengeren.** Rövid lélekzetű távirat, mely Szmirnából érkezik, nagy szerencsétlenségről ad hírt. Közeli a görög partokhoz a „Hairith” török hajóstársaság egyik gőzöse összeütközött egy „Stambul” nevű gőzessel, amely néhány pillanat alatt elsüllyedt. A „Stambul” legénysége és száznegyven utasa a tengerbe veszett. Részleteket a nagy katasztrófáról az eddigi táviratok nem tartalmaznak.

— **Szerelmi dráma a fővárosban.** Véres szerelmi dráma játszódott le ma reggel a Sziv-utca 7. számú Garni-szállodában. Egy fiatal műszaki rajzoló lelőtte a kedvesét, aztán mellbe lötte magát. Az éjszaka 12 óra tájban egy fiatal ember és egy fiatal leány szállottak meg a szállodában. Földszintes szobát béreltek és meghagyták a szálloda személyzetének, hogy délnél előbb ne háborgassák őket. Azután magukra zárták a lakást. Ma reggel 9 óra tájban két lövés riasztotta fel a szállodabelieket. Nyomban rendőrt, lakatosot hívtak. Felnyitották a lakás ajtaját s a szobában véres látvány tárult eléjük. Az ágyban vérző melllel, eszméletlenül találták a leányt, az ágy előtt, a földön fekvő, vérről borítva fektüdt a férfi. A férfi mellett hevert a revolver. Értesítették a rendőrséget az esetről és a mentőket hívták a sebesültekhez. A rendőrség megállapította, hogy a dráma áldozatai Bruszda Géza műszaki rajzoló és Lengyel Irén 18 éves varróné. A rendőrség véleménye szerint a fiatal ember mellbe lötte a leányt, azután magát lötte mellbe. Mind a ketten éltek. A leány sérülése súlyos, a fiatal ember pedig már haldokolt. A mentők a két sebesültet a Rókus-kórházba vitték. Az életunt szerelmesek öt levelet hagytak hátra. Egyet a fiu édesanyjának: özv. Bruszda Józsefné (Viola-utca 4.), a leány édesapjának: Lengyel József (Üllői-ut 98.), a fiatal ember főnökének: Marx és Mérei cégnek, egy hírlap szerkesztőségének és a rendőrségnek. Valamennyi levélben elbucsznak hozzátartozóiktól. Megmagyarázzák, hogy szerelmesek voltak egymásba s mert a fiatal ember édesanyja ellenezte a házasságukat, elhatározták, hogy együtt halnak meg.

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári rakományokból 3-6 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövetekből méterek szerint készítek: **finom öltönyt... 21 frtért nagyon finom prima öltönyt 26**

— **Stolypin a nyomeróság tanácsa.** Az orosz miniszterelnök egyik nem éppen mulatságos, de annál tanulságosabb kirándulásáról ad hírt egy pétervári újság. Stolypin miniszterelnök személyesen akart meggyőződni arról, hogy milyen lehet olyan hajlék, amelyben a legnyomeróságosabb, legelhagyottabb, a társadalmon kívül rekedt emberek húzódnak meg. Meglátogatott egy éjjeli menedékhelyet. Egy orosz újság így írja le ezt látogatást:

A városi pályaudvar órája éjjeli egy órát ütött, midőn az Obvodny-csatorna mellett épült munkásmenedékhely kapuja előtt megállt egy automobil és belőle két ur szállt ki, az egyik egyenruhában, a másik polgári ruhában. A menedékhely szolgálja az egyenruhás férfinak rögtön felismerték Pétervár rendőrfőnökét, amiért a kiszállásnál rögtön segítettek; a civil ur kevésbé imponált nekik. Az egyik szolga beszaladt az alvó hajléktalanok közé és felkeltette őket.

— **Itt a rendőrség.** Megérkeztek a farak (rendőrkémek).

Ilyen és hasonló kiáltások hangzottak el a nagy teremben, amelyben Gorkij alakjai ijedten ugrottak fel fekvőhelyeikről és szökésre vagy elrejtőzésre gondoltak. A szolgák megnyugatták őket.

— **Ne féljete!** A rendőrfőnök ur jött.

Közben az éjjeli látogatók máris beléptek a nagyterembe, elől polgári ruhában a csilinderes ur, utána a rendőrfőnök. A nyomorgó alakok félénken és várakozással eltelve ülnek alacsony fekvőhelyeiken.

— **Itt erősen dohánnyoztak.** Nem lehetne néhány ablakot kinyitni? — kérdi a civil ur.

A rendőrfőnöknek ismételnie kellett a kérdést, mert a kalavazó szolga csak a rendőrfőnököt figyeli és a civil urat semmibe sem veszi.

— **Nem lehet — mondja a szolga — az emberek alsó ruhában fekszenek és hívős az idő.**

A civil ur bejárja az egész termet, a fekvőhelyeket és a szegényes butorzatot alaposan szemügyre veszi, majd megáll egy vizet tartalmazó nagyobb edény előtt és kérdezi, vajon átszűrők-e a vizet. Miután a rendőrfőnök megismételte a kérdést, a szolga készséggel felel:

— **Természetesen, kegyelmes uram, ez szűrt viz.**

A civil még tovább is tudakozódik némely dolgot után, azután elhagyja a menedékhelyet. Az emleket nem szemlélte meg, mert a rendőrfőnök megnyugtatta, hogy azok berendezése épp olyan, mint a földszinté. Az automobilok elszárguldanak. A menedékhely lakói azonban még sokáig ébren maradnak és találgatják, vajon ki lehetett az a civil ur, jobb dolguk lesz-e ezután, kapnak-e majd ingyen-teát, vagy talán nagyobb adag húst kapnak majd ezután vacsorára. A nyomor tanyáján csak lassankint nyugodnak meg a kedélyek és általános a csodálkozás és meglepetés, amikor másnap megtudják, hogy Stolypin miniszterelnök volt az éjjeli látogató.

— **Ópium-tílalom Kinában.** A pekingi amerikai követ azt táviratozta kormányának, hogy a hatalmak Kína beleegyezésével jövő évi szeptember elsejétől fogva megtiltották morfiumnak és morfiium használatára szolgáló eszközöknek Kinába való bevitelét. A japán kormány csak habozva járult hozzá ehhez a határozathoz.

— **A nők választójoga.** A Feministák Egyesülete a választójog kérdésének megvitatásával kezdi meg a szeptont. Első nyilvános ülésére illusztris vendéget hívott meg Minna Caner asszony személyében. A hírneves írónő „Társadalmi etika és a nők választójoga” címen tartandó előadása a Lloyd-épület dísztermében október 8-án lesz este hat órákor. Jegyek 6, 4 és 2 koronáért válthatók az egyesületben (Mária Valéria-utca 12.) és a Bárd-féle jegyirodáknál.

— **Házasságok.** Csömöri Zay Eleonóra Georgina grófnő Lénárt József eszterházi nagynak a lipótszentmiklósi plébániatemplomban esküdték örök hűséget. Mint tanúk szerepeltek: Schvertner Ferencz, a menyasszony sógora és dr. Lénárt Ferencz, a vőlegény fivére.

Ferenczy József vajdahunyadi gyógyszerész október 3-án, délelőtt 11 órákor tarja esküvőjét a budapesti Koháry-utcai unitárius templomban Józsa Dórával.

Dr. Pazár László eszti fűdőorvos október hó 5-én tartja esküvőjét Ternyey Margittával Rimaszombatban.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műorás ékszerterelőnél, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. l. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

Magyar Felhívó vagy Tiszakabát 21—26 frt Budapest, IV., (Belváros) Magyar-utca 6. az emeleti teremben. Házasságok és Kossuth Lajos-utca sarkán

— **Nagy hajókatasztrófa.** Smyrnából táv-íratózzák éjjel, hogy a Hamidie hajózási társaság egy gőzhajója tegnap este a kikötő torkolata mellett összeütközött ugyanannak a társaságnak egy másik hajójával, amely elsüllyedt és százhusz ember a vízbe fullt. A kikötőben rengeteg sokaság gyűlt össze és dühében fölégette a hajóstársaság hidjait s ezzel is akadályozta a mentési munkát. Sem a rendőrség, sem a katonaság nem lépett közbe.

— **Letartóztatott pénzhamisítók.** A makói rendőrség egy nagyobb pénzhamisító család bandát robbantott szét, amelynek fejt, Szántó János kereskedőt több társával együtt letartóztatott. Olovics Antal makói kocsmáros Csányi Ferenc megyés-házi lakos felvilágosította, hogy valódi pénzéért háromszor annyi értékű hamis pénzt kaphat, ha Fülöpszállásra megy Virág József ottani kocsmáros-hoz. El is mentek tehát együtt Fülöpszállásra Virághoz, aki őket Szántóhoz utasította, mint az olcsó hamis pénz forrásához. Szántó azonban Olovics 400 koronáját kevésnek találta az üzlet megkötéséhez, mire Olovics komájához, Kurai Antal makói henteshez fordult pénzért, aki 500 koronát megkoczkáztatott az üzletre. Ezzel a pénzzel Olovics Virággal Halasra ment, ahol éjnek idején a vásártéren Olovics egy ismeretlen embertől, mint Szántó megbízottjától, egy papírsomagot kapott a neki átadott 500 korona fejében. Olovics csak a vonaton bontotta ki a papírsomagot, de abban elég jó bankjegyzatú reklámzédulák voltak. Olovics még ekkor sem ábrándult ki. Irt Szántónak, hogy lesz-e üzlet? Szántó most 1000 koronát kért. Olovics és Kural erre, mivel már nekik pénzük nem volt, Bence Sándor makói mészáros-hoz fordultak pénzsegítségért. Ez látszólag belement az üzletbe, de elhatározta, hogy följelenti a bandát. Értésítette a rendőrséget, amely utasította, hogy csak tartson a bandával. El is ment hát Olovicsal Kecskemétre, Szántó itt az újonnan beszerzendő gépre 2200 koronát kért. Bence belement az üzletbe és Szántó a pénz átvétele végett leutazott Makóra, ahol Bence lakásán tanácskoztak, amelynek mellékhatásaként a rendőrség megszállta és miután a tanácskozás végett ért, az egész bandát: Olovicsot, Szántót, Kurait megvasalva a rendőrségre kísérték. A makói rendőrség a kecskeméti kapitányságot felkérte, hogy Szántó lakásán házkutatást tartson. A megtartott házkutatás eredményét titokban tartják.

— **A Beketow-czirkuszban** folyó birkózó-mérkőzéseknek a mai nap folyamán Van Din győzött Richard ellen 4 percz 38 másodpercz alatt, Boulanger győzött Konta ellen 5 percz 27 másodpercz alatt, Antolics győzött Gebauer ellen 2 percz 38 másodpercz alatt, Petrov legyőzte Mand-t 3 percz 45 másodpercz alatt, Sauerer győzött Schwarz felett 11 percz 5 másodpercz alatt. A holnapi nap folyamán: Koch-Müller, Sturm-Saft, Boulanger—Van Din, Sándorffy—Christensen.

— **Szívelőhűtés.** Székesfehérvárott Fortvingler Ferenc nyugalmazott Fejér vármegyei főpénztáros ma délután három órakor a Püspök-téren összeesett és mire orvosi segítség érkezett, meghalt. A 65 éves embert szívelőhűtés ölte meg.

— **Határozás.** Dr. Herczel Fülöp, a szegedi városi kórház köztisztviselője álló főorvosa, ma, 82 éves korában Szegeden meghalt. Az elhunytban dr. Herczel Manó egyetemi tanár atyját gyászolja.

x **Zászlók,** czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Bob-fiasfiató** a legkellencebb, 10 fillér.

x **Fodor-léle vívóterem** a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermekturna- és vívásra.

x **A spanyol királyi öfelsége tiszteletére** a 38-ik cs. és kir. gyalogezred által a tiszti kaszinóban rendezendő fogadásra a termeknek szőnyegekkel való díszítésével Agobian és Adorján cég (IV., Váci-utca 36.) bízott meg.

x **Október hó 1-én be kell rukkolni,** így mondja a nóta és önérzetesen dudolja az uniformisra gondoló regruta. Csak hogy katonáknál nem a snájdig uniformistól, hanem pontosságától függ az önkéntesek sorsa. Ne mulasszák hát el a gondos szülők a vitélő urfit egy megbízható farsú órával ellátni,

mielőtt a család szemefénye késedelméért első büntetését a zord kapitánytól kihuzná. Pontos, megbízható farsú, katonai strapációknak is megfelelő órák a hírneves órásmester Polgár Kálmánál (üzlete és raktárai, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz. I. em.) 5 évi jótállás mellett kaphatók. A cégvezetőség az érdeklődőknek ingyen és bérmentve megküldi 2000 ábrás nagy képes album-árjegyzékét.

A spanyol regényirodalom.

Budapest, október 1.

Spanyolországban a regény körülbelül negyedszázaddal ezelőtt érte el virágkorát. E korban a spanyol regényírók két generációját kell megkülönböztetnünk, akik két táborra oszlanak, egymint az idealistákra és a többé-kevésbé a naturalizmus felé hajló realistákra. Kissé ugyan mesterkélt felosztás, amelynek a multban Trueba és Fernan Caballero a megtestesítői. Utánuk következtek: Pedro Antonio de Alarcon, egy közönműveltségű férfiú, de igazi lángelme és kiváló író s Juan Vallera, kiváló stílista, nagytudományú világi, aki regényeiben a misztikus irodalomban és a platói bölcséletben való jártasságát is értékesítette. A realisták élén Benito Perez Galdos és Jose Maria de Pereda állottak; két igen különböző tehetség, de mindkettő valódi művész a maga nemében. Mig Galdos a forradalom korának regényírója, addig Pereda a tradíció és konzervativizmus képviselője. S mig Galdos a főváros életét jobban és szebben rajzolja a vidéknél és a falunál, Pereda éppen a természetnek és a falu népének leírásában utolérhetetlen. Ez utóbbi két regénye a spanyol vallásháború legmozgalmasabb időszakát tárja elénk. Galdos az ő „Gloria”-ját a lelkiismeret-szabadság dicsőítésére írta; Pereda a „De tal palo tal astilla” (Amilyen a fa, olyan a deszkája) című regényében az egyedül üdvözítő katolikus vallás tántoríthatatlan hívőit mutatkozik és kárhoztatja a nacionalizmust.

Természetes, hogy mindkét mesternek tanítványai és utánpótlói akadtak. A katolikus regény fényes phalanxot állított a küzdőterre Figueroa marquis-val és Poloy Peyrolonnal az élén s az „Amayao los Vascos en el siglo VIII.” (A baszkok a VIII században) című történelmi novella révén írója, Navarro Villoslada oly tiszteletre tett szert, amely csak a Manzoniéhoz hasonlítható.

A spanyol regény tetőpontját azonban már akkor érte el, amidőn egy jezsuita atya, névszerint Luis Coloma paternek, aki mindeddig ismeretlen volt a közönség előtt, noha hatásos elbeszélései és történetei már szép számmal hagyták el a sajtót, egy regénye jelent meg, melynek „Pequeneces” (Apróságok) volt a címe és amely dinamitombomba gyanánt hatott írókra és nagyközönségre egyaránt. Egész Spanyolország, különösen Madrid, lázas lévvel fogott e regény olvasásához. Valóságos epidémia, delirium vett erőt az olvasókon. A tertuliákban (társaságokban), a kávéházakban, kaszinókban, a családi körben, a királyi palota előszobáiban csak erről a regényről beszéltek. Napilapok és folyóiratok hasábjait szentelték a „Pequeneces” méltatására és a könyvkerkedésekben egyik kiadás a másik után kelt el. Coloma pater regénye annyira magával ragadta a közönséget, hogy megfeledezett kedvenc szórakozásairól: a politikáról és a bikaviadalokról s a Mensajero del Corazon de Jezus (Jézus szívének hírnöke) hasábjaira közlé előfizetőinek dicsőimuszait a „Pequeneces”-ről. Sainos azonban, hogy e regény egyuttal azt az időt jelzi, amely után a spanyol regényirodalom hanyatlása következik. De így van ez nemcsak Spanyolországban, hanem e korban mindenütt kontinensünkön. Nem is szólva arról, hogy Spanyolországban — talán Coloma regényétől eltekintve — sohasem örvendett különös szimpátiának. Sohasem válhatott feltétlenül szükséges és nélkülözhetetlen táplálékává az olvasóközönségnek. A családi körbe pedig még kevésbé juthatott be. Az emberek valami különös előítélettel viseltek a regény iránt; épp most olvasom Hernandez Villaescua egyik regényében, hogy fiatal leányra a legnagyobb dicsőret, ha azt mondják róla, hogy sohasem olvasott regényt.

Tarnai Aladár.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Szlányi Lajos képe.

Budapest, október 1.

A szónoki festőkolóniának ősjogon tagja Szlányi Lajos és egyike azoknak, akik ezt a magyart, csak éppen derültebb színeket sugalló Barbizont rokonszenves és jellegzetessé tudták tenni a köztudat számára. Ez a legkedvesebb tulajdonságuk, Szlányinak, Olgyainak, Mihaliknak is, hogy fölfedezték számunkra ezt a szép magyar vidéket, melynek csendes, báránnyelhesen derült és szeliden boros hangulatai az ő lírájuk, ihletőjük és végső festői czéljuk.

Szlányi Lajos pikturája is líra, rokonszenves, vonzó, de csak lírának teljes, pikturának nem teljes piktura. Tovább tart azoknál, akik novellaszerűen írnak le tájat ecsettel, ő nem konstátálja száraz hűséggel tárgyak egymásmellettiséget, de összefogó képet törekszik adni róluk és összefoglaló hangulatot. Viszont ott még nem tart, hogy a természetet maga egyéniségének hódítaná meg, a maga képére gyurná át, mint abszolút festői elemek megszóllatóját. Formalításra nem is törekszik; hangulatait tisztán színfoltok valójából muzsikálja.

Ezeket a csak futtában érintett kereteken belül Szlányi Lajos nagyon vonzó festőegyéniség; főként nagy, abszolút őszinteséggel vonzó. Minden vásznáról derült homlokmal néz felénk ez az őszinteség, ez az elmélyedő szeretet, melylyel ő a természetet hűségesen felkeresi egy-egy témáért, hangulatért. Dokumentumért. Ezeknek a természet-dokumentumoknak hűséges lantosa ő, amit meglát bennük, az nem több, csak dokumentum; amit hűséggel és mindenkor izlésesen közvetít számunkra. Nem tartozik az atelier-ábrándozók közé, akiknek nincsenek ábrándjaik, csak fogásaik, ősi és tavaszi manierjük, melylyel egy-kettőre „poétikussá” és főképp kelendővé nyálják a tájat. A piktura újabb Marlittjei ők, hajszállal sem tiszteletreméltóbbak azoknál a régebbieknél, akik novellákat, tiszturak enyelgéseit festették megrendelés szerint.

Szlányi Lajos minden képe egy-egy lelkes megfigyeléséről beszél; itt az Alföldet figyelte meg, amott a Hyde-parkot, vagy egyéb londoni városrészletet, mindannyit egyenlő odaadással és őszinteséggel. Fejlődésének utja is fanatikus becsületességéről beszél, a hangulatok stilizálójából a legszerűbb naturalizmus felé egyszerűsödött, még azt a kis fiatalos merészséget sem tudván megbocsátani magának az abszolút hűség rovására. Holott megfordítva szokott történni, holott régi képeivel derék sikerekhez ért el.

Nekünk a két Szlányi, a régebbi és az újabb, egyaránt rokonszenves. Egy-egy kis londoni képére és egy pasztelljére (142) emlékszünk, mint legjobbakra. A kiállítás a Mücsarnok néhány termét tölti meg. (B—s.)

(*) A „Hollandi lány” szerzője Budapestben. Rubens Pál, a „Hollandi lány” szerzője sürgönyben értesítette a Királysínház igazgatóságát, hogy szombaton, e hó 3-án Budapestre jön és végig fogja nézni darabjának az előadását. A darab eddig tizenháromszor töltötte meg a Királysínház nézőterét. A szombati diszeldarabon is a bemutató-előadás együttesében kerül színpadra a darab.

(*) A prágai színházi sztrájk. A Weinbergben levő cseh színház igazgatósága tegnap beszüntette előadásait. A színház kétszáznegyven tagja sztrájkba állott és ez kényszerítette elhatározására az igazgatót. Hír szerint a színháztulajdonos-társaság fel fog számolni.

(*) Grieg hátrahagyott művei. Krisztianában néhány nap előtt Grieg-hangversenyt rendeztek. Ez alkalommal mutatták be azokat a zeneműveket, amelyeket Grieg hagyatékában találtak. Az előadott darabok, köztük C. H. Andersen „A katonák” című munkájának megzenésítése, amelyet egyébként máj Schumann is megzenésített, többnyire Grieg első

alkotó-korából valók. Előadásra került még ez alkalommal Andersen egy másik költeményének, valamint Drachmann, Björnson, Vinje és Schultz Vilmos egy-egy művének zenei feldolgozása. A műsor három kisebb zongoraszámán kívül még előadásra került egy befejezetlen F-dur vonós-négyes is, amelyik az előadott művek közül egyedül méltó arra, hogy Grieg zenei művészetét képviselje. A hangverseny tiszta jövedelmét a Bergenben, Grieg születési helyén létesítendő „Grieg-hangversenyterem” céljaira fordítják.

(*) Hírek a Nemzeti Színházról. Holnap, pénteken, Czigány, Szigligeti népzimnűvét adják elő a Nemzeti Színházban. A czimszerepet Gabányi, Rózsit K. Hegyesi Mari, Gyurit Bakó, Rebekát Csillag Teréz, Petit Mészáros Alajos, a hajdú Rózsahegy, Mártont Kovács, Várszegit Horváth és Kutát Hetyényi fogja játszani. Szombaton Stuart Mária kerül színre, a czimszerepben K. Hegyesi Marival.

(*) Modern kabaret. Nagy Endre kabaretje ma este mutatta be októberi műsorát, amely semmivel sem marad mögötte a múlt hónapinak. Az egyes számok ugyan még nem perdtültek a biztonsággal és a technikai rész sem működött úgy, mint kellett volna, de így még intímabb volt a viszony az előadók és a közönség közt, amely a színészek kedves tévovázását különösen élvezte. Nagy Endre utalt erre a főpróbai hangulatra, aminthogy mint konferencier, ő szolgáltatta legközvetlenebbül a humort egész este, amiért csak elismerésben volt része. Ujabb öleletes bohóság volt a „Pesti család”. Magán-számainak előadásával kitűnő volt Medgyaszay Vilma, továbbá Szász Ilona és Szécsi Magda, míg a férfiak közül Sajó Géza és Ferenczy Károly arattak sikert.

(*) Cabaret Bonbontière. A Teréz-körúti kabaret társulata ma este új műsor keretében mutatkozott be. Antal Erzsébet, Csabai Zsófi és Kökény Ilona töltötték ki a műsor első felét, előadásaikkal nagy tetszésre ragadva a publikumot. A műsor második felén ezúttal először mutatkozott be kabaret-színpadon Turcsányi Olga, akit valóságos tapsviharakkal avatott kabaret-starrá a közönség. Turcsányi a nagy színpadokról jól ismert kvalitásait finom művészetével tudja értékesíteni az intim környezetben s helyenként oly frappáns közvetlenséggel tud hatást kelteni, mely Medgyaszay szubtilizált előadására emlékeztet. Nagy sikere volt Willy Hagen szatirikus verseinek, valamint dr. Szalay-nak, mint konferenciának. A mai előadást egyébként kellemetlen előjáték előzte meg, mely László Rózsának, a kabaret eddigi primadonnájának hirtelen távozásával végződött.

Nyilt-tér

rovatban, kérésre nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KALLAY ZOLTAN

Jogi szeminárium
Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.
Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig **bármely jogi vizsgára.**
Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel

Eredeti francia és angol CSILLÁROK

átöltözés miatt
önköltségi áron kaphatók

Andor és Futtaky-nál

Koronaherceg-utca 11.

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gyomorbetegségek és székezőrülásban szenvedőknek

**AZ „ÜSTÖKÖS”
a legjobb magyar vicclap.**

Hetenkint 20 oldal. Színes képek.

Minden új előfizető, ki most fizet elő az „ÜSTÖKÖS”-re, ha csak 1/2 évig is, ingyen kapja a tavalyi, 1907. évi teljes bekötött évfolyamot, csak a bekötésért számítunk fel 2.— koronát. — (Kívánatra megküldjük az 1908. évi január hó 1-től megjelent számokat is 3.— koronáért)

Előfizetési árak:

Egy negyed évre (okt.—dec.) 3 kor.

Egy fél évre --- --- --- 6 kor.

Egy évre --- --- --- 12 kor.

Utalvány cím:

**„ÜSTÖKÖS” kiadóhivatala
Budapest, V., Szabadság-tér II.**

FŐVÁROS.

Két új kórház.

— Dr. Müller Kálmán javaslata. —

Budapest, október 1.

A Rókus-kórház kihelyezésének és a főváros központjában elhelyezendő új központi (gyűjtő) kórháznak kérdése már évtizedek óta foglalkoztatja a főváros hatóságát, a közvéleményt és a napisajtót. Az új kórház ügye azonban sohasem lépett a megvalósulás stádiumába.

A türelmetlen állapotok megszüntetése érdekében ma a balparti kórházak igazgatója, dr. Müller Kálmán egyetemi tanár indított nagy akciózt. Ha valaki, Müller Kálmán ismeri azt a rettenetes küzdelmet, amely kórházainknak lehetetlenné teszi, hogy tökéletesen teljesítse hivatását.

„A budapesti két új kórház” címen füzetet adott ki, amelyben őszintén rámutat a szinte brutális bajokra s kész programját adja az új kórháznak. Ennek a kérdésnek nem szabad többet lekerülnie a napirendről s a megoldás sem lehet más, mint a mit Müller Kálmán javasol, hogy a város külső részén építsenek egy hatalmas nagy kórházat, a város belső területén pedig egy kisebb kórházat, a hova a sürgős orvosi ellátásra szorult betegeket szállítják.

Az új nagy kórházat a Külső Kerepesi-úton, Rákosiárvával szemben akarják építeni. Hogy a mellett szükség van a város belső területén a közép-ponti kórházra, bizonyítja azzal, hogy az utolsó három évben a mentők 6389 beteg közül 5968-at a Rókusba szállították.

Az új kórházat kétezer ágygyal akarja az igazgató berendezni. A Rókus-kórházban és a dologházi kórházban 1166 rendes ágy és 84 szükségágy van. Mégis volt nap, amikor 156 beteget küldtek el helyhiány miatt. Kimutatja, hogy a tüdőbajosoknak állandóan emelkedő nagy száma miatt szűk a kórház. Mióta pedig elkülönítik a tüdőbajosokat s csak bizonyos számú ágyat tartanak fenn a számukra, el kell küldeni a betegeket. Júniusban a Szent István-kórházban 327 beteget utasítottak el helyhiány miatt s a betegek közül 307 tüdőbajos volt.

Sok helyet foglalnak el a gyógyíthatatlan betegek. Igaz, hogy a törvény szerint ezeket nem kell a kórházban tartani, de a humanizmus és kényszerűség parancsa erősebb s ma is 193 ágyat foglalnak el.

Az új kórházat fél pavillon-rendszerben kívánja megépíteni. A külső kerepesi-úti terület 118.500 négy-szög méter, noha kétezer ágyas kórháznak legalább kétszáz ezer négy-szög méter kell. Részletesen ismerteti az egyes pavillonok elhelyezését, beosztását, berendezését. Mindenütt takarékoskodik, ahol lehet, de kijelenti, hogy a betegek rovására nem hajlandó takarékoskodni. Ő mint orvos nem fogadja el azt a tételt, hogy a kórháznak minden jó, mert a kórházba csak szegény ember megy. Ő csak azt keresi, hogy a betegnek mire van szüksége.

A kórház építésének a költségét illetőleg közli, hogy a 2000 ágygyal berendezett berlini új nagy kórház építése tizenkilenc és fél millió, berendezése három millió háromszáz ezer koronába került.

Középponti kórháznak az Erzsébet-szegényházat kívánja átalakítani s az adminisztratív helyiségeken kívül háromszáz ágyat helyez ott el.

(Az országos vízépítési igazgatóság új vezetői. A földművelésügyi miniszter értesítette a főváros törvényhatóságát, hogy folyó évi október 1-től kezdve a m. kir. országos vízépítési igazgatóság dunai műszaki osztályának vezetésével Józsa László miniszteri osztálytanácsost, a nevezett igazgatóság kulturális osztályának vezetésével pedig Lisznyi Damo Tihmér műpíszteri osztálytanácsost bízta meg.

(A tanácsból. A főváros tanácsa intézkedett a Szent István-kórházban felállítandó hidegvizgyógyintézet fedezete iránt. — Intézkedett a tanács a III. ker., Remete- és Táborhegy vízzel való ellátása dolgában. A tanács elrendelte a VII. ker., Hermina-úti légszuszvillagítás javítását.

(Glasgow város küldöttsége Budapesten. Glasgow város tanácsa átiratot intézett a főváros tanácsához s ebben tudatja, hogy a város egy öt tagú küldöttsége, melyhez a glasgowi egyesített husvágó testületének három tagja csatlakozik, tanulmánykörtúra indul s meglátogatja a kontinens különféle vágóhidjait. A küldöttség e hó 22-ike táján érkezik Budapestre.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Ötödik nap. —

A mai nap szenzációja Kunilinde csúfos veresége a Kétéves kanczák államdíjában, melyet gróf Trauttmannsdorff Slecinkája nyert meg a nagyon szépen futó Regina ellen, a Söllinger-ló pedig rossz utolsó lett. Slecinka a versenyen egész úton vezetve, biztosan győzött, míg Kunilinde egy pillanattal sem volt számbavehető ellenfél, amit avval mentegettek, hogy a Mindig-kancza erősen köhög.

A nap másik jól díjazott futamában, a 2000 méter távolságu Őszi handicapben nagy mezőny állt starthoz. A versenynek határozott favoritja nem volt: legjobban fogadták még Vöröskirályt, Varrást, Illustrát és Kacziert. A versenyt azonban a jó esélyű, de erősen elhanyagolt Vosges nyerte meg Cockerammal nyergében, míg a második helyet Bisamberg okkupálta Togo előtt.

A Népliget díjban gróf Batthyány Menotteja győzött a már biztos nyerőnek látszó Spielball ellen, míg az erősen lefogadott Állok csak a harmadik helyre tudott feljutni.

Ma különben az összes versenyekben lemaradtak a fogadott lovak s így a favoritokra játszóknak nagyon rossz napjuk volt.

Igmándi keserűvíz
ez elrontott gyomrot
2-3 óra alatt fel-
javon rendbe hozza
Hís 400g 40 fillér,
nagy 400g 60 fillér

A részletes eredmény a következő:

I. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv 3000 méter. 1. Zombory R. 66 pk Foglalo 57½ kg (Krouzil). 2. Gróf Wenckheim D. 36 pk Szegfü 55½ (Janek). 3. Szemere M. 36 pm Dryander 53½ (Juhász). Futottak még: Remete (Ulrichshofer), Cavallér (Fries), 4 hosszal nyerve, 4 hosszal harmadik. Tot.: 10:33. 40:50, 44.

II. Őszi handicap. Díj 10.000 korona. Táv 3000 méter. 1. Mr. C. Wood 46 pk Vosges 49 kg. (Cockeram). 2. F. Milne 46 sm Bisamberg 49½ kg. (Gulyás). 3. Rohonczy G. 46 stpm Togo 49½ (Pretzner). Futottak még: Vöröskirály (Krouzil), Bluette (Aylin), Pengot (Walkington), Meglio (Blades), Illustra (Carslake), Varázs (Miles), Muse (Heidt), Árvaleány (Vivian), Kaczér (Baumgartner), Josef (Taus), Ténsasszony (Ulrichshofer), Bujdosó (Janek F.). 1 hosszal nyerve, fejhosszal harmadik. Tot.: 10:149. 40:220, 292, 192.

III. Kétéves kanczák államdíja. Díj 10.000 korona. Táv 1000 méter. 1. Gróf Trauttmansdorff L. pk Slecinka 55 kg. (Krouzil). Báró Üchtritz Zs. sk Regina 56½ kg. (Blades). 3. Söllinger R. száz. pk Kunilinde 51 kg. (Cockeram). ½ hosszal nyerve, 1 hosszal harmadik. Tot.: 10:35.

IV. Kétévesek handicapje. Díj 3000 korona. Táv 1000 méter. 1. Egyedi A. pk Fruska 53 kg. (Carslake). 2. báró Herzog M. pk Kispiczi 48 kg. (Hollinger). 3. Brachfeld A. sk Rosebud 53½ kg. (Gulyás). Futottak még: Titok (Aylin), Margit (Krouzil), Shelley (Janek), Verőfény (Miles), Rugany (Pretzner), Steirer (Vivian), Fluffy Ruffles (Blades), Jutalom (Walkington), Lady Cornelle (Cockeram), Gipsy Girl (Seiler), Bagola (Baumgartner), Rengeteg (Peschka). 1 hosszal nyerve, 2 hosszal harmadik. Tot.: 10:203. 40:248, 230, 164.

V. Népliget díj. Díj 3000 korona. Táv 1100 méter. 1. Gróf Batthyány E. 36 stpk Menotte 48 kg. (Baumgartner). 2. Szemere M. 36 sk Spielball 46 kg. (Janek F.). 3. Gróf Pejacevich A. 36 sm Álnok 51 kg. (Pretzner). Futottak még: Vincenz Albert (Aylin), Tilos (Ulrichshofer), Armand (Cockeram), Varróleány (Krouzil). 1 hosszal nyerve, 1 hosszal harmadik. Tot.: 10:42. 40:50, 132, 52.

VI. Nyeretlenek versenye. Díj 3000 korona. Táv 1600 méter. 1. Báró Üchtritz Zs. 36 pk Duchesse 50½ kg. (Izményi). 2. Báró Herzog M. 36 pk Savoury 56½ (Walkington). 3. Báró Springer G. 36 pk Falbala 53 kg. (Dyk). Futottak még: Andalgó (Carslake), Ezres (Földi), Sasaki (Janek F.). Rövid fejhosszal nyerve, 2 hosszal harmadik. Tot.: 10:101. 40:138, 80.

( ) Keresztessy József emlékezete. Előkelő sportférfiak körében már régebben mozgalom indult meg, hogy a nemrég elhunyt Keresztessy Józsefnek, aki a magyar vívást megalapította, emlékét megörökítendő, megalapítják a Keresztessy Vivó Klubot. A nemes mozgalom élén Keresztessynek kiváló tanítványa, a magyar vívás jeles mestere: Halász Szigmond áll.

( ) Korvin főhadnagy motorcsónakja. Tegnap délután négy órakor mutatta be Korvin főhadnagy a sportközönségnek saját találmányu hydroplánját a Pannónia Evezős-Club csónakháza mellett a Dunán. A motor kifogástalanul működött két teljes óra hosszát, meglepő fordulatokat tett és olyan gyorsaságot fejtett ki, aminőt eddig vizen lehetetlennek tartottunk. Daczára annak, hogy a hajóban csupán 12 lóerős motor működik, mégis állandóan közel hatvan kilométernyi óránkénti sebességet képes kifejteni, amellelt a benzinfogyasztás óránként három liternél többet nem tesz ki. Különösen tetszett az a könnyedség és biztonság, amellyel Korvin főhadnagy a csónakot vezette, annál inkább, mert a kormányzást csak a legkritikább esetben végzi a kormánylapáttal, legnagyobb részt pedig úgy kormányoz, hogy testsúlyával a hajó megfelelő oldalára nehezedik. A találmány lényege az, hogy a hajótest lapos feneké nem egy ívben hajlik a hajó orrától a végéig, hanem közepe táján egy lépcsőfok szakítja meg, úgy, hogy hosszmetsetben a hajótest két fűrészfokhoz hasonlít. Ennek a konstrukciónak az a következménye, hogy amint a hajócsavar a hajó orrát a vízből kiemeli, a két fok közötti ürbe előlrol levegő szorul, amely aztán fokozottabb gyorsaságnál a hajó hátsó részét is emeli, úgy, hogy a hajó most már csak a középső kiálló fokon fekszik, illetve nem is fekszik, hanem mérlegszerűen lebeg, ami a surlódást a minimumra redukálja. Az is újítás, hogy a hajócsavar tengelye nem vízszintes, úgy, hogy a csavar működése a hajótestet egyuttal felfelé is tolja, miáltal a hajó orra kiemelkedik a vízből.

( ) M. A. C.—B. T. C. tizenegyperceses mérkőzése. A két klub vasárnapi bajnoki mérkőzését a közönség botrányos magaviselete és a beállott estharmály folytán félbeszakította a mérkőzést vezető bíró. A hátramaradt tizenegy perczet péntek

délután 5 órakor játszzák le a millenári pályán. Tekintettel arra, hogy ennek a hátralevő időnek letelte alatt a botrányhajhászó elemek újabb és a multkorinál talán nagyobb zavarokat csinálnának, a bírót pedig ismét inzultálnák, a két klub vezetősége elhatározta, hogy csakis a sajtó képviselőinek és a tagoknak ad engedélyt a mérkőzés megtekintésére. A B. T. C. teljes csapatát állítja ki, míg a M. A. C. csak tíz emberrel áll ki, mert a tizenegyedik katonai kötelezettségének tesz eleget Kassán. Midőn a mérkőzést félbeszakította Herzog bíró, a M. A. C. 2:1 eredménnyel vezetett. A B. T. C. mindent elkövetett, hogy győzelmet, vagy legalább kiegyenlítést érjen el és így ez a tizenegyperceses match rendkívül izgalmas lefolyásnak ígérkezik.

Syengéséget

még ha betegség után való szervi betegség is, könnyen le lehet gyógyítani, valamint az egészséget és az erőt gyorsan s biztosan helyre lehet állítani SCOTT-féle Emulsió által.

Kényes iny és gyomor

a mely nem bírja el a közönséges csukamájolajat, a

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — közzük figyelmeztetésbe venni.

SCOTT-féle Emulsiót

eszményi gyógyszerként fogadj. Ehhez még az az előny is járul, hogy háromszorta táplálóbba, mint a közönséges csukamájolaj.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Megvádolt járásbíró. Zárt ajtók mödött tárgyalta a nagyvárad királyi tábla fegyelmi tanácsa Popovics Péter mária-radnai királyi járásbíró dolgát, akit több oláh paraszt a bírói tisztességgel össze nem egyeztethető viselkedéssel vádolt meg. Mikor ugyanis báró Szentkeresztly Zsigmond, a nagyvárad királyi tábla elnöke, a hatásköre alá tartozó aradmegyel bíróságokat megvizsgálta, névtelen levél figyelmeztette Popovics Péter mária-radnai járásbíróra, aki botrányos életmódot folytat. Később akadtak emberek, akik nyíltan fölléptek a járásbíró ellen s azzal vádolták, hogy hivatalában zárt ajtók mögött tárgyalt szemrevaló menyecskékkal, akik, ha hajlanak csábításaira, nyert pörök van. A fegyelmi vizsgálat során a panaszosok által bejelentett tanukat is kihallgatták. A tegnap összeült fegyelmi bíróság, mivel a tanuk egyáltalán nem tudták bizonyítani a súlyos vádakat, a járásbíró fölmentette s arra utasította, hogy följelentőit rágalmazás miatt fogja pörbe.

§ Az ügyvéd és a kliense. Mintegy tíz évig volt jogtanácsosa dr. Milkó Dezső fővárosi ügyvéd Stern József Károly-köruti szőnyegkereskedőnek, midőn egy költségjegyzék miatt összeveszték és kölcsönösen sommás pört indítottak egymás ellen. Dr. Milkó ügyvédi díjait követelte, míg Stern a tőle vásárolt áruk összegét pörölte. Az ügyvéd tagadta, hogy tartozik Sternnek, mire az beteresztette ízleli könyveit és esküt tett a követelés valódiságára. A bíróság ennél fogva Sternnek megítélte követelését. Dr. Milkó ekkor hamis eskü miatt feljelentette a szőnyegkereskedőt. A bíróság az eljárást meg is indította, de később a feljelentést, mint alaptalant, elutasította. Most meg Stern jelentette föl volt ügyvédjét rágalmazás miatt s a járásbíró megállapítván a rágalmazás vétségét, 300 korona pénzbüntetésre ítélte dr. Milkót. A törvényszék, mint felebbező bíróság, helybenhagyta az elsőfoku ítéletet, míg ma a kir. tábla harmadfokon megsemmisítette az elsőfoku bíróság ítéletét s felmentette az ügyvédet a vád alól, mert a vádlott rosszhiszeműségét és bünnözési szándékát fennforogni nem látta.

§ Szerelmi dráma. Részletesen beszámoltunk annakidején arról a véres szerelmi drámáról, melynek színhelye a nyáron Tiszaladány, szabocsmegyei kis falu volt. Nagy Sándor községi főbíró néhány év

előtt másodsor házasodott meg s elvette özvegy Bodnár Istvánnét, akivel Erzsébet nevű leánya is a házához került. A főbírónak legénysorban levő Miklós nevű fia csakhamar beleszeretett viruló szép mostohatestvérébe, meg is kérte a kezét, de a szülők semmi szín alatt nem akartak a házasságra beleegyezni. A legény a visszautasítás óta buskomorságba esett s elkeseredettségében öngyilkosságra szánta magát. De mielőtt önmagával végzett volna, el akarta pusztítani a leányt és a szüleit. Véres tettét július 26-án követte el. Korán reggel bement az alvó leány szobájába, revolverével szíven lőtte, úgy hogy rögtön meghalt. A nyiregyházi törvényszék Nagy Miklóst halált okozott súlyos testi sértés büntette miatt négy évi fegyházra ítélte. Az ítéletben úgy a királyi ügyész, valamint a vádlott megnyugodott.

KÖZGAZDASÁG.

A kereskedelmi és iparkamara ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 1.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara ma délután tartotta a nyári szünet után első teljes ülését Lánzy Leó főrendiházi tag elnöklésével. A tagok üdvözlése után az elnök kegyeletes szavakban emlékezett meg dr. Falk Miksa kamarai levelező tag és Császár Jenő kamarai tag elhunytáról, majd tudatta, hogy Weisz Miksa kamarai tag lemondott tagságáról. A megüresedett két tagsági helyre Kohn Arnoldot és Schön Ignácot hívják be, akik a póttagok közül a legtöbb szavazatot kapták.

A lefolyt nyári idény — mondotta az elnök — igen sok sürgős munkát adott a kamarának. Így pl. megjelent a belügyminiszternek a sósborszesz-forgalomra vonatkozó és sok félreértésre okot adó rendelete. Ez ügyben a kamara szakértekezletet tartott s a mozgalom megfelelő eredményre is vezetett, amennyiben a belügyminiszter újabb rendelettel eloszlatta a félreértéseket. Arra a hirre, hogy a kormány állami pénzsegélyben óhajt részesíteni egy borkereskedelmi részvénytársaságot a borkivitel lényegtelen előmozdításáért, országos kamarai értekezlet volt, amely a terv ellen érelyesen tiltakozott. Az értekezlet küldöttségileg felkereste Sztérynyi államtitkár, aki kijelentette, hogy a borexport céljaira csak oly kedvezményeket fog adni a kormány, amelyek az összes borexportöröknek egyaránt hozzáférhetők. Ez alkalommal a kamarák közös beadványt nyújtottak át az államtitkárnak a végrehajtási törvény kihirdetésének elhalasztása érdekében.

Szóba került az ipartörvény tárgyalására kiűzött határidőnek tulságos rövidsége is, amelyet az államtitkár készségesen meghosszabbított. Jelentette továbbá az elnök, hogy daczára az összehalmozódó sok munkának, a kamara irodája már behatóan foglalkozik az új ipartörvénytervezet bírálatának alapos előkészítésével. Többrendbeli szakértekezlet anyaga már elő is van készítve, úgy, hogy a tervezetről való előzetes tanácskozások a kamarában nemsokára megkezdődnek. Az elnök kéri a teljes ílést, hogy a kamara elnökségét és irodáját e nagy horderejű munkában támogassa és küldjön ki a maga kebeléből egy szűkebbkörű előkészítő bizottságot, melynek feladata lenne az elnökséggel együttesen megállapítani azokat az irányelveket, amelyek a tervezetről kidolgozandó előterjesztésben érvényesítendőek lesznek. E bizottság tagjaiul, az elnökség tagjain kívül, a következőket ajánlja az elnök: Auer Róbert, Diviaczky János, Jellinek Henrik, Kohn Gábor, Fürst Bertalan, Heinrich Ferencz, Székács Antal, Sándor Pál, Schönfeld Ödön, Boros Soma, dr. Helvey Tivadar, Kriszhaber Leó, Kausser Gyula, Krausz Adolf, Madary Gábor és Melkó Bertalan. A teljes ílés ehhez hozzájárul. Természetes, hogy az összes értekezletre meg fogják hívni a kamarának az illető értekezleti anyag körül érdekelt tagjait is, úgy, hogy mindnyájuknak módjuk lesz a kamara álláspontjának megállapítására az őket megillető befolyást gyakorolni. (Helyeslés.)

Sürgős felterjesztéssel fordult a kormányhoz a kamara a szerb kereskedelmi szerződés mielőbbi életbeléptetése iránt.

A tervbe vett állami munkáslakóházak nagymérvű téglaszükséglete dolgában a budapesti téglagyárosok beadványával fordultak a kamarához, mert a miniszterelnök pályázat mellőzésével s egy államilag támogatott új téglagyár alapításával szándékozik a szükséges téglanyagot beszerezni. A kamara ez ügyben sürgős felterjesztéssel fordult a kormányhoz.

Székács Antal szölt ehhez a tárgyhoz és indítványozza, hogy az elnökség kérje meg a miniszterelnököt, hogy az új téglagyárra vonatkozó szerződést bontsa fel és a téglanyag beszerzésére hirdessen nyilvános versenytárgyalást.

Lánczy Leó elnök nem képzelt el másképpen a dolgot, mint hogy a miniszterelnököt rosszul informálták.

Melkó Bertalan elleni Székács javaslatát, mert a miniszterelnök — szerinte — igen helyesen járt el. A többség elfogadta Székács indítványát.

Jelentette ezután az elnök, hogy Bernfeld Mór volt budapesti nagykereskedő végrendeletileg egy 30 és egy 40 ezer koronás alapítványt tett, amelynek kamataiból a kamara elnöksége elszegényedett kézműiparosokat és munkanélküli szegény iparossegédeket segíthet. Hálásan vették tudomásul.

Az igazságügyminiszter közölte a kamarával, hogy a családi otthonról (homestead) törvényjavaslatot szándékozik az országgyűlés elé terjeszteni. Az előadói tervezetet megküldötte a kamarának, amely most tanulmányoztatja. A tanulmány eredményét előterjesztés formájában fogja az elnökség a teljes ülés elé terjeszteni.

Az új vasuti díjszabályzatra vonatkozó megjegyzéseit a kamara egy előterjesztésben foglalta össze. A teljes ülés Dán Leó felszólalása után magáévá tette az előterjesztést.

Végül tudomásul vette a teljes ülés a kamarának a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó előterjesztését.

Az idei szőlőtermés.

Budapest, október 1.

A szőlészeti és borászati kerületi felügyelőknek a földművelésügyi miniszterhez intézett jelentései szerint Magyarországon a szőlőtermés és az eddigi szüreti eredmény a következő:

Szekszárdi kerület. (Tolna és Somogy vármegye.) Középmennyiségű, jó minőségű termés várható. Az eddigi szüretnek szerint mintegy 30 százalékkal kevesebb az eredmény, mint eddig látszott. Tavalyi borkészlet még van. Az árak 24—30 korona között mozognak.

Pécsi kerület. (Baranya vármegye, Pécs város.) A szőlők jól állanak. A várható termésmennyiség jó közép. Ahol rothadni kezdett, ott kevesebb a mennyiség. Borkészlet nem igen van. Az eddigi szüretelt borokat 24—38 koronával, az ezután szüretelendőket 30—38 koronával fizetik. A kereslet lanya.

Tapolczai kerület. (Zala vármegye.) A tartós szárazság miatt korán érnek, ez azonban a mennyiséget redukálta. Középtermés várható. A minőség jónak ígérkezik. Óbor-készlet még van, az árak 40—50 korona között mozognak. Mustra-kötések eddig hegyi borra 33 koronával, síkvidéki borra 26 koronával történtek. A szüret október 1-én megkezdődik.

Soproni kerület. (Sopron és Vas vármegye, Sopron tj. város.) A szőlők a szárazságtól sokat szenvedtek. Vas vármegyében a filloxera sokat pusztított. Középtermés várható. Borkészlet nincs. Épp ezért a kereslet szünetel. A szüret október hó első napján megkezdődik.

Pozsonyi kerület. (Pozsony és Moson vármegye és Pozsony tj. város.) A szőlők egészségesek, de lassan érnek. Középtermésre van kilátás. Borkészlet csak Pozsonyban és Szt.-Györgyön van. Óbor-árak 50—80 korona. A kereslet lanya.

Balassagyarmati kerület. (Nógrád vármegye.) A szőlő elég kedvezően érik. A peronoszpóra és a rothadás mintegy 5—6 százalék kárt tett eddig is. Jó középtermés várható. Borkészlet van. Az óborok 57—60 korona ár mellett kelnek. A must-árak 32—44 korona között mozognak hektoliterenként. A kereslet megindult.

Egri kerület. (Heves és Jásznyakun-Szolnok vármegye.) Hevesmegyében elvéve a fák rothadás és a peronoszpóra fellépett s szörványosan a jég is tett kárt. A termés mennyisége közepes. Borkészlet

kevés van. A must hektoliteréért 28—32 koronát ígérnek. A kereslet élénken indult meg.

Miskolczi kerület. (Borsod és Gömör-Kisbent vármegye.) A szőlők állapota jó. Ugy mennyiségre, mint minőségre jó középtermés várható. Borkészlet csekély, a kereslet lanya. Új borra kötések nem történtek.

Tarcali kerület. (Zemplén és Abauj-Torna vármegye és Kassa tj. város.) Helyenként a peronoszpóra fellépett s kisebbmértvű firtrothadás észlelhető. A termés-mennyiség általában csökkent. Átlag termés holdanként ca. 11 hektoliter. Borkészlet csak Tokaj-Flegyalján van. Az árak 70—100 korona között mozognak hektoliterenként. A kereslet lanya.

Szilágysomlyói kerület. (Szilágys vármegye.) Az összes szőlőültetvények egyharmad részében a peronoszpóra 30 százalék kárt tett, a másik kétharmad része a jégtől 2 százalék kárt szenvedett. Jó középtermés várható. Borkészlet kevés. Ennek ára 50—100 korona között mozog. A kereslet lanya.

Bihardiőszegi kerület. (Bihar és Hajdu vármegye, Nagyvárad és Debreczen tj. város.) A peronoszpóra-bántalom miatt a szőlők rosszul fejlődtek. Ahol védekeztek ellene, ott jó termés remélhető. Borkészlet csekély. A borok ára 40—50 korona között mozog. A kereslet lanya.

Kecskeméti kerület. (Pest megyének kecskeméti alsó és felső, pesti közép és felső járásai, Kecskemét tj. város, Csongrád megye, Hódmezővásárhely tj. város, Szeged tj. város, Békés és Csánád vármegye.) A szőlők állapota megfelelő. Középtermés várható. Sok törköly, kevés lé lesz. Borkészlet nincs. A musta-kötések 18—28 korona között történtek. A kereslet lanya.

Ménési kerület. (Arad megye.) Jó középtermés várható. Borkészlet kevés van. Az árak 32—100 korona között váltakoznak. A mustért 28—32 koronát ígérnek.

Szabadkai kerület. (Bács-Bodrog megye, Baja tj., Szabadka tj., Ujvidék tj., Zombor tj., Torontál megye, Pancsova tj.) A szüret már megindult. A mennyiség közepes, óbor-készlet nincs. A must ára 24 fillér. A kereslet lanya.

Nagyenyedi kerület. II. ker. (Alsófehér vármegye marosbalparti része, Hunyad vármegye, Széchenyi vármegye, Fogaras vármegye.) A szőlők állapota jó. Jó középtermés várható. Borkészlet nincs. A kereslet szünetel.

Budapesti kerület. (Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyeinek a pesti alsó, pilisi felső, váci alsó és felső járásai. 2. Budapest székes főváros. 3. Fejér vármegye, 4. Székesfehérvár tj.) A szőlők a napos időjárás következtében jól fejlődtek és cukrozódnak. A szüret általában szeptember végén és október első napjaiban veszi kezdetét. Terméskilátás jó közép. Óbor-készlet kevés, ára 40—60 korona. Hegyi musta 34—40 korona, lap és homoki musta 16—34 korona árban kötések történtek. Óbor-kereslet szünetel, must-kereslet lanya.

Pápai kerület. (Veszprém, Győr, Komárom vármegye, Győr és Komárom tv.) A szőlő fejlődésére a szárazság nem jó befolyással volt, sok törköly és kevés lé lesz. A termés mennyisége közepes, minősége kitünő lesz. Az árak óborra 42—120 korona között váltakoznak. A kereslet szünetel.

Szatmári kerület. (Szatmár és Ugocea vármegye, Szatmár tj.) Az augusztusi és szeptemberi hidegek a beérhetést akadályozták. Terméskilátás közepes. Az újbor ára 28—32 korona között áll, kereslet lanya.

Munkácsi kerület. (Bereg, Ung, Szabolcs vármegye.) A szőlők fejlődését a kedvezőtlen időjárás megakasztotta, a rothadás is fellépett, úgy, hogy a kártétel körülbelül 30%. Közepes termés várható. Borkészlet nincs. A kereslet szünetel.

Nagyenyedi kerület. I. kerület. (Alsófehér vármegye marosjobbparti része, Kiskülli vármegye, Nagykülli és Udvarhely vármegye.) A szőlők fejlődése elég szép, a peronoszpóra szörványosan fellépett, jó középtermés várható, elég jó minőséggel. Óbor igen kevés van, az árak 50—80 korona között mozognak. Alsófehérben a tavalyi borok mind el vannak adva. A kereslet szünetel.

Marosvásárhelyi kerület. (Torda-Aranyos vármegye, Maros-Torda, Kolozs, Szolnok-Doboka és Beszterce-Naszód vármegye, Marosvásárhely és Kolozsvár tv.) A peronoszpóra általános fellépett. Szolnok-Doboka, Kolozs és Beszterce-Naszód vármegyékben gyenge, a többiben közepes termés-várható. A borkereslet szünetel.

Nyitrai kerület. Az érés lassan halad, gyenge minőségre van kilátás. Jó közepes, helyenként bő termésre van kilátás.

A Gazdasági Bank tökeemelése. 7. Gazdasági Bank R.-T.-ről inai számunkban megírtuk, hogy egymillió alaptőkéjét öt millióra fogja felemelni. Most arról értesülünk, hogy az alaptőkeemelést végrehajtó rendkívüli közgyűlés október 15-én lesz, melyen a már jelzett módon kiegészítik az igazgatóságot és a felügyelő-bizottságot is.

Az O. M. K. E. ülése. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés központi választmánya a vasárnapi munkaszünet tervbe vett újabb szabályozásának kérdésében gyűlést tartott. Beck Géza tükár ismertette a miniszteri előadói tervezetet s előterjesztette az elnökség következő határozati javaslatát: „A kereskedelmi üzembelen jelenleg megengedett vasárnapi munkaidőnek megszorítása úgy a fővárosban, valamint a vidéken hátrányosan érintené a kereskedelem hatáskörét, amivel szorosan összefügg az alkalmazottak boldogulása is, de nem felel meg a munkaidő megszorítása a fogyasztóközönség igényeinek sem és végül a hazai termelés szempontjából is káros lehet. Feltétlenül szükségesnek tartja ennél fogva a választmány, hogy a kereskedelmi üzembelen jelenleg megengedett vasárnapi munkaidő úgy a fővárosban, valamint a vidéken továbbra is mindenesetre csorbítatlanul fentartassék és pedig csakis olyan törvényes szabályozás mellett, amely ennek ellenében a kereskedő-munkaadókat újabb teherrel nem sújtja“. A határozati javaslatot, Faragó Rezsőnek, az iparhatóság részéről elrendelhető munkaszüneti intézkedésekre vonatkozó módosításával együtt elfogadták.

A posta-csekk utján történt fizetés hatálya. Sok bajnak és pereskedésnek volt forrása már az a bizonytalanság, mely a postatakarékpéztári csekkel történt befizetések hatálya körül uralkodik. Növeli a kereskedelmi szempontból kétségtelenül kellemetlen bizonytalanságot az a tény, hogy a hány bíróság, annyiféleképpen ítélkeznek az e körbe vágó vitás kérdésben. Két szempont áll egymással szemben és jogszerűség szempontjából mindkét felfogás mellett és ellen egyformán lehet érveket felhozni. Az egyik felfogás tekintet nélkül arra, hogy a cheque-számla tulajdonos mikor nyer a postatakaréktól értesítést az eszközölt befizetésről — a postahivatalnál történt befizetés időpontját ismeri helyesnek. Ez a felfogás azonban a gyakorlati életben számos visszásságra és igazságtalanságra ad alkalmat. Megeshetik, hogy a késedelmes adós ennek az elvnek a követése mellett mi kárt sem szenved, a hitelező azonban, — ki meg a fizetés megkönnyítése czéljából cheque-lapot bocsát adósa rendelkezésére — érzékeny anyagi kárt szenvedhet. Gyakorlati példa a váltó-fizetésnek cheque utján való eszközlése. A hitelező, ha abban az időpontban érvényesíti bírói uton követelését, amikor adósa befizetési lappal már tartozását kiegyenlítette, de a hitelezőnek a közbeeső postatakarékpéztári kezelés miatt a fizetés teljesítéséről tudomása nem volt: tartozik az esetleges előálló hátrányokat, (perlési, óvási díjak) viselni. Ez a felfogás tehát azt kívánja, hogy a hitelező találja ki azt az időpontot, amikor késedelmes adósa fizet, mert ha ez a tehetőség nincs meg, tartozik viselni az esetleg megindított per költségeit. A másik felfogás mellett az az érv szól, — hogy a hitelező az adósnak mintegy bizalomképpen azzal a feltétellel adja át a befizetési lapot, hogy azt a fizetési határrapon használja fel. E kérdéseknek megvitatása és bennök határozott megállapodás létesítése az osztálysorsjegyek cheque lappal történendő befizetése által aktuális volt. Legutóbbi huzásnál ugyanis egy sorsjegy-főelárusító azzal a kifogással tagadta meg a sorsjegy nyeresimény kifizetését, hogy a postatakarékpéztár értesítése a huzás órájában még nem volt a kezében. A vevő igazolta ugyan, hogy a huzás előtt két nappal adta fel a pénzt a befizetési lappal, a sorsjegyárusító mégis saját szabályaihoz ragaszkodott, mely a huzásig követeli a fizetést. Már most előáll az a lehetetlen helyzet, hogy az ugyanazon jogi hatályval bíró postautalvány és cheque befizetési lapok által eszközölt fizetés teljesítmény között a fizetés időpontjának érvényessége tekintetében ily nagy eltérések támadhatnak. Nyilvánvaló, hogy közérdek e kérdések tisztázása. Mivel pedig az alsóbb bíróságok ítélkezése is igen sok ellentmondást mutat föl: szükséges, hogy a vitás kérdés akár kuriai döntéssel, akár pedig miniszteri rendelettel egyszerűsmindenkorra tisztáztassék.

Fizetésképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésképtelenségeket közli: Mandl Gyula kereskedő Csongrád. — Ehrlich Adolf cipész Budapest. — Lusztig Ábrahám kézműipar-kereskedő Nagyvárad.

Ház- és földbirtokosok bankjának felszámolása. Ismeretes, hogy a Ház- és földbirtokosok hitelbankja részvénytársaság felszámol. A felszámolást ez e hó

17-én tartandó rendkívüli közgyűlésen fogják ki-
mondani. A bank ügyeinek rendezését az Általános
Bank vállalta magára.

Az új vasúti üzletszabályzat-tervezet a Csar-
nokban. A Magyar Kereskedelmi Csarnok közleke-
dési szakosztálya ma ülést tartott, melynek legfon-
tosabb tárgyát az új vasúti üzletszabályzat terveze-
tének megvitatása képezte. A szakosztály egy szű-
kebb bizottságot küldött ki azon célból, hogy egy
előadói javaslatot dolgozzon ki, mely részletes tár-
gyalás végett a szakosztálynak újabb ülése elé lesz
terjesztendő. Együttal elhatározta a szakosztály,
hogy a kereskedelemügyi minisztert felkéri, hogy az
üzletszabályzat tervezetére vonatkozó szakvélemény
benyújtására kitérített határidőt október 25-ig hosz-
sabbítsa meg.

A postai megbízások új rendje. A postai meg-
bízások kissé nehézkes kezelésének könnyebbé té-
telét vette tervebe a postaigazgatóság. A megbízások
késedelmes teljesítése által különösen kereskedőink
igen sok anyagi kárt szenvedtek, de ez ellen felszól-
alni jogukban nem volt, mert a pénz beszédésére
a postai szabályzatok Budapest területére négy nap-
ot irnak elő. Az új rendszer szerint — mely már
jövő hónapban életbelép — az igazgatóság direkt
éjjeli szolgálatot rendszeresít, úgy, hogy ezáltal a
ma feladott postai megbízás mikénti elintézéséről
már a feladó a következő nap folyamán értesül.
Méltán illeti elismerés a postaigazgatóságot az új
rendszer keresztülviteléért, mert ismételtlen beiga-
zolta, hogy a közönség érdekében célszerű intéz-
kedések keresztülvételétől soha el nem zárkozik.

Országos sörárpa- és komló-kiállítás. Az Or-
szágos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezett
országos sörárpa- és komló-kiállítást Darányi Ignác
földművelésügyi miniszter megbízásából Ottlik Iván
államtitkár ma délelőtt nyitotta meg a Köztelek szék-
házában. A rendező-bizottság nevében Cserháti Sán-
dor elnök üdvözölte a miniszter képviselőjében meg-
jelent államtitkár. Ottlik Iván államtitkár megnyitó
beszédében utal arra, hogy a német árpavám fel-
emeléséből származható bajokat előre látták a tár-
gyalásokon résztvevők, a felemelést megaka-
dályozni nem voltak képesek, így arra kellett töre-
kedni, hogy a káros következményeket elhárítsuk.
Ami sikerült is, mert az árpánknak sikerült megtar-
tani a német piacot és immár biztosan lihető, hogy
ez a reláció fenn is marad, mert a termék erre
mintegy rá van termelve és a magyar gazdák foly-
ton igyekeznek a termelést tökéletesíteni. Kívá-
natos, hogy a minőség előny megtartassék, amire
szolgál a hasonló kiállítás is. Elismerését fejezi ki az
OMGE-vel szemben, amely a kiállítást rendezte és
közszöveget mond a rendező-bizottságnak is, amely
szorgos munkával a kiállítás eredményét biztosította.
A kiállítást a miniszter nevében ezennel megnyitja.
(Zajos éljenzés.) Az államtitkár ezután megtekintette
a kiállítást. Azután kihirdették a zsűri ítéletét és a
díjazottak névsorát.

A Danubius-hajógyár felavatása. A Danubius-
hajógyár, amely már több mint egy éve meg-
kezdte üzemét — jelentik Fiuméből — október hó
10-én fogják ünnepélyesen felavatni. Az ünnepély
alkalmával vízre bocsátják a haditengerészet szá-
mára épült Bandur, Hydra és Skorpio nevű torpedó-
naszádókat. Az ünnepségre a gyár igazgatósága
meghívta a kormányt, a haditengerészet parancs-
nokságát és a helyi hatóságokat.

Gyapjuárverés. Az idei másodsorú árverések
első napján a londoni aukcióról érkezett 5 százalé-
kos árszökkenést jelentő tudósítás következtében ve-
vők tartózkodóan árverettek, úgy hogy a mi eladó-
dott, átlag 5 százalékkal alább kelt a júliusi árve-
rések árfolyamánál. Elsőrendű hátmosású termék
azonban most is érdeklődést keltett, míg szennyes
gyapju és középminőségű bárángyapju el volt ha-
nyagolva, sőt nagyjából eladatlan maradt. Az ár-
verés alá került 3300 zsákból elkelt 1200.

A vasárnapi munkaszünetért. A Kereskedelmi
Alkalmazottak Országos Egyesülete népes gyűlést
tartott, amelyen szembe szállt azzal a váddal, a
melylyel legutóbb az országos egyesületet illették,
hogy t. i. elárulta a vasárnapi munkaszünet ügyét.
A gyűlésen zsufolóság megtöltötték az egybegyűlt
tagok a kör helyiségét. Dr. Róz Jenő ismertette a

napirendet és rámutatott arra, hogy a Kereskedelmi
Alkalmazottak Országos Egyesülete nemcsak, hogy
el nem árulta a vasárnapi munkaszünet ügyét, ha-
nem amellettt évtizedek óta küzd és kitart, s indít-
ványt terjesztett elő, mely szerint a Kereskedelmi
Alkalmazottak Országos Egyesületének válaszmá-
nya ismételtlen hangoztatja álláspontját, mely a har-
mincyhat órás általános, kivételt nem ismerő munka-
szünet törvénybeiktatását követeli.

A Leánykiházasító Egylet forgalma. Első Leány-
kiházasító Egylet mint szövetséget gyermek- és
életbiztosító intézetnél szeptember havában 1.586,300
korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és
1.368,900 korona értékű új biztosítási kötvényt állít-
tatott ki. Biztosítási összegek fejében 121.398 korona
89 fillér fizettetett ki. 1908. január 1-től szeptem-
ber 30-ig bezárólag 15.127,900 korona értékű bizto-
sítási ajánlat nyújtott be és 13.031,400 korona ér-
tékű új biztosítási kötvényt állított ki. Biztosítási
összegek fejében a folyó évben 1.116,253 korona 81
fillér és az intézet fennállása óta 13.514,139 korona
72 fillér fizettetett ki. Ezen intézet a gyermek- és
életbiztosítás minden nemével foglalkozik a legol-
csóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

Az aranybehozatal. A Walmer Castle gőzös
1.002.368 font sterling arannyal Délafrikából Lon-
donba érkezett. A londoni nemesiépítészre jutott
aranyból az Osztrák-Magyar Banknak sikerült
25.000 font, vagyis 600.000 korona aranyat megsze-
rezni. Ezt az aranyat a jövő héten szállítják a jegy-
banknak.

A tiszaszegedi sorsjegyek húzása. A tiszaszeg-
edi m. kir. nyéreménykölcson sorsjegyeinek 67. ki-
sorsolása ma délelőtt folyt le a m. kir. lottóvédéki
igazgatóság hivatalos helyiségében. Kihúzták a kö-
vetkező 44 sorozat-számot: 62 199 262 301 319 720
770 775 783 1135 1142 1173 1231 1475 1592 1621 1742
1743 1812 2085 2163 2209 2423 2460 2852 2942 2975
3122 3141 3294 3224 3343 3459 3580 3690 4028 4084
4121 4164 4171 4270 4321 és 4381. Ezek közül kihuz-
ták a következő nyéreményeket: Száznyolcvanezer
koronát nyert: 1173. sorozatszám és 62. nyerőszám.
Két-kétezer koronát nyertek: 775—87, 1142—80,
2423—34, 2975—98, és 4164—65. A fenti sorozat-
számok összes többi nyerőszámai egyenkint 240 ko-
ronát nyertek.

Brassói iparosok nagygyűlése. A Magyar Gyár-
iparosok Országos Szövetségének brassói fiókja
most tartotta évi rendes közgyűlését. Az ülés első
tárgyát a romániai vámszerződés ügye képezte;
Copony képviselő előadása után az egybegyűlt-
tek elhatározták, hogy az erdélyi ipar érdekében a
szerződésnek létrejöttét és sürgetését elsőrangú ér-
deknek tartják az alapon, hogy magyar iparozók-
nek Romániába való kivitele biztosíttassék, ami lét-
érdekét képezi az erdélyrészi iparfejlődésnek. Ez-
után a nagygyűlés az egyenes adók reformjának és
a munkásbiztosításnak kérdéseit tárgyalta, amely-
ket Hegedüs Lóránt igazgató adott elő. Az ülés
kimondta, hogy a kormánytól az egyenes adójavas-
latok olyatén módosítását kéri, hogy a kontingentálás
rendszere elejtessék s a kereseti adókulcsa 3%-ban
állapíttassék meg. A munkásbiztosító törvény sürgős
reformját szükségesnek tartják s különösen a vállal-
ati pénztárak autonómiájának helyreállítását kéri.
Paul Vilmos kamarai elnök indítványára a gyűlés
kimondta, hogy a kívánalmak érvényesítésére bi-
zalommal felkéri a város kiváló képviselőit. Ez-
után az ipartörvény tervezete került tárgyalásra,
amelynek kapcsán többek felszólalására Sztérenyi
József államtitkárhoz, mint a város képviselőjéhez
üdvözölő táviratot intéztek, arra kérve őt, hogy a
javaslatnak, melynek tekintetében a kormány még
állást nem foglalt, terhes rendelkezéseinek könnyítsen.

Villamos vasutaink forgalma. A budapesti
villamos városi vasút r. t. vonalain f. évi
szeptember havában összesen 470,281 korona bevét-
el érte el. A múlt év ugyanezen hónapjában a be-
vétel 451,825 koronát tett ki. A f. évi január 1-től az
összes bevétel 4.135,630 koronára rugott a múlt év
ugyanezen időszakában elért 3.861,886 korona be-
vétellel szemben. — A Ferencz József föld-

alatti vasuton f. évi szeptember hóban 294,971
szállított személy után 44,630 koronát vettek be. A
f. év január hó 1-től összesen 2.831,452 szállított sze-
mély után 438,097 korona volt a bevétel.

Magyar árpa a berlini nemzetközi kiállításon.
Október 10-én délután 1 órakor nyílik meg Berlin-
ben a nemzetközi árpa-komló-kiállítás, melyen Ma-
gyarország is résztvesz. A magyar osztály tudomá-
nyos és gyűjteményes része olyan gazdag, hogy a
nemzetközi kiállításon a magyar osztály lesz a leg-
nagyobb és legszebb. A magyar osztály a nemzet-
közi kiállításnak a főbejárattól jobbra eső I. számú
pavillonjában 121 négyzetméternyi területet foglal
el. A magyar terem négy fala mellett, a 3 m. széles
ajtó által megszakítva állványos asztal fut végig
33 m. hosszban. Az asztal 60 cm. magas és 80 cm.
széles, az állvány az asztal sikkja fölött 20 cm. ma-
gas és 40 cm. széles. A bejárattal szemben eső főfal
az asztal állványa fölött 2 m. magas, összesen 22
négyzetméter falterülettel a magyaróvári növény-
termesztési kísérleti állomásé, melynek éppen akkor
asztal és falterületre van szüksége nagyszabású, dí-
szes kiállítása részére. Vármegyéink közül Nyitra
a legszebb és legnagyobb gyűjteményt jelentette be,
nem kevesebb, mint 200 árpamintával félkilós üveg-
tartányokban. A Nyitra vármegyei G. E. ügyvivő
alelnöke, Mezey Gyula kir. tanácsos szedte össze
ezt a gazdag gyűjteményt, melynek külön kataló-
gusa lesz s mely fölé Nyitra vármegyének 2.4 m.
széles és 1.8 m. magas térképe jó az árpatermesztő
területek kitértetésével és számos grafikonnal, me-
lyek becses statisztikai adatokkal szolgálnak a né-
zőközönségnek. A Nyitra vármegyei árpák üveg-
tartányait lépcsőzetes állványra, a nagy térkép alá
rakják. Ezzel a gyűjteménnyel a gazdasági egye-
sület föltűnést fog kelteni, mert aligha lesz a kiállítá-
son párja.

A Magyar Általános Hitelbank gyapjuárverésel.
Az árverések mai második ülése nem változtatott a
tegnap meállapodott helyzetben. Csak legfinomabb
merino-gyapjuk iránt mutatkozott nagyobb érdeklő-
dés, de ezek sem érték el a tavalyi árakat. A kiállít-
tott 3900 zsákból elkelt 2000.

A Munkásbiztosító Hivatal tisztviselőinek eskü-
téttele. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter
az 1907. évi XIX. t.-cz. alapján a múlt hóban adta
ki a magyar királyi állami munkásbiztosító hivatal
ügyviteli és fegyelmi szabályzatát, mely szerint
a hivatal tagjai külön esküt tesznek le. A hivatal
összes tagjainak és tisztviselőinek ez a hivatalos
eskütéttele ma folyt le a hivatal tanácstermében és
ezután megalakult a munkásbiztosítási orvosi ta-
nács, amelynek tagjai letették a szabályzatban rá-
juk nézve előírt fogadalmat. Az eskütételnél Kos-
suth Ferencz kereskedelemügyi miniszter képvisele-
tében Sztérenyi József v. b. t. t. államtitkár volt
jelen, kit a hivatal nevében dr. Mentsik Ferencz
másodelnök és az orvosi tanács nevében dr. An-
gyán Ferencz egyetemi tanár, a tanács elnöke
üdvözöltek. Sztérenyi József államtitkár egy a hi-
vatal, mint az orvosi tanács üdvözlétére meleg sza-
vakban válaszolt. Az államtitkár a másodelnök üd-
vözölő szavaiból némi elkeseredést velt kiérezhetni
azon mesterségesen táplált elégtelenség miatt, amely
a hivatal ellen intézett támadásokban jutott kifele-
zésre. Ez elkeseredést teljes mértékben jogosultnak
tartja, hiszen nem szokatlan nálunk, hogy a lelki-
ismeretesen, jól végzett munka fényoldalát nem méltá-
nyolják. Már pedig a hivatal oly intézményt van
hivatva fejleszteni az életben, melynél nagyobb hord-
erejű kevés van: a szociálpolitikát. A nagy türel-
metlenség az, ami minduntalan hibákat lát. A hiva-
tal saját működéséből is tapasztalhatta, hogy a kö-
zönség a pillanatnyi eredményeket keresi. Ezzel
szemben a hivatal minden tagjának azzal az ügy-
szeretettel kell továbbra is kitartani, amelylyel meg-
indultak, az a szeretetel hassa át a hivatal tagjait to-
vábbi működésükben is, mely a törvényt megalkotta
s ha a törvény terheket ró az érdekeltekre, az idők

SZÉN, koks, briket,
antracit összes gazdasági,
ipari és házi célokra
Telefon: Detail 26-27. 75-26, Engros 164.

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körut 78. szám.
Sürgönyozim: ANTRACIT BUDAPEST

Folyamán meg fognak győződni arról, hogy a terhek saját érdekükben rakattak vállalkozókra. Bármilyen bevezetés meddő fog maradni ott, ahol az érdekeltiségek az elért eredményekből el kell ismernie azt, hogy a törvény kizárólag az ő javát szolgálja. Lehet, hogy a törvénynek vannak hiányai. De a hiányok az azokat megvilágító gyakorlat alapján pótolhatók lesznek. Egy hiányt már is felismertünk és a kereskedelemügyi miniszter gondoskodni is fog ennek pótlásáról és ez az a követelmény, hogy a pénzügyi személyzet állása minden irányban függetlenítessék. Ha kívülről az elismerésnek kevés hangja jut is el a hivatalhoz, a kereskedelemügyi miniszter és a vezetése alatt álló minisztérium a legteljesebb elismeréssel adóznak a hivatalnak, mert meggyőződött, hogy a hivatal lelkiismeretesen, buzgón teljesíti hivatását.

Az orvosi tanács előtt kifejezte Szerényi államtitkár, hogy a kereskedelemügyi miniszter ezt az intézményt első sorban munkásjelölti célokra szervezte. Ezen a téren a nagy feladatok egész sorával kell a tanácsnak foglalkoznia és szaktudásának megőrzésére. Már a legközelebbi napokban foglalkozhatni fog a tanács egy ilyen ügyvel, a király negyven éves ültetésének megőrzésére. A tanács feladata lesz bölcsességével és súlyával biztosítani a hivatal magasztosságával író azt az alázatosságot, melyre az intézmény humánus céljainál fogva számot tarthat. A kormány és a hivatal készséggel azon lesznek, hogy az orvosok méltányos igényei a rendelkezésre álló eszközök korlátai között kielégíthessék és hogy az az elismerés és tisztelet, melyet az orvosi szolgálat jogával követelhet, teljes mértékben biztosíthassék. A kormány itt is számít a tanács kiváló szolgálataira és mind a feladatok megoldása érdekében egy a kereskedelemügyi miniszter, mint a munkásbiztosítási hivatal készséggel fogja a tanácsot minden szükséges támogatással ellátni. Az államtitkár szavait az egybegyűlt hivatalnoki kar lelkes éljenzéssel fogadta, majd letette a szabályzatban előírt esküt, illetve fogadalmat.

Az angol bank állása. (Bankkimutatás.) Össztartalék 26,918.000 (-1,300.000). Bankforgalom 29,550.000 (+747.000). Bankkészlet 38,018.000 (-553.000). Váltótárca 26,238.000 (-312.000). Magánosok követelése 42,517.000 (-1,776.000). Kincstár követelése 8,091.000 (+451.000). Bankjegytartalék 25,249.000 (-1,315.000).

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
Kiadótulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

DR. HÖNIG IZSÓ
Elektroterapeutikai és Röntgen-Intézet. Elektromágneses gyógyítás
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos masszázs (Vibratio).
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus.

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE
Gabonafőzsde.

Budapest, október 1.

A készáru piacra ma a malmok mérsékelt kereslet mellett 23.000 mm. búzát vásároltak, de az irányzat változatlan maradt. Rozs szilárdult, zab és tengeri gyenge forgalom mellett változatlanok. A határidőpiacon a mai üzlet barátságos hangulattal és a tegnapi zárlatnál csekélységgel magasabb jegyzésekkel indult meg, kezdetben mérsékeltlen ingadoztak az árfolyamok, később azonban egyre jobb vételkedv mutatkozott, mire aztán kifejezetten szilárdult az irányzat és meglehetősen élénk forgalom mellett kissé javultak az árfolyamok. Különösen az októberi rozs volt igen szilárd, amely cikk sürgős fedezésekre gyorsan és lényegesen emelkedett. A felmondott tételek csak részben akadtak átvevőkre, halasztásért márcól-holnapra búzáért 60 korona, zabért 40 korona díjat fizettek kötezeinkint. A tegnapi zárlatához viszonyítva, eredményképpen ma az októberi búza husz fillérrel, az áprilisi búza tizenhat fillérrel, az októberi rozs huszonnégy fillérrel, az áprilisi rozs tizenöt fillérrel, az októberi zab hat fillérrel, az áprilisi zab négy fillérrel, a májusi tengeri tizenkét fillérrel emelkedett.

Bekövetkezett tehát ma a nagy nap, amelyen az októberi határidőre kötött összes fizetésekre legelőször lehetett szállításokat bejelenteni és amelyet éppen ezért egyre fokozódó érdeklődéssel várt a spekuláció. Szenzációt nem hozott ez az első felmondási nap, habár bátran beillenék ennek, mert mindössze 13.000 q búza és 20.000 q zab került felmondásra, rozból pedig egy szem sem. Ha tekintetbe vesszük, hogy máskor, még olyan esztendőben is, amikor sokkal rosszabb termésünk volt, mint az idén, október hónap első napján, búzából nem ritkán a kétszázézer métermázsát is fülhaladó mennyiséget szoktak szállításra bejelenteni, a mai, elenyészően csekély felmondás bizonyára meglepő lett volna, ha már előre nem sejtették volna a gabonafőzsdén hogy nagyarányú felmondások nem lesznek.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Búza	kilós	Árn 100 kg.	kilós	Árn 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	23.10-23.60
"	76	—	80	23.45-23.90
"	77	22.90-23.20	81	23.55-24.00
"	78	23.00-23.35	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	22.90-23.40
"	76	—	80	23.15-23.60
"	77	22.70-23.00	81	—
"	78	22.80-23.15	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	22.80-23.15
"	75	—	79	22.90-23.40
"	76	—	80	23.15-23.60
"	77	22.70-23.00	81	—
Bánsági uj	74	—	78	23.00-23.35
"	75	—	79	23.10-23.60
"	76	—	80	23.35-23.90
"	77	23.90-23.20	81	23.45-23.90
Bácskai uj	74	—	78	23.00-23.35
"	75	—	79	23.10-23.60
"	76	—	80	23.35-23.90
"	77	22.90-23.20	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	18.85-19.00
" Rőzépminőségű uj	—	—	—	18.50-18.75
Arpa takarmány I.-rendű	—	—	—	15.75-15.90
" II.-rendű	—	—	—	15.40-15.65
Zab I.-rendű	—	—	—	16.50-16.80
" II.-rendű	—	—	—	16.10-16.40
Tengeri belföldi uj	—	—	—	16.80-17.00
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—
Köles	—	—	—	12.00-13.00

A készáru piacon eikelt:

Búza. Tiszavidéki: 300 mm. 80 kg. 24.05 korona, 500 mm. 80 kg. 24.05 korona, 100 mm. 80 kg. 24.00 korona, 400 mm. 80 kg. 24.00 korona, 600 mm. 80 kg. 23.80 korona, 700 mm. 80 kg. 23.80 korona, 100 mm. 79 kg. 23.80 korona, 2000 mm. 79 kg. 24.10 korona, 1000 mm. 79 kg. 24.10 korona, 600 mm. 79 kg. 24.10 korona, 500 mm. 80 kg. 24.10 korona, 500 mm. 79 kg. 23.50 korona, 200 mm. 79 kg. 23.65 korona, 100 mm. 79 kg. 22.90 korona, 100 mm. 79 kg. 23.80 korona, 100 mm. 79 kg. 23.80 korona, 100 mm. 78.3 kg. 23.50 korona, 1000 mm. 78 kg. 22.50 korona, felső,

üszkös, 100 mm 78 kg. 23.40 korona, 100 mm. 77.3 kg. 23.30 korona, 200 mm. 77 kg. 23.20 korona.
Pestvidéki: 500 mm. 79.5 kg. 23.50 korona, 100 mm. 79 kg. 23.40 korona, 100 mm. 78 kg. 23.30 korona, 150 mm. 77 kg. 22.40 korona, 300 mm. 77 kg. 23.50 korona.
Fehérmegyei: 200 mm. 78 kg. 23.30 korona, 500 mm. 77.5 kg. 23.60 korona, 100 mm. 77.5 kg. 23.20 korona.
Felsőmagyarországi: 300 mm. 79.3 kg. 23.70 korona, 300 mm. 78.5 kg. 23.20 korona.
Palánkai: 2500 mm. 78.5 kg. 23.50 korona, 560 mm. 77.5 kg. 21.80 korona, üszkös.
Szarvasi: 700 mm. 80 kg. 24.20 korona, 700 mm. 79 kg. 24.20 korona.
Bánsági: 3000 mm. 79.8 kg. 24.00 korona.
Rozs: 200 mm. 18.80 korona, 200 mm. 18.75 korona, 300 mm. 18.80 korona, 150 mm. 18.75 korona, 150 mm. 18.75 korona, kp. p.
Zab: 100 mm. 16.55 korona.
Tengeri: 100 mm. 16.90 korona, kp. par.
Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Búza 1908. októberre 11.50, 11.54, 11.56.
Búza 1909. áprilisra 11.81, 11.84, 11.79, 11.84.
Rozs 1908. októberre 9.39, 9.47.
Zab 1908. októberre 7.97, 7.96, 8.00.
Tengeri 1909. májusra 7.39, 7.40, 7.36, 7.38, 7.42.

1 óra 30 perceskor zárulnak:

1908. októberi búza	11.59-11.60
1909. áprilisi búza	11.87-11.88
1908. októberi rozs	9.48-9.49
1908. októberi zab	7.42-7.43
1909. májusi tengeri	7.98-7.99

Budapesti gabonaforgalom.

1908. szeptember 29-161 szeptember 30-ig.

Érkezett: Elszállított:

Búza	29618	—
Rozs	2210	102
Arpa	2104	705
Zab	9151	33
Tengeri	589	101
Liszt	—	19186
Korpa	—	5584

Értéktőzsde.

Az értéktőzsdén kezdetben csekély volt a forgalom. Az előtőzsde zárata felé azonban kedvezőtlen bulgáriai hírekre általános gyengülés állott be s az élénkebb forgalmu értékek árfolyamai mintegy két koronával csökkentek. A déli tőzsdén a vezető értékek árfolyama erősen gyengült. Különösen nyomott volt a járadékpiac, hol a nemzetközi piac gyengébb árfolyamai hatással voltak az árakra. A 4 százalékos Magyar koronajáradék ma 92.52 $\frac{1}{2}$ koronával zárult. A két hitelrészvény ma 3 koronával, a Leszámitoló bank szintén 3 koronával, a Rimamurányi 2 koronával, az Államvasut és a Déli vasut 1.50 koronával visszaesett. A helyi piacon a Schlickgyár, a Kőszénbánya és Téglagyár és az Ujlaki téglagyár részvényei voltak változatlan árfolyamok mellett forgalomban. A tegnapi zárlatához viszonyítva, ma az Osztrák hitel 3 koronával, a Magyar hitel szintén 3 koronával, az Államvasut 1.25 koronával, a Leszámitolóbank 2.25 koronával, a Jelzálog 1 koronával, a Rima 0.75 koronával, a Közuti 1.25 koronával olcsóbbodott. Forgalomba került: Osztrák hitel 647.50-644.75 koronán, Magyar hitel 749-746.75 kor., Államvasut 699.25-697.25 kor., Déli vasut 126.75-125.25 kor., Leszámitolóbank 487.50-485.75 kor., Jelzálog 435-434.50 kor., Rima 563-561.25 kor., Városi villamos vasut 265.50-265.00 K., Közuti 556.75-556.00 kor., Magyar koronajáradék 92.65 kor., Kereskedelmi bank 342.00 kor., Schlickgyár 435.00 kor., Ujlaki téglagyár 296.00 kor., Drasche 455.00 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde gyenge.
Köttek: Osztrák hitelrészvény 647.50-645.50. Magyar hitelrészvény 749.-746.50. Osztrák-magyar államvasut 699.55-697.50. Déli vasut 126.75-125.25. Rimamurányi vasút 563.-561.25. Magyar leszámitoló-bank 487.50-487.-. Jelzálogbank 435.-434.50. Közuti vaspálya 556.75-556.-. Városi villamos vasut 265.50-265.-. Magyar koronajáradék 92.76. 50%-os orosz kölcsön 97.25-97.37 $\frac{1}{2}$. Kereskedelmi bank 342.-

Déli tőzsde.

Déli tőzsde gyengült.
Kötött: Osztrák hitelrészvény 646.—644.90. Magyar hitelrészvény 747.50—746.65. Osztrák-magyar államvasut 697.25—697.—. Déli vasut 126.—125.—. Rimamurányi vasút 562.—. Magyar leszámlolóbank 486.—484.75. Jelzálogbank 435.—434.25. Közúti vaspálya 556.—557.25. Városi villamos vasut 265.25. Magyar koronajáradék 92.55—92.52 1/2. Pesti henger-malom 350.—355.—. Észak magyar köszénbánya r.-t. 278.—280.—. Köszénbánya és téglagyár 454.—455.—. Beocsini cement-gyár r.-t. 595.—597.—. Ganz-féle gyár 3000.—. Schlick-féle gyár 431.—433.—. Erzsébet kir. szanatórium sorsjegy 7.60.

Utőtőzsde.

Kötött: Osztrák hitel 644.50. Magyar hitel 746.25. Államvasut 696.75. Leszámloló 485.—. Jelzálog 434.50. Rimamurányi 562.—. Városi villamos 275.—. Közúti villamos 557.25.

BÉCSI GAZDASÁGI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, október 1. (Tudósítónk jelentése.) A külföldi mértékadó piacok változatlan árjegyzéseket jelentettek és Budapesten is készárúban buza változatlan, ellenben határidőre, tekintettel a csekély felmondásokra — fölmondtak 13.000 métermázsza búzát és 20.000 métermázsza zabot — fedezeti tételekre nagyobb kereslet mutatkozott és az irányzat némileg szilárdult. Az itteni tőzsdén a konzum ma is szigorúan tartózkodott a vásárlástól s így említésre méltó üzlet nem tudott kifejlődni. Az irányzat nyugodt volt, buza, rozs és takarmányárak változatlan áron maradtak. Árpában ma is volt némi forgalom. E czikk iránt az export és a konzum is érdeklődést mutatott s ezért irányzata szilárd volt.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.20—12.60 korona, marosi 12.—12.40 kor., bánáti 12.—12.40 korona, tótfelvidéki 11.60—12.—korona, mosoni 11.70—12.—korona, új déli vasúti 11.70—12.—, marchfeldi 11.40—11.85 korona.

Uj-rosz: tótfelvidéki 9.65—9.85 korona, csepeli 9.60—9.80 kor., pestmegyei 9.75—9.90, déli vasúti 9.75—9.90 korona, különféle magyar 9.60—9.85 kor., osztrák 9.70—9.90 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—10.60 kor., marchfeldi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.—9.70 kor., tótfelvidéki 7.90—10.—kor., csepeli 7.80—8.70, győri —.—kor., déli vasúti —.—kor., tiszavidéki 7.30—8.50 kor., északmagyarországi 7.40—9.40 kor., középdunai állomások 8.30—9.—korona.

Magyar tengeri: régi 8.85—9.—, új —.—korona, cinquantin 9.70—10.—, új —.—korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.25—8.85 kor., közepes —.—kor., elsőrendű —.—kor., válogatott 8.75—9.15 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.45—8.55 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, október 1. A belpolitikai nehézségek és a török-bolgár konfliktus állása a mai előtőzsdén akadályozta a forgalom fejlődését. A külföldről érkezett magasabb jegyzésekre való tekintettel az árfolyamok kezdetben megtartották ugyan a tegnapi színvonalukat, de végül általános gyengülés állott be. 5 százalékos orosz járadék, párisi emelkedésével kapcsolatban, 0.4 százalékkal javult. Lloyd és keleti vasúti részvényeket kerestek. Az irányzat az előtőzsde végéig kedvezően maradt. A déli tőzsde kedvezően indult. Hitelrészvények hanyatlottak. A többi értékek is gyengültek. Berlinből a bányáértékek tartott irányzatát jelentették.

11 órák zárulnak:

Osztrák hitel. 645.50. Magyar hitel. 747.—. Länderbank 440.50, Államvasut 696.50.—. Elbavölgyi vasut —.—, Déli vasut 125.50.—. Alpisi bányatársulat 668.75. Rimamurányi 563.—. Májusi járadék 96.—, Magyar koronajár.—. Orosz érték —.—, Török sorsjegy 185.—, Német márka 117.45.

1 órák jegyzetek:

Osztrák hitel 645.77, Magyar hitel 749.—. Länderbank 441.—, Unio-bank —.—, Államvasut 647.50, Anglo-bank —.—, Bankverein —.—, Déli vasut 125.25, Gözhajó —.—, Alpisi bányarészvény 669.—, Májusi járadék 96.—, Magyar koronajáradék 92.65, Török sorsjegy —.—, Német márka 117.45, Elbavölgyi vasut —.—, Rimamurányi 563.—, Orosz járadék —.—, Keleti vasutak —.—, Skoda —.—, Magyar jelz.—, Kárpáti petroleum —.—.

Bécs, október 1. (Osztrák értékek zárlata.) 4.2 százalékos papír-járadék 95.90, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.70, 1860-as sorsjegy 152.90, Osztrák hitelsorsjegy 472.50, Angol osztrák

bankrészvény 291.50, Bécsi Bankverein 516.50, Osztrák-magyar bank 1750.—, Déli vasut 124.50, Dunagőzhajózási társ. 1003.—, Dohány rész. 396.—, Cs. k. arany (vert) 11.32 Német bankv. 111.42 Osztr. Lloyd 435.—, 4.2 száz. ezüst. jár 95.80—99.—, Osztr. koronajáradék 96.05, 1864-es sorsjegy 261.25, Osztrák hitelintézeti részvény 644.75, Union-Bank 547.—, Osztrák Länderbank 439.75, Osztrák-magyar államvasut 695.50, Elbavölgyi vasut 450.—, Alpisi részvény 668.25, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 233.42, Lipótkohó —.—, Töröksorsjegy 184.30, Gyenge.

Bécs, október 1. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 110.80. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy —.—, Magyar hitelbank részvény 746.—, Magyar leszámloló és váltó részvény 485.—, Rimamurányi 561.—, Magyar cukoripar 1775.—, Adria hajózási részvénytársaság 398.—, Magyar koronajáradék 92.50, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —.—, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.50, Kassa-Oderbergi vasut részvény —.—, Magyar jelzálogbank 434.—, Magyar keresk. bank 33.95.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, október 1. (Tőzsdejelentés.) A tőzsde jobb külföldi jelentések, különösen a tegnapi new-yorki tőzsde kedvező lefolyásának hatása alatt többnyire emelkedő árfolyam mellett barátságos hangulatban nyílt meg. Szilárdságukkal kitűntek a Laura-kohó, valamint a Siemens és Halske villamos-sági részvények. Az előbbieket 1 1/2%-ot, az utóbbiak több mint 2%-ot nyertek. Később politikai aggodalmak, amelyek különösen a török-bolgár viszálylyal függtek össze, általános gyengülést idéztek elő. Egyes árfolyamok a tegnapi záró árfolyamok alá hanyatlottak. Ezzel szemben 1902. évi oroszok, Ruszenbank, Drezdener Bank és Schafhausenischer Bankverein tartottak voltak. Zárlat felé a magánkamatláb csökkenésére mérsékelt javulás állott be. A készpénzpiac ipari értékei közül vasértékek a vesztiáliai sodronyművek részvényeinek 27 1/2%-kal való csökkenése által kedvezőtlenül voltak befolyásolva. Napi pénz 5%, magánleszámlolási kamatláb 3 1/2%.

Zárlatok jegyzetelt: 4.2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.30, osztrák hitelrészvény 203.—, Déli vasut 23.70, orosz bankjegyek 214.40, 4 százalékos új orosz kölcsön 77.20, Disconto Commandit 181.—, Dinamitruszi 169.70, Harpeni 206.70, Unifikált török járadék 94.20, 4.2 százalékos ezüst-járadék 95.90, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.20, Magyar koronajáradék 92.70, Osztrák-magyar államvasut 149.40, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék —.—, Alt. villamosági Edison 225.90, Gelsenkircheni 193.—, Laurakohó 210.50. Gyengült.

Frankfurt, (Zárlat.) október 1. 4.2 százalékos papír-járadék —.—, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.20, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.40, Osztrák hitelintézeti részvény 203.30, Osztrák-magyar államvasut 149.50, Északnyugati vasut —.—, Bustiehradi vasut —.—, Londoni váltóár 203.75, Bécsi Bankverein 141.30, Villamos részvény 145.75, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.10, 4.2 százalékos ezüstjára 99.—, Osztrák koronajáradék 95.90, Magyar koronajáradék 92.80, Osztrák-magyar bank 125.50, Déli vasut részvény 22.80, Elbavölgyi vasut —.—, Bécsi váltóár 85.75, Párisi váltóár 811.66, Union bankrészvény —.—, Alpisi bányarészvény —.—, Szilárd.

London, október 1. Angol consol 85 1/8.
Páris, okt. 1. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 95.70, Osztr. aranyjáradék —.—, Magyar aranyjáradék 94.40, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 491.—, 4 százalékos Olasz járadék 103.80, Déli vasut elsőbbségi kötv. 292.—, 5 százalékos marokkói járadék 512.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 95.80, 4 százalékos Kons. amori. román járadék —.—, 4 százalékos Amori. román járadék 1905. 93.—, 5 százalékos Orosz járadék 1908. 101.35, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 521.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. 397.—, 4 százalékos spanyol járadék 96.42, 4 százalékos unifikált török jár. 92.55, Török sorsjegy 173.25, Török dohányrészvény 422.—, Osztrák föld-hitelintézet 1130.—, Osztr. Länderbank 475.—, Magyar jelzálogbank 461.—, Banque de Paris 1527, Banque Ottomane 719.—, Osztr. magyar államvasut 131.—, Déli vasut —.—, Meridional vasut —.—, Keleti vasutak 643.—, Waggon Lits.—, Hartmann géngyár 17.30, Rio Tinto 36.—, Sucrerie d'Egypte 273.—, Tula 172.—, Thomson Houston —.—, Uriányi köszén 23.25, Chartered 347, De Beers 115.11, East Rand 70.50, Jagersfontein 218.—, Transvaal Consols —.—, Transvaal Land Company —.—, Váltó Amsterdamra (rövid) 218.—, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) 1/10, Olasz aranyváltó (rövid)

1/8. Váltó Svájcra (rövid) 1/8. Csek Londonra 251.15, Magánkamatláb 2. Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Vágómarhavásár.

Budapest, október 1-én. (Braun József és fia jelentése az „Egyetértés” részére.) Felhajtott: 1860 darab vágómarha és pedig 97 darab magyar és tarka ökör, 412 darab magyar és tarka tehén, 146 darab bosnyák ökör, — darab bosnyák tehén, 151 darab magyar és tarka bika, 8 darab bosnyák bika, 45 darab magyar bivaly és — darab bosnyák bivaly.

Következő árak jegyeztettek métermázsanként elősúlyban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 74.—84.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, középminőségű 60.—72.— koronáig, silány minőségű 50.—58.— K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 78—90 koronáig, kivételesen —.— K. középminőségű 64—76 koronáig, silány 48.—62.— koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű 62.—66.— kor.-ig, középminőségű —.— kor.-ig, silány 50.—58.— koronáig. Magyar tehén legjobb minőségű 44.—66.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, közép minőségű —.— koronáig, silányabb minőségű 30.—44.— koronáig. Tarkatehén legjobb minőségű 46.—72.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, közép minőségű —.— koronáig, silányabb minőségű —.— koronáig. Bika legjobb minőségű 56.—68.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, közép minőségű —.— koronáig, silányabb minőség 40.—54.— koronáig. Bivaly legjobb minőségű 28.—44.— koronáig, kivételesen —.— koronáig, közép minőségű —.— koronáig, silányabb minőségű 44.—48.— koronáig. Novendékmарha 40.—60.— koronáig. Mind 100 kilónként elősúlyban.

A felhajtás 1000 darabbal kisebb volt a múlt-heténél és nagyobbbrészt gyenge minőségekből állott. Ennélfogva a jobb minőségek árai 3—4 koronával métermázsanként emelkedtek, ellenben az áremelkedés gyengébb minőségeknél kevésbé volt érzhető.

Budapesti szarvmarhavásár.

Budapest, október 1. Felhajtott: 397 drb élő borju (közte 18 rugott), — drb leölt borju, — drb novendékmарha, — drb élő bárány, — drb leölt bárány.

Arjegyzések: Elsőrendű élő borjukért 94—100 fillér, kivételesen 104 — fillér; középminőségű élő borjukért 84—92 fillér; leölt borjukért — fillér; silány és rugott borjukért 40—70 fillér, novendékmарháért — fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Elő bárányokért — korona, leölt bárányokért — korona páronként. Az irányzat élénk volt, az árak 4 fillérral kgr.-kint emelkedtek.

Heti lóvásár.

Budapest, október 1-én. (Hiv. tud.) A Tattersallban ma tartott heti lóvásárra felhajtottak 211 darab I., 331 darab II. oszt. lovat. Összesen 602 darabot. Elkelt 330 darab ló. A székesfőváros 65 darab vágólovat vásárolt 80—172 korona között váltakozó árban.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, október 1-én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Óreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 123—124 fillér. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 124—125 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 125—127 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) — fillérig, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) — fillérig.

Sertéslétszám: 1908. évi szeptember 29. napján volt készlet 35325 drb., 1908. szeptember hó 30-an felhajtott 327 darab, 1908. szeptember 30-an elszállított 173 darab, 1908 október 1. napjára maradt készletben 35479 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: lanyha.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, okt. 1. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 210 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő malacz. Mai napi felhajtás 850 darab sertés, 77 darab süldő, — darab malacz, össze-

sen 1060 darab sertés, — darab stüldő, — darab malacz. Eladatott 938 darab sertés, 34 darab stüldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 122 drb sertés, 43 darab stüldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés üreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 98 — 102 fillér, ételsulylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 92—94 fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, ételsulylevonással 120—130 fillérig; fiatal közep 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 122—132 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, ételsulylevonással 128—132 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig. — fillérig, ételsulylevonással — fillér. Belföldi stüldő 112—120 fillérig, horvát stüldő — fillérig. Malacz — fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősulyban értendő. A vásár irányzata élénk. Az árak változatlanul szilárdak.

IDŐJÁRÁS.

A meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1908. október 1-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban száraz, tuynomóan derült és nappal enyhe idő uralkodik, az éjjeli lehülések azonban helyenkint jelentékenyek; elvértve kisebb-nagyobb dér is fordult elő. A hőmérséklet maximuma: Fiumében 24 C°, minimuma pedig: Lonszonon, meg Ógyallán 0° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Tartósan száraz és nappal enyhe idő várható.

Állomás	Levegőtérnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és ereje	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmér- séklet	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szlátina	722	4.6	N	3	1	15	3	
Ungvár	715	5.2	E	1	1	16	4	
Késmárk	73.5	2.0	N	0	0	12	1	
Losonc	72.7	3.0	N	2	0	18	0	
Ógyalla	72.4	2.1	N	0	0	21	0	
Budapest	71.0	8.0	N	1	0	19	2	
Herény	73.1	6.8	N	1	0	18	6	
Keszthely	73.0	8.8	N	1	0	18	5	
Pécs	71.6	9.0	N	3	0	18	8	
Zágráb	72.3	9.9	N	0	0	19	9	
Fiume	68.9	15.8	NE	5	1	24	14	
Szeged	70.6	6.7	N	2	0	16	3	
Temesvár	69.3	5.8	N	1	0	16	4	
Nagyvárad	69.8	7.2	E	1	0	16	3	
Kolozsvár	70.2	6.6	E	1	2	15	3	
Nagyzeben	69.5	6.8	W	1	4	11	6	
Szalánár	—	8.6	NW	2	0	15	4	
Eger	—	9.8	N	1	0	22	7	
Arvafaraja	—	1.8	NE	1	0	18	1	
Selmeczbánya	—	5.3	NE	1	0	15	3	
Komárom	—	6.8	N	2	0	19	2	
Magyar-Ovár	—	6.5	NW	1	0	18	8	
Sopron	—	6.1	NW	1	0	17	2	
Eszék	—	6.1	N	1	0	17	2	
Cikvenica	—	15.0	NE	3	0	24	15	
Debrecen	—	6.0	NE	3	0	16	2	
Kecskemét	—	6.7	N	2	0	17	2	
Oroszló	—	5.4	N	3	0	15	2	
Arad	—	5.5	W	3	0	15	6	
Zsombolya	—	5.8	NE	3	0	17	4	
Versecz	—	6.2	NE	1	0	17	4	
Orsova	—	4.0	N	0	0	19	3	

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 1. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Széke Kálmán helyettes tanárt a karczaghi ref. főgimnáziumhoz a fennálló szerződésből kifolyólag rendes tanárrá, Matulay János okleveles tanítót a dimbürgi állami elemi népiskolához rendes tanítót, Brózik Károly okleveles tanítót az alsójeszeni állami népiskolához rendes tanítót; a debreczeni itélőtábla elnöke dr. Pólya Endre hajdusoboszlói lakost a debreczeni itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká; a nagyváradi itélőtábla elnöke a vezetése alatt álló itélőtábla kerületébe Gallov Dezső nagyváradvárosi írásbírói díjtalan joggyakornokot díjaz joggyakornokká; a nagyváradvárosi pénzügyigazgatóság Horvát Jakab Jenő nagyváradvárosi adóhivatali díjtalan joggyakornokot a nagyszombolyai adóhivatalhoz segélydíjazs gyakornokká; a szolnoki pénzügyigazgatóság Vágó Dezső jászberényi lakost a jászberényi adóhivatalhoz díjtalan adóhivatali gyakornokká nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gspann Károly beregszászi állami főgimnáziumi rendes tanárt a tordai állami főgimnáziumhoz, Kovalik János verseczi állami főreáliskolai rendes tanárt a budapesti II. ker. állami főreáliskolához, Daray Péter eszékronyai állami polgári iskolai rendes tanítót ugyanabban a minőségében a galgóczi állami polgári iskolához, Csáki Lajos pókfalvi állami elemi iskolai tanítót a herdői állami elemi iskolához ugyanabban a minőségében és Kávy István huszti állami elemi iskolai tanítót a szászabányai állami elemi iskolához ugyanabban a minőségében áthelyezte. Pályázatok. Szunyogszéken (Fogarás vármegye) postai ügynök állásra október hó 9-ig; a győri pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvivősnél szem-

ellenőri, a zsolnai írásbírósnál telekkönyvvezetői, a csongrádi adóhivatalnál díjazs gyakornoki állásra 2 hét; a kassai itélőtáblánál irnoki, a budapesti X. kerületi tisztviselőtelepi állami főgimnáziumnál és a verseczi állami főreáliskolánál iskolaszolgai állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

méter		méter			
szep. 30. okt. 1.		szep. 30. okt. 1.			
Inn	Szárdaq	1.07 0.86	M.-Sajó	0.24 0.18	
Duna	Passau	2.06 1.98	Tokoháza	0.22 0.48	
	Linz	0.86 0.68	V.-Námóny	0.65 0.29	
	Bécs	0.88 0.68	Tokaj	0.24 0.08	
	Pozsony	1.17 1.19	Tissafüred	0.38 0.48	
	Komárom	2.03 2.04	Szolnok	0.32 0.48	
	Budapest	1.38 1.34	Csongrád	0.97 1.14	
	Paks	0.88 0.76	Szeged	0.42 0.62	
	Mohács	1.26 1.71	T.-Bocsa	0.02 0.27	
	Gombos	2.44 0. —	Tisza	1.68 2.38	
	Ujvidék	1.51 1.81	Óndava	Hoór	1.12 1.10
	Pancsova	0.72 0. —	Tapoly	Bárta	0.46 0.40
	Orsova	1.50 1.28	Codrog	Ladmócz	0.12 0.88
Horva	Morvafalu	0.35 0. —	Sajó	Zsoltza	1.18 1.18
Vág	Zsolna	0.30 0.83	Horvát	H.-Nómeti	0.02 0.08
	Trencsén	0.11 0.28	Sajó	Margitta	0.13 0.20
	Szered	0.37 0.42	Borettó	R.-Ujfalva	0.59 0.38
Rába	Szt.-Gothárd	0. — 0.50	Körös	Causca	0.34 0.32
	Sárvár	0.15 0.14	N.-Várad	N.-Várad	0.20 0.18
	Győr	1.30 1.25	Belényos	Belényos	0.26 0.36
Dráva	Verasd	0.52 0.56	Tonko	Tonko	0.28 0.28
	Zákány	0.13 0.16	Gurahone	Gurahone	0.62 0.62
	Bács	0.67 0.62	Borosjenő	Borosjenő	0.54 0.58
	Rédek	0.44 0.40	Rákás	Rákás	0.50 0.60
Hura	M.-Szerdah.	1.08 1.10	Gyoma	Gy.-Fehérvár	0.40 0.42
Száva	Zágráb	0.16 0. —	Hares	Branyicska	0.06 0. —
	Szizek	1.08 1.10	Soborsin	Soborsin	0. — 0. —
	Mitrovicza	0.50 0.48	Arad	Arad	1.88 1.42
Szamos	Décs	0.50 0.48	Makó	Makó	0.48 0.48
	Szalmár	0.08 0.04	K.-Kostély	K.-Kostély	0.31 0.28
Kraszna	N.-Majlény	0.40 0.42	Béga	Kiszető	0.44 0.48
Latorca	Munkács	0.40 0.22		Temevár	0.95 0.88
Laborca	Homonna	0.80 0.27		Béczkerék	0.90 0.91
Ung	Perocseny	0. — 0. —			

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORNÁTYÁS

THE GRESHAM
 Életbiztosító Társaság Londonban.
 ALAPITTATOTT 1848.
 Magyarországi Igazgatóság Budapesten
 V., Ferencz József-tér 5—6. (saját palotában.)

Elfogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham kötvényfeltételei kiválóan liberálisak.

Magyarországi igazgatótanács:
 Gróf Andrássy Géza v. b. t. országgy. képvis., elnök.
 Batthyány Tivadar gróf országgyűlési képviselő.
 Benyovszky Sándor gróf országgyűlési képviselő.
 Dr. Gerenday György kincstári jogügyi főtanácsos.
 Haratsonyi Jenő gróf v. b. t. országgy. képviselő.
 Boglári Simon Jakab a budapesti tőzsde alelnöke.

Igazgatók:
 Beckett A. Reginald   Schuk József

Vagyonállás 1907. december 31-én 235,857,564.35 K
 Érvényben levő biztosítások — 600,000,000. — »
 Biztosított feleknek kifizetett — 564,526,685.95 »
 Magyar értékek, elhelyezett díjtartalék 27,436,085.10 »

Titkos betegségek.

Sajnos, — de való igaz, hogy a mai korban feltűnően sok az olyan ember, a kinek vére és testnedve meg vannak fertőzve és a ki fiatalkori könnyelműség és rossz szokások által idegrendszerét és szellemi erejét tönkretette. Ezen szörnyű állapotban csak úgy lehet gyökeresen segíteni, ha az illetők olyan lelkiismeretes specialista orvoshoz fordulnak, a ki jó tanácsokat tud adni a neki életre vonatkozólag és az esetleg már meglevő bajokon is tud segíteni; akkor majd megszűnik a titkos betegségek létezése is.

Ilyen magasztos hivatású Dr. Palócz v. kórházi orvos specialista országos hírű intézete (Budapest, VII., Rákóczi (Kerepesi)-ut 10., a hol a legnagyobb titoktartás mellett a mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül alaposan és gyorsan kigyógyítják már sok év óta még a legelhanyagoltabb esetekben is a bujakóros sebeket, húgyvese-hólyag-, ideg- és hátgerincsbajokat, az únfertőzés és szifilisz-utóbjait, magömlést, elgyengült férfierőt, (impotenciát) kezdődő elmezavart, atanyerret, sérveket, vérhajokat, bőrbetegségeket és a női nemű szervek minden betegségeit. Nők részére külön váróterem és külön kijáratt van. Ha valaki bármilyen oknál fogva személyesen nem jöhetne el, akkor szívesen adnak levelekre kimerítő választ (a levélbe csak válaszdíjot kell mellékelni.) A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. Az intézet a szükséges specialista gyógyszerokről is gondoskodik. Rendelés naponta d. e. 10 óráig d. u. 5 óráig (vasárnap déli 12-ig).

Cím: Dr. Palócz v. kórházi orvos, specialista Budapest, VII., Rákóczi- (Kerepesi)-ut 10.

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes Sósorszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszser, igen számos esetben kitűnő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka
közkedvelt ital.

Radial Elixir
kitűnő gyomorkeserű páratlan hatásu!!

Gyártja: az Alföldi Cognacgyár r.-társaság

KECSKEMETEN.
Mindenütt kapható!
Tessék mindenütt osakis eredeti —
Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

Buza	Kilós	100 kilogramm ára		Kilós	100 kilogramm ára	
		K.-101	K.-10		K.-101	K.-10
tiszavidéki uj	75	—	—	79	23.10	23.60
" " "	76	—	—	80	23.45	23.90
" " "	77	22.90	23.20	81	23.55	24.00
" " "	78	23.00	23.35	82	23.65	24.10
fehőmogyoi uj	75	—	—	79	22.90	23.40
" " "	76	—	—	80	23.15	23.60
" " "	77	22.70	23.00	81	23.25	23.70
" " "	78	22.80	23.15	82	23.35	23.80
pestvidéki uj	75	—	—	79	22.90	23.40
" " "	76	—	—	80	23.15	23.60
" " "	77	22.70	23.00	81	23.25	23.70
" " "	78	22.80	23.15	82	23.35	23.80
bánsági uj	75	—	—	79	23.10	23.60
" " "	76	—	—	80	23.35	23.80
" " "	77	22.90	23.20	81	23.45	23.90
" " "	78	23.00	23.35	82	23.55	24.00
bácskai uj	75	—	—	79	23.10	23.60
" " "	76	—	—	80	23.35	23.80
" " "	77	22.90	23.20	81	23.45	23.90
" " "	78	23.00	23.35	82	23.55	24.00

Allamadésságközlöcsönök

Magyar aranyáradek 4%	110.90	111.30
koronajáradek 3 1/2%	82.55	83.05
koronajáradek 4%	92.65	92.85
All.köl. Vaskapu céljár. 6.8%	76.75	77.75
1870. nyeremény kölcs. 100 frt	185.00	189.00
M. földteherment. kötv. 4%	93.25	94.25
Horv.-szlav. 4%	93.90	94.90
Tiszai szegedi nyer. kölcs. 4%	144.50	145.50
Horv.-szlav. jelz. földt. kötv. 4%	93.25	93.75
Konv. osztr. adóm. koronaj. 4%	99.80	99.80
Egyes. osztr. jár. papir. 4 1/2%	99.80	99.80
Osztrák aranyáradek 4%	116.00	116.50
koronajáradek 4%	96.30	96.80
áll.-sors. 1880. 100K 4%	152.00	156.00
1864-ből 200K 4%	216.50	221.50
1864-ből 100K 4%	231.00	236.00
1864-ből 100K 4%	201.00	206.00
Bosz.-herc. orsz. k. 1895. 4%	91.00	92.00
vasuti 1898. 4 1/2%	98.00	99.00
1902. 4 1/2%	98.00	99.00
Bpest. székess.-főv. kölcs. 4%	90.50	91.50
Orosz államkölcsön 7.5%	96.75	97.25

Záloglevelek. Elsőbbségek.

Belvár. tkpt. r.-t. 4 1/2%	98.00	99.00
Egyesült. f. tkpt. 4 1/2%	98.00	99.00
korona ért. 4%	101.00	102.50
Kisbirt. orsz. földh. 94 év 5%	101.00	102.50
50 1/2 évre kor. ért. 4 1/2%	98.25	99.25
M. agrár-jár.-b. szőlőköt. 4%	92.75	93.75
járadeköt. vt. 4 1/2%	98.00	99.00
záloglevél kölcs. 4 1/2%	93.00	94.00
M. áll. tkpt. r.-t. 50 évre 4%	93.00	94.00
85 évre 4%	99.00	100.00
Magy. földhitelit. 41 évre 4%	95.25	96.25
50 évre 4%	92.00	93.00
63 évre 3 1/2%	84.35	85.35
szab. és talajjár. 4%	91.40	92.40
M. jelz. hitelb. frt.-ban 4 1/2%	99.00	100.00
ugyanaz 60 évre 4 1/2%	92.50	93.50
forint értékben 4%	92.50	93.50
50 évre kor. 6. 4%	92.50	93.50
közs. kötv. 60 évre 4 1/2%	92.50	93.50
ugyanaz 50 évre 4%	98.50	99.50
50 év vt. 110 frt. 4%	—	—
60 év 100 frank 3 1/2%	115.50	117.50
nyer. kötv. frt. 6. 4%	118.00	120.00
oszip. felülb. 3%	99.00	100.00
nyer. kötv. kor. 6. 3%	92.75	93.75
M. leszárm. pztvítb 50 évre 4%	92.75	93.75
85 4%	98.75	99.75
M. tkpt. közp. frt.-ban 4 1/2%	98.75	99.75
közs. kötv. 60 évre 4 1/2%	98.25	99.25
közs. kötv. 70 évre 4 1/2%	100.00	101.00
Osztr. közp. hitelsz. kötv. 4%	98.55	99.55
Osztr.-m. bank 50 év o. 6. 4%	99.00	100.00
kor. 6. 4%	99.00	100.00
P. házaio. tkpt. közs. kv. 4 1/2%	93.75	94.75
nyer. kötv. kor. 6. 4%	92.50	93.50
100 K n. c. nyitköt. 4%	101.00	102.00
Pesti m. keresk. bank 4 1/2%	99.00	100.00
K. 6. 4%	92.75	93.75
Magy. kötv. vt. 110 frt. 4%	104.00	105.00
Magy. kötv. vt. 105 k. 4%	94.40	95.40
Magy. teherment. r.-t. 4 1/2%	99.50	100.50
Magy. kötv. r. t. 4%	93.00	94.00
Magy. v. 100 marka ért. 4%	111.00	112.00

Bankok részvényei.

Angol-osztrák bank	299.00	301.00
Budapesti bankgyűlési r.-t.	42.00	47.00
Első magyar iparbank 5%	373.00	377.00
Fluinei hitelbank 5%	158.00	160.00
Bpesti gró. és pénztár-egylet	—	—
Hazai bank okt. k. 5%	233.50	234.50
Hormes magy. áll. váltófelvétel	350.00	355.00
Magy. agr. és jár. d. r.-t. 5%	484.50	489.00
M. áll. hitelbank okt. k. 5%	746.50	747.00
M. jelzáloghitelb. okt. k. 5%	484.50	485.00
Magy. kereskedelmi r.-t. 5%	576.00	577.00
Magy. k. sz. osztálysorsj. 5%	1580.00	1580.00
M. lesz. és p.-b. okt. k. 5%	485.00	485.50
M. pénztár. k. p. h. d. r.-t.	975.00	1000.00
M. tkpt. közp. jelz.-ja 5%	1030.00	1050.00
Magyar telepi és parc. bank	840.00	850.00
Osztrák hitelit. okt. v. 5%	645.00	645.50
Osztrák-magyar bank 5%	1755.00	1765.00
Pesti m. keresk. bank. 5%	3428.00	3428.00
Unionbank 5%	548.00	550.00

Takarékpénztárak.

Bélvárosi takarékpénztár 5%	592.00	600.00
Budapest-Erzsébet-városi tak.	198.00	208.00
Budapest-Lipótvárosi bankr.t.	158.00	160.00
Bpesti tak. sorsj. zálogk. r.-t.	418.00	422.00
Egyesült bpesti fővárosi tkpt.	2165.00	2165.00
Magy. áll. takarékpénzt. 5%	585.00	590.00
Magyar orsz. központi tkpt.	1610.00	1630.00
Pesti hazai első takarékp.	18750.00	18900.00

Biztosító társaságok.

Első magyar áll. biztosító	9850.00	9910.00
Ponciere pesti bizt. int. 5%	255.00	260.00
Magy. jég- és vízszintb. 5%	302.00	307.00
Nemzeti baleset biztosító 5%	210.00	225.00
Pannonia vízszintb. intézet	3300.00	3375.00

Gőzmalomok.

Concordia	180.00	185.00
Első budapesti	1460.00	1490.00
Erzsébet	320.00	330.00
Lajza	278.00	288.00
Pesti hengermalom	355.00	360.00
Pesti molnárak és sütők	840.00	865.00
Pesti Viktoria	645.00	650.00

Különte vállalatok.

Bpest-szt.-lőrinczi téglagyár	865.00	870.00
Egyes. tégl. és cseménygy. 5%	184.00	189.00
Eszák. egy. közs.-bánya 5%	280.00	282.00
Felsőm. banya és kohóüz. 5%	555.00	565.00
Kőbánya gőztég. alyar	1080.00	1130.00
Kőszénbánya és téglagyár	455.00	455.00
Magyar asztal r.-t. 5%	165.00	168.00
Magyar áll. kőszénb. r.-t. 5%	665.00	675.00
Magyar kerámia gyár 5%	218.50	220.00
Sárgóvárjani kőszénbánya 5%	598.00	594.00

Ujlaki tégl. és mészégető

Első m. gazdasági gépgyár 5%	294.00	298.00
Danubius-hajógyár 5%	385.00	395.00
Fegyver- és gépgyár r.-t. 5%	258.00	273.00
Ganz és társa vasöntő	315.00	317.00
Magyar belga fémipargyár r.-t.	2930.00	2935.00
Nicholson gépgyár részv.-társ.	284.00	294.00
Rimamur. vasút okt. k. 6%	210.00	220.00
Schlick-féle vasöntő	562.00	569.50
Weitzer J. gépgyár r.-t.	489.00	488.00
Franklin-társulat	420.00	425.00
Brassócellulose gyár r.-t. 4%	512.00	522.00
Bpesti áll. villamosági r.-t. 5%	375.00	380.00
Első magyar betőntő	305.00	310.00
Első magyar gyapjamosó	330.00	360.00
Első m. részv.-serfőző	780.00	820.00
Első m. sorséhszitaló	5090.00	5200.00
Első magyar szálloda r.-t.	410.00	430.00
Fluinei rizzhálóto kom.-sz.	475.00	485.00
Gschwind-féle szeszgyár	2900.00	2900.00
Hungária m. trütagyár	1800.00	1850.00
Kőbányai polgári serfőző	840.00	850.00
Magyar cukoripar 5%	345.00	355.00
Magyar vasuti forg. r.-t. 5%	1790.00	1805.00
Magyar villamosági rvt. 5%	372.50	374.00
Nemzetk. villamos társ.	296.00	298.00
Szegedi kenderfonógyár r.-t.	625.00	635.00
Adria teherhajózási r.-t. 5%	1000.00	1100.00
Bpesti közuti vasut okt. k.	400.00	408.00
Bpesti vill. városi vasut 5%	557.25	557.75
Bpest-ripest-rákosp. vill. vas.	330.00	340.00
Déli vasut okt. v.	265.00	265.50
Dunagőzhajózási társ. 5%	137.00	137.50
Kassa-derbergi vasut 5%	124.50	125.00
Magyar h. 6. vasutak	358.00	360.00
Magyar nyugoti vasut	295.00	300.00
Osztr.-magy. államv. okt. v.	401.00	405.00
Pécs-barcsi vasut	696.50	697.00
	415.00	420.00

Sorsjegyek.

Bazilika sorsjegy	20.00	22.00
Bécsv. nyer. kölcs. 1874. év	21.00	23.00
Budavári sorsjegy	493.00	502.00
Erzsébet szanatórium sorsj.	190.00	200.00
József sorsjegy	7.80	8.30
oszip. felülb.	10.00	12.00
Magyar vöröskereszt sorsj.	23.00	25.00
oszip. felülb.	27.00	29.00
Osztrák vöröskereszt sorsj.	51.00	55.00
Osztrák hitelit. sorsjegy	475.00	485.00
Pálffy-sorsjegy	197.00	207.00

Pénznemek és váltók.

Arany, magyar v. oszip. vert	11.85	11.43
" " " " kor.	11.27	11.33
" " " " frt.	19.08	19.14
" " " " 20 frankos	19.08	19.14
" " " " 20 márkos	23.47	23.55
Török aranylira	117.87 1/2	117.67 1/2
Német b. bankjegy (100 mk.)	95.32 1/2	95.62 1/2
Francia b. (100 frank)	95.30	95.60
Olasz bankj. (100 lira)	2.52	2.58
Papírúbel darabonként	94.75	95.50
Római bankjegy (100 lei)	239.40	239.70
Szerb bankj. (100 ezüst dinár)	117.37 1/2	117.67 1/2
Váltók London (100 font st.)	95.30	95.60
" német bankp. 100 m.	95.30	95.60
" olasz bankp. 100 lira	95.32 1/2	95.62 1/2
" Páris 100 frankért	—	—

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

21

— Köszönöm, kedves prokurátor ur, — mondtam én jókedvűen, — de ezuttal hivatali minőségemben vagyok itt s még kevesebb időm van, mint máskor.

— Ezt igazán sajnálom, — buffogta az öreg és leereszkedett egy székre. Azután reszkető kezekkel a tubákos szelencéjét vette elő.

— Parancsol talán? De nem, a mostani fiatal emberek nem tubákolnak többé; de kérem foglaljon helyet, fogalmazó ur, foglaljon helyet!

— Köszönöm! — Egészen közel húztam a széket az öreghez és hozzá hajoltam. — Egy gyalázatos, merész lopásról van szó, amit itt követtek el a városban; egy rendkívül értékes tárgyat loptak el és a főkapitány megkért, jöjjen ide tudakozni...

— Csak nem hiszi, hogy lopott tárgyakat vásárolk?

A prokurátor szeméi nyugtalanul pislogtak és kezei idegesen babráltak az óralánczón.

— Nem, dehogya, isten mentsen, prokurátor ur; de hiszen emlékezik, hogy azelőtt is néhány-szor előfordult, hogy felajánlották önnek lopott holmi megvételét és az ön utmutatása folytán kitűnő szolgálatot teljesített nekünk — s ezért gondoltam...

— Nem; most ez alkalommal nem tudok önnek segítségére lenni, semmi utmutatást nem tudok adni.

— De hiszen még nem is tudja, hogy miről van szó.

— Nem, de — de én már régebb idő óta semmi értékeset nem vásároltam, ami az ön érdeklődésére számot tarthatna.

— Ez baj, igazán baj! Ezzel utolsó reményünk is elveszett, mert esetleg a karkötő külföldre kerül és onnan már nagyon nehéz vissza — .....

— Karkötő? Azt mondja, hogy karkötő veszett el?

— Igen, egy rendkívül drága karkötő, csupa drágakövel kirakva, amit tegnap este a színházban Patti Adeline öltözőjéből elloptak. Hiszen tudja, hogy a napokban itt fel lépni. Ezt a karkötőt a braziliai császártól kapta.

— Ez persze baj! De mint már említettem, az utóbbi időben ilyenfajta dolgot nem kínáltak nekem megvételre.

Az öreg láthatólag megkönnyebbült. Meghuzta a csengőt és az inasnak megparancsolta, hogy bort és szivart hozzon.

— Igyék egy pohár bort velem, fogalmazó ur; mindenkinek szüksége van egy pohár jó borra és ennél jobbat nem is kívánhat. Én magam hoztam még 1847-ben Oportóból.

Ittunk egy pohárral. A bor igazán pompás volt.

A prokurátor gyorsan áttért az elveszett ékszer témájáról különböző eseményekre és az 1720-ban történt eseményekről kezdett regélni. De hát ez nem vágott a tervembe, mert már belekezdtem az ostromlásba és rohamléptekkel haladtam előre.

— Igazán boszantó eset ezekkel a lopásokkal, amiket elkövettek, mindig eltűnnek ilyen nagyértékű ritkaságok; most is még egy eset történt a városban — szólta én. És igazán senki sem sejtí, mennyi dolgot ad ez a rendőrségnek.

— Én megértem — szólta az öreg haragosan, hogy ismét visszatérek erre a tárgyra — s reszkető kezekkel újból töltött a poharakba.

— Igen — folytattam azonban könyörtelemmel — ha mindenki olyan óvatos lenne, mint az öreg Frick az Orannens-utról.

Mikor az öreg meghallotta Frick nevét,

majdnem felugrott a székről, de én csak folytattam:

— Hát ez igazán pompás eset, a legutóbbi lopás, amit nála elkövettek! És hosszas, jóízű nevetésbe törtem ki, ami láthatólag nagyon izgatta az öreg idegeit.

— Még nem hallott semmit sem? Nos lássa, az öreg Fricknek számos értékes ritkasága van aranyból, ezüstből, drágakövekből, amelyek mind nagy értékkel bírnak. Mindig sok ember jár hozzá; egyrészt vendégek, másrészt érdeklődők a gyűjtemény iránt. Az öreg Frick meguntta, hogy mindig résen legyen és vigyázzon és a pompásabb dolgokat utánoztatta; aranyozott réz az arany helyett és üveg a drágakő helyett. Ezt különben a legnagyobb titoktartás mellett mondom el, mivel legjobb barátai is valódiaknak tartják a dolgokat, az eredetieket pedig a bank őrzi.

— Mit nem mond? — szólta az öreg meglepődve és kinyújtotta a nyakát, mint egy griffmadár.

— De hallgasson csak meg! Tegnap eltűnt a legértékesebb tárgy az egész gyűjteményből; azt hiszem egy fekete gyémánt arany foglalással; a „teknősbéká"-nak nevezték. Mi azt hisszük, hogy a tolvaj a kincscsel külföldre menekült — — — ha! ha! ha! 50 oere értékű réz és két korona értékű csiszolt üveg! Hát nem pompás?

Ismét harsogóan nevettem. Az öreg ember pedig összeesett, megpróbált felkelni és

SZÍNHÁZAK

Pénteken, 1908. október 2-án

Nemzeti Színház Magyar színház

A cigány,

Eredeti népszínmű 8 sz. Irtá: Szépligeti zenéjét Dopler Károly. Személyek:

- Városz fődesúr Horváth Z.
- Kurti Hetényi
- Gyul Bako
- Márton Kovács
- Rabeka Csilling T.
- Evi leánya V. Molnár R.
- Zsiga cigány Gabányi
- Peti Mesáros
- Rózi Hegyesi M.

Kezdeté fél 8 órakor.

III. Kir. Operaház

Zárva

Vígyszínház

Kutya van a kertben!

Bóhózati 8 felvonásban. Irtá: Georges Feydeau, fordította: Góth Sándor.

- Victor Emanuel Góth Sándor
- Raymond Gáspár M.
- Chandebise Camille Tihanyi M.
- Ferillon Augustin Vendrei F.
- Olympe, a feleség Rónaszékiné
- Histangu Carlos Bródy Z.
- Laurence, a feleség Komlóssy
- Louise Romain Tanóczy
- Vincho dr. Balassa J.
- Babstina Sarkadi A.

Kezdeté fél 8 órakor.

Királyszínház

Hollandi lány.

Nagy operett 3 felvonásban. Szövegíró: Paul Rubens de Artois, zenéjét szerző: Paul Rubens, fordította: Bródy Miksa.

- Paap Adrien Sejmai
- De Coop, hadnagy Dobos
- Van Vajt, karmester Ábrányi
- Hook, pálinkagyáros Horváth
- Sely, leánya Péterás S.
- Fredonokabuzs Kassa E.
- Susps, gyárvezető Papir
- Mina, szakácsné Ajmoy L.
- Silvius Simon Németh

Kezdeté 1/3 órakor

A szerencse fia.

Komédia 4 felvonásban. Irtá: Drégely Gábor. Személyek:

- Epreskerli Reiner Vágó
- Reinerhó Forrai R.
- Erma, leányuk Mesáros G.
- Varga, szabó Köröndi
- Iró, leánya Báthori G.
- Szonáti Mária Garas
- Körösi Antal Csontos
- Gálkúti, igazgató Réthai
- Szűcs Adolf könyv. Dobi
- Dávid, főszolg Rátkai
- Lili, leánya P. Makai
- Zsuzsi Zinkó Dani Z. Molnár G.
- A művezető László
- Sebes György Papp

Kezdeté 1/3 órakor.

Uránia színház

Az új Törökország.

Kezdeté fél 8 órakor.

Várszínház

Zárva

Apolló - Projektográf

TELEFON 62-39.

Dél-Tirol

(Bozen és vidéke.)

Vízisportok. — Hogy lehet könnyen pénzt keresni. — Palásos ragasztószar. — Kis halászlé. — Művész álma.

Aranykeresők az egyiptomi sivatagban

A vízi nimfa. — Várnagy boszúja. — Szerencsés ötletek. — Bosszúálló szerelme. — Ny ruha viszonzottságai.

KEZDETE: 8 órakor

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIERE VI. terasz-körút 28. Telefon 52-98.

Október 1-től kezdve minden este 9 1/2 órakor az új műsor. Willy Hagen Németország legnagyobb kabaré-művésze saját szerzeményű német műsorával. — Turóczy Olga, Varga Ill., Annyai Erzs., Kökény Ilon, Csabai, Sugár, Kövéri Gyula, Nyíros, Kabók — Conférencier: Dr. Szalay József. **BERTA FÁHÁNYA** jubileumi előadása teljesen új beállításban. Szereplője művésztársai. — **A néma vádlott** (Bóhózati) 3 új színpadi tréfa, 20 új cabaret szám. — Jegyár: 0, 5, 4 és 3 kor. — Irtá: Komlóssy Zoltán, Andrásy-ut 12. Bártolai Rozsáné Lajos. a. 4. Székely, Erzsébet-körút 42. az a Cabaret pánstánál, Mindsetti telefon.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31 TELEFON 110-22

Ünnepi megnyitás és felavatás!

Szombaton, október 3-án

Szenzációs attrakciókkal

Továbbá

9 órakor Vera Violetta 9 órakor

Operette 1 felvonásban zenéjét szerette: Eysler öné.

Személyek:

- Aristide de Saint Gloche — Csapó Jenő
- Ad-fo felesége — Rádor Lilly
- René Flon-Flon — Ujváry Károly
- Vera — Mezey Ilonka
- Marquis de Tivoli — Gerő József
- Mabel Cocard — Szécsi Mari
- Ninon — Horváth Oldi
- Malifax jármester — Parásyi Adólf

Történetik Párisban a Palais de Glaceban 644.

As új díszleteket Spanyail operett főosztály tervezte.

A Mátyás Bárosok öné Verilni műtermében készült.

Jegyár: a Royal Orfeum pénztárában d. é. 9-1-ig és d. é. 9-1-ig váltások díj-mentes a városi jegyboltokban.

Kezdeté fél 8 órakor

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SÁNDOR.

Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor

Ma! fél 10 órakor! Ujdonság!

A műlövés.

Bóhózati, Irtá: Tábori Emil. Rendező: Rott Sándor.

Továbbá: Tó R. Berta, Nanou, Zöldi Márton, Gerő József, ugyint Trebitsch Sándor mint török háromor.

Végül 11 órakor

DER LUFTTURNER

Nappali pénztár d. é. 9-1-ig és d. u. 5-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakció

— Kezdeté fél 12 órakor —

600.000 korona

nyerhető

október hó 5-én

1 db Pesti Hazai Tkp. sorsjeggyel.

Kapható

40 havi 3 kor. 50 fillér részletfizetésre.

Az első részlet beküldése ellenében kiadom a sorsjegyet és száma tartalmazó részletet azonnali játékkal. Az első 2 havi részletnek egyzerre való beküldése esetén a 3-ik részlet ingyen nyugtáztatik.

Fleissig Sándor

bank- és váltóüzlete

Budapest, VII., Erzsébet-körút 2.

Pesti hazai

Takarékpénztár sorsjegyek

október 5-én

Huzása

FŐYTEREMÉNY 600.000 K

nálunk

38 havi részletre a 3.50 K.

24 havi részletre a 5 kor.

kaphatók. Az első részlet beküldése ellenében kiadjuk a sorsjegy sorozat és számát tartalmazó részletet azonnali játékkal.

Nemzeti Pénzváltó Részv.-Társ.

BUDAPEST, IV., Váci-utca 22. szám.

UJ IDŐK

Szépirodalmi, művészeti, társadalmi képes hetilap.

Szerkeszti: HERCZEG FERENCZ.

Előfizetési ára negyedévre 4 korona. — Az új évfolyam október 1-én kezdődik. Mutatóvány kérésre ingyen

Kiadóhivatal Bpsten VI., Andrássy-ut 10. szám

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMAR HÉBE igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Ma és minden este

SYLVESTER SCHAEFFER

Junior a csoda arista

vendéjátéka

ELŐSZÖR BUDAPESTEN!

Az előadás kezdete 8 órakor.

Jegyteljesítés 10-1 és 8-8 óráig a nappali pénztárnál.

A műkorlátban 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzene hallható.

RÉMI KÁVÉHAZ BÜFFÉ

József-körút 4. (Nemzeti színházzal szemben.)

Esténként nagy választék mindennemű hideg ételekben

50 fillér

50 színházi vasóra 500 kor. 500 kor. 500 kor.

BEKETOW CIRKUSZ

Városliget Telefon 107-46

Ma este háromnegyed 8 órakor

Ujdonságok Estélya

Teljesen új szenzációs műsor.

THE 4 DURHAM THE 3 FRED

zeneextraktusok. motorkerékpározás az ürdögkatiában.

Nagy nemzetközi díj- és versenybírózás

Díj 8000 kor. és az egész műsor.

HETI MUSOR.

	Október	Nemzeti Színház	III. Kir. Operaház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Fővárosi színház
3	Szombat	Stuart Mária	Lunyady László	Virraszt a szerelem	A hollandi lány	Bjelli szállás	—	—
4	Vasárnap d. u. este	Lear király	Eliana	Diakélet Virraszt a szerelem	Varázskeringő	Sasfok	—	—

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elfismert egy és kétosövű vadászfegyvereket, flóberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied
fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A főnyeremény titka!

Minél több sorsjegye van: annál valószínűbb, hogy megüti a főnyereményt. Rendeljen meg tehát nálunk havi lefizetésre:

- 1 drb Hazai takarékpénztári sorsjegyet
- 2 drb Erzsébet királyné szanatórium-sorsj.
- 1 drb Olasz-vöröskereszt-sorsjegyet
- 1 drb Bazilika-sorsjegyet
- 1 drb Józsv-sorsjegyet.

Mind a hat sorsjegyet **7** koronát fizet **36** hónapon át összesen csak havi **7** és játszik

évente 14 huzáson

október 5, november 1, november 2, november 15, február 1, február 5, március 1, (2 huzás), május 1, május 16, június 5, július 1, aug. 1, szept. 1

2 millió korona nyereményre.

Küldje meg postautalványon az első 7 koronás részletet és azonnal megkapja a sorsjegyek számaival ellátott részleteket és így már az első részlet megfizetése után a sorsjegyekre eső minden nyeremény Önt illeti. Az utolsó részlet kifizetése után kiszolgáltatjuk mind a hat eredeti sorsjegyet.

- 1. a 36 hónap alatt a hat sorsjegy nyereménye az Öné.
  - 2. 36 hónap elteltével hat sorsjegyet kap, melyet a napi áron készpénzért eladhat, vagy
  - 3. ha a sorsjegyeket megtartja, körülbelül 50 évig 600 huzás számtalan nyereményre játszik és ezen idő alatt minden sorsjegy okvetlenül nyer.
- A további havi fizetésekhöz postacsekkeket és minden egyes huzás után sorsolási jegyzéket küldünk.

Központi Váltóüzlet Részvénytársaság
Budapest, V., Szabadság-tér 3. sz.

Alapított 1886-ban a Magyar Országos Központi Takarékpénztár által.
Legközelebbi huzás: okt. 5-én

1 drb Hazai takarékpénztári sorsjegy 600.000 korona főnyereménnyel október hó 5-én.

Kapható: **11 havi 10 kor.,**
18 havi 6.50 kor., vagy
22 havi 5.60 kor. részletfizetésre.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. es. és kir. sarod orvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvezérvényeket, hólyagbajokat, sebket, bujakórt (syphilis), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknek is, öntörzést és annak utóbjait, idős- és hágerincbaj, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszerrel is gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyítás.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban, állandó nagy raktár

Laub Lipót,
BUDAPEST,
Liszt Ferenc-tér 17. sz.

BUTOR

DUS VÁLASZTÉKBAN VAGY RÉSZLETFIZETÉSRE RÉNDKIVÜLI OLCSÓÁRON HÁRHATÓ
KÖTVÖS-UTCA 17. (Andrássy-utca sarkán)
EHRENTREU TESTVÉREK NÉL
BUDAPEST, VI. KÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SARKÁN)
BŐRBE ÁRBEVÉZÉS INGYEN. TELEFON 2627

KÉZIMUNKA

beszerzés elől 1840 rajnai előhozassa míg 1000 kézimunka árjegyzékemet és kérsz mintákat és kiválasztási küldeményt.
TELEFON 109-06.

Bérczi D. Sándor

női kézimunka nagyiparos
Budapest, VI., Desseffy-utca 5. sz.
(Váci-körút sarkánál mellett, villamos megálló) saját árnévtáblában.
Magyarország legnagyobb kézimunka üzlete.

HÁZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, HÁZAJÁNDÉK-TÁRGYAK A LEGELONYÓSEBEN

POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERÉSZ ÉS MŰRÁS
üzletében szerezhetők be.
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI HEGYRENDÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORGATOK.
ÁRNYÉK 2000 RAJZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

mindennemű nemű betegségben szenvednek, mint húgyvese és hólyagbajok, húgyvesékültek, vizeletcsatornák, éjjeli magömlések, sebek és bujakóros dántalmak (syphilis), az öntörzést utóbjaitól kezdve idősbajok, korai férfi-erő elgyengülése, bármely bőrbetegség stb. nőknél felfoldulás, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyításra szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymódjainál fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. es. és kir. osztály főorvos országos hírt és a legregibb, 32 éve fennálló rendelés intézetét

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyvese és hólyag bajok vizsgálata villamos húgyvese (X) és regályóval. Vidékiek levelekre kimorl 3 választ és csakazonl tanácsot nyújtanak, gyógyszerrel gondoskodik lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

